

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Krajské volby 2008 v Plzeňském kraji

Vladislava Mazánová

© 2011 ČZU v Praze

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Krajské volby 2008 v Plzeňském kraji jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Klatovech 20.3. 2011

Vladislava Mazánová

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce panu PhDr. RNDr. Michalovi Kubálkovi, Ph.D., který byl velmi ochotný při konzultacích a poskytl mi odbornou pomoc při zpracování diplomové práce.

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na rozbor některých faktorů souvisejících s krajskými volbami v Plzeňském kraji v roce 2008. V první části je teoreticky popsán Plzeňský kraj a informace související s krajskými volbami. Je zde zmínka o předvolebních programech nejsilnějších stran a uskupení, dále pak možnosti povolebních situací. Poté jsou v této práci popsány výsledky voleb a jsou zde interpretovány výsledky i po menších územních celcích. Ve druhé části diplomové práce je proveden vlastní výzkum týkající se krajských voleb a v závěru je potvrzení či vyvrácení předem zvolených hypotéz týkajících se voleb.

Summary

The thesis focuses on the analysis of some factors associated with the regional elections in the Pilsner Region in 2008. The region and information related to the regional elections are theoretically described in the first part. There is the mention about the election programs of the strongest political parties and groupings, then the possibility of post-election situation. Then the results of the elections are described in this thesis. The results are interpreted also in smaller territorial units. Research of the regional elections is done in the second part of my work. Finally, the pre-selected hypotheses related to elections are confirmed or refused.

Klíčová slova

Krajské volby, samospráva, teorie koalic, volby, hejtman, krajské zastupitelstvo, SWOT analýza

Keywords

Regional elections, local government, theory of coalitions, elections, marshal, regional council, SWOT analysis

Obsah

1. ÚVOD	6
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
2.1 Cíl práce	7
2.2 Metodika práce	8
3. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
3.1 Samospráva.....	9
3.1.1 Samostatná a přenesená působnost kraje	12
3.2 Volby.....	13
3.2.1 Podmínky členství v krajském zastupitelstvu	17
3.3 Teorie koalic ve vztahu ke krajským volbám	18
4. PRAKTICKÁ ČÁST	21
4.1 Charakteristika Plzeňského kraje	21
4.1.1 Administrativní členění kraje	22
4.1.2 Geografie kraje	26
4.1.3 Hospodářství.....	26
4.1.4 Nezaměstnanost.....	27
4.1.5 SWOT analýza Plzeňského kraje.....	28
4.2 Krajské volby 2008	30
4.2.1 Volební kampaň	33
4.2.2 Volební programy největších uskupení před krajskými volbami v roce 2008.....	37
4.2.2.1 ODS	37
4.2.2.2 ČSSD	38
4.2.2.3 Strana zelených	40
4.2.2.4 Koalice pro Plzeňský kraj	40
4.2.2.5 KSČM	42
4.2.2.6 Shrnutí programů kandidujících stran a hnutí	42
4.3 Průběh a výsledky krajských voleb v Plzeňském kraji 2008	43
4.4 Situace po volbách.....	56
4.4.1 Možné koalice v Plzeňském kraji	56
4.4.2 Krajská rada po volbách v roce 2008	57
4.4.3 Změny ve vedení Plzeňského kraje	60
5. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	61
5.1 Cíle výzkumu.....	61
5.2 Základní hypotézy	62
5.3 Metody výzkumu.....	63
5.4 Charakteristika zkoumaného vzorku.....	64
5.5 Výsledky šetření a jejich interpretace	66
5.6 Zhodnocení a ověření hypotéz.....	81
6. ZÁVĚR	83
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	86
7.1 Seznam odborné literatury.....	86
7.2 Internetové zdroje	86
7.3 Seznam použitých tabulek	90
7.4 Seznam grafů.....	91
7.5 Seznam příloh	91
7.6 Seznam map	92
7.7 Seznam zákonů.....	92
8. PŘÍLOHY.....	93

1. Úvod

Téma této diplomové práce jsou Krajské volby v roce 2008 v Plzeňském kraji. Toto téma je zajímavé proto, že jsou tyto volby nové a vznikla tak další úroveň volebního rozhodování.

Krajské volby se konají v České republice teprve od roku 2000, což je velmi krátká doba. Tyto volby se tudíž v České republice konaly pouze třikrát. Voliči si na tyto volby zatím zvykají a je to vidět i z toho, že všech krajských voleb se zúčastnilo zatím vždy méně voličů než voleb parlamentních. Vzhledem k tomu, že jsou tyto volby relativně nové, je to téma, které není podrobně zpracováno, a proto je zde prostor zabývat se touto problematikou. Po volbách do parlamentu, senátu, evropského parlamentu a volbách do obecních zastupitelstev jsou krajské volby další arénou české politiky.

Každý volič by měl přistupovat k jakýmkoli volbám zodpovědně, ať už jsou to volby do obecních zastupitelstev, krajské volby, senátní volby nebo celorepublikové volby do parlamentu ČR. Volič má vždy v určitém termínu voleb možnost vyjádřit se k tomu, jak zvolení zastupitelé naložili se svěřenou důvěrou v uplynulém volebním období. Vzhledem k tomu, že v České republice je možno chodit svobodně volit, právě kterékoliv volby, krajské nevyjímaje, jsou příležitostí k tomu, jak vyjádřit svobodně svůj názor a spolupodílet se na výběru osob, které nás zastupují a pomáhají spoluutvářet náš život. Účast ve volbách je jednou z možností, jak je možno ovlivnit dění kolem sebe.

Tato diplomová práce se zabývá také tím, jak a zda vůbec použít na krajské úrovni politologické přístupy, které se používají na úrovni celostátní.

Uplynuly dva roky od posledních krajských voleb, které se uskutečnily v České republice. Jsme asi v polovině volebního období, a proto lze shrnout krajské volby z podzimu 2008. Tehdy byli zvoleni zastupitelé, kteří pracují ve prospěch jednotlivých krajů.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je analýza krajských voleb v Plzeňském kraji v roce 2008. V teoretické části je cílem analyzovat krajskou samosprávu, volební systém krajských voleb a politologické teorie, které se můžou použít pro praktickou část.

Praktická část má za úkol analyzovat Plzeňský kraj nejdříve z pohledu sociodemografického, a až poté z hlediska politického. Dále je třeba srovnat politické strany a hnutí, které se ucházely o mandát voličů ve volbách v roce 2008. Práce také porovnává politické programy stran kandidujících v těchto volbách a jejich předvolební kampaň. V další části je nutné se věnovat analýze výsledků krajských voleb a povolební situaci. Cílem je taktéž zjistit možnost potenciálních koalic a vysvětlit, které koalice jsou po sečtení volebních výsledků možné. Ve výsledcích praktické části je třeba porovnat i některé volební údaje z minulých krajských voleb v roce 2004 a voleb z roku 2008.

Úkolem diplomové práce je dále pomocí vytvořeného dotazníkového šetření zkoumat některé odlišnosti krajských a celostátních voleb a zkoumat chování voličů v těchto krajských volbách.

2.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Při zpracování teoretické části práce vychází z politologické literatury, periodik a odborných knih věnující se dané tématice, které jsou v průběhu dvou let od krajských voleb k dispozici.

Praktická část obsahuje sociodemografickou analýzu Plzeňského kraje. V této části je použita SWOT analýza týkající se daného kraje, která obsahuje jak silné, tak i slabé stránky kraje, ale také krajské příležitosti a krajská ohrožení.

Dále navazuje rozbor povolební situace a srovnání některých volebních údajů z roku 2004 a 2008 i po územních celcích. Následně je použita teorie koalic a rozbor důvodů výsledků povolebního vyjednávání.

V části vlastního zkoumání je stanoven cíl výzkumu a následně hypotézy, které jsou pomocí dotazníku potvrzeny nebo vyvráceny.

Pro potřeby této diplomové práce byl vytvořen dotazník, kde dotazovaní měli označit jednu z požadovaných odpovědí popřípadě doplnit více odpovědí. Je sestaven anonymní dotazník (je specifikovaný v příloze č. 4), ve kterém je hlavička, instrukce a 19 otázek. Všechny dotazníky byly rozdány a vyplněny v říjnu 2010. Rozdáno bylo 200 kusů dotazníku v papírové podobě, k vyhodnocení bylo použito jen 180, protože 20 nebylo plně vyplněno, popřípadě se nevrátily vůbec. Cílem výzkumu je ověření chování voličů při volbách do krajských zastupitelstev.

3. Teoretická část

3.1 Samospráva

Podle zákona z roku 2000 je kraj jednak „územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu“, a jednak „veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem“ a hospodaří s nimi podle vlastního rozpočtu. ¹

Každý kraj má vlastní orgány – zastupitelstvo, radu, hejtmana a krajský úřad. Pravomoci hejtmana vymezuje zákon č.129/ 2000 Sb., o krajích. ²

Hejtman zastupuje kraj navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva, popřípadě rady, může hejtman provést jen po jejich předchozím schválení.

Hejtmana a náměstky hejtmana volí zastupitelstvo z řad svých členů. Hejtman a náměstci hejtmana musí být občany České republiky. Odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu. Rada může ukládat úkoly hejtmanovi jen v rozsahu své působnosti.

Hejtman:

1. spolu s náměstkem hejtmana podepisuje právní předpisy kraje,
2. po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele KÚ v souladu se zvláštním zákonem,
3. stanoví plat řediteli KÚ podle zvláštních předpisů a ukládá mu úkoly,
4. na základě zmocnění v zákoně zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány,
5. odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok,
6. zajišťuje ochranu utajovaných skutečností,

¹ Zdroj Infoweb Středočeského kraje <http://www.centralbohemia.cz/index.asp?thema=306732> [cit. 2010-10-03, 21:03 hod.]

² Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

7. odpovídá za informování občanů o činnosti kraje,
8. vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud jsou mu svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon,
9. plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a řediteli

Hejtman svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady, podpisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva a zápis z jednání rady.

Hejtman pozastaví výkon usnesení rady, má-li za to, že je usnesení nesprávné. Věc pak předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva.

Další úkoly v samostatné a přenesené působnosti mu ukládají usnesení rady a zastupitelstva a vyplývají ze zákona (zřizuje krizový štáb kraje, schvaluje krizový plán, řídí a kontroluje přípravná opatření a činnost k řešení krizových situací a ke zmírnění jejich následků, na úrovni kraje organizuje IZS).³

Samosprávu kraje vykonává zastupitelstvo, které je voleno na čtyři roky podle zásad poměrného zastoupení (mandáty se rozdělují podle poměru odevzdaných hlasů). To je základním politickým orgánem kraje. To má buď 45 (v případě, že má kraj méně než 600 000 obyvatel), 55 (více jak 600 000 a méně jak 900 000 obyvatel) nebo 65 členů (více jak 900 000 obyvatel).⁴

Výkonným orgánem kraje v oblasti jeho samostatné působnosti je rada, která se zodpovídá zastupitelstvu. Mezi členy rady patří hejtman, zástupci hejtmana a radní. Jednání rady se pravidelně účastní také ředitel krajského úřadu, který má poradní hlas. Všichni členové jsou voleni z řad zastupitelů. Kraj s max. 600 000 obyvateli má 9člennou radu, kraj větší má 11člennou radu. Její schůze jsou oproti schůzím zastupitelstva neveřejné. Radu svolává podle potřeby hejtman, její rozhodnutí musí být přijato nadpoloviční většinou všech členů.⁵

³ Zdroj Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=154&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=154&par[lang]=CS) [cit. 2011-03-13, 20:20 hod.]

⁴ Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2, str. 20

⁵ Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2, str. 22

Navenek kraj zastupuje hejtman. Ten však není statutárním orgánem, takže některé úkony může učinit až poté, co byly schváleny zastupitelstvem nebo radou. Hejtmana a jeho zástupce volí zastupitelstvo z řad svých členů.

Zastupitelstvo má vždy zřídit výbory kontrolní, finanční a pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Navíc v krajích, v nichž žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5% občanů, kteří se hlásí k jiné, než české národnosti, má zastupitelstvo povinnost zřídit výbor pro národnostní menšiny.⁶

Volební právo má každý občan České republiky i cizinec, pokud je starší osmnácti let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci na území kraje. Za stejných podmínek má právo být do zastupitelstva volen. Ve volbách mohou kandidovat pouze politické strany, hnutí a jejich koalice. Mandáty jsou pak přidělovány jen těm z nich, které obdržely alespoň pět procent všech platných hlasů.

Postavení a působnost krajského úřadu vymezuje Zákon o krajích (č. 129/2000 Sb.) a další obecně závazné právní předpisy. Úkoly v oblasti samostatné působnosti ukládá krajskému úřadu zastupitelstvo, rada a hejtman. Další úkoly, jež krajský úřad plní, vyplývají z jeho přenesené působnosti.

V rámci samostatné působnosti kraj zasahuje především do oblasti sociální a zdravotní péče, kulturního rozvoje, výchovy a vzdělávání, dopravy a spojů, ochrany životního prostředí a poskytování informací. Konkrétní projekty z jednotlivých oblastí jsou financovány především prostřednictvím grantových řízení.⁷

Co se týče zákonného vymezení, v současné době se na krajské uspořádání vztahují především následující normy: Ústava ČR (č. 1/1993 Sb.), ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, zákon

⁶ Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2, str. 22

⁷ Zdroj Infoweb Středočeského kraje <http://www.centralbohemia.cz/index.asp?thema=306732> [cit. 2010-10-03, 21:20 hod.]

č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku ČR do majetku krajů, zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, zákon č. 250/2000 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků ČR na kraje a obce, zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků, zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávních celků, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.⁸

3.1.1 Samostatná a přenesená působnost kraje

Samostatná působnost (§ 2 odst. 1 a dále § 14 a násl. zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, dále jen zákon o krajích), je oprávnění kraje spravovat vlastními rozhodnutími věcech týkajících se dispozic s jeho majetkem a jeho správy, rozpočtu kraje, rozvoje kraje, spolupráce kraje s obcemi, ostatními kraji, jinými právními a fyzickými osobami a územními samosprávními celky jiných států a úpravy práv povinností právnických a fyzických osob na území kraje obecně závaznými vyhláškami. Při výkonu samostatné působnosti je kraj vázán zákony a jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. Samostatnou působnost kraje vykonává zastupitelstvo kraje, příp. rada (§ 35 a 36 a § 59 zákona o krajích). Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů zřízených zastupitelstvem a komisí zřízených radou (§ 66 zákona o krajích).⁹

Přenesená působnost (§ 2 odst. 2 dále § 29 a násl. zákon o krajích) je oprávnění orgánů kraje vykonávat státní správu ve správním obvodu kraje v rozsahu stanoveném zákonem. Při výkonu státní správy v přenesené působnosti kraj rozhoduje o právech a povinnostech právnických a fyzických osob a v dalších věcech upravených zákony a jinými právními předpisy, příp. usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů vydanými nebo přijatými na základě zákona. Přenesenou působnost vykonává krajský úřad, pokud její

⁸ Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2, str. 15

⁹ Zdroj Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
[http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1082&par\[lang\]=CS](http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1082&par[lang]=CS) [cit. 2011-03-11, 18:27 hod.]

výkon není zákonem svěřen zastupitelstvu, radě nebo zvláštnímu orgánu (§ 67 zákona o krajích).¹⁰

3.2 Volby

Kraje jsou administrativním mezistupněm mezi komunálními politickými systémy a centrálním politickým systémem země. Charakter regionální politiky nenabízí politickým stranám příliš prostoru pro uplatnění jejich ideologie. Nicméně nelze zapomenout, že krajské politické systémy představují jakousi vstupní bránu do vrcholné politiky. Vliv celorepublikového vedení politické strany je zde proto velmi patrný - především při volbě volební rétoriky, povolebním sestavování koalic a samozřejmě i při důležitých hlasováních, kde vysoká míra stranické disciplíny není ničím výjimečným.

Vzorec volebního chování na krajské úrovni se také často značně podobá volební strategii daného voličstva v parlamentních volbách. Volebního úspěchu však dosahují i některé regionální politické subjekty. Lze se tedy domnívat, že část lokálních elektorátů aplikuje schémata volebního chování převzatá z voleb komunálních. Stranické systémy každého kraje se tak mohou podstatně lišit a to jak ve složení, tak i v poměru politických sil v zastupitelstvu. Interpretace volebních výsledků by měla daná fakta zohlednit a dle konkrétní situace je nutné zvážit hypotézy o významnosti vlivu politické orientace voličstva na volební chování při krajských volbách.¹¹

Volby mohou plnit své funkce, jsou-li založeny na zásadách všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volit (aktivní volební právo) a být voleni (pasivní volební právo) mohou všichni občané, kteří dosáhli určitého věku (ve většině evropských zemích

¹⁰ Zdroj Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
[http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1082&par\[lang\]=CS](http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1082&par[lang]=CS) [cit. 2011-03-11, 18:35 hod.]

¹¹ Zdroj Sborník 2005 - Obce jako aktéři politického procesu
http://vsrr.euweb.cz/sbornik/prispevky/analyza_voleb_bubenicek.pdf [cit. 2011-03-12, 16:35 hod.]

se tato práva získávají v 18 letech). V tomto smyslu jsou volby všeobecné. Rovnost volebního práva znamená, že všichni voliči jsou si rovni z hlediska počtu hlasů, jimiž disponují, i jejich váhy.

Od vydání zákona nebyl způsob přepočtu výsledků hlasování na mandáty změněn. Pro přidělování mandátů se v krajských volbách používá d'Hondtova metoda s modifikovaným první dělitelem řady dělitelů (začíná číslem 1,42 ... cca $\sqrt{2}$) a pokračuje řadou přirozených čísel 2, 3, 4, 5 atd.. Kvórum pro postup strany do skrutinia je v těchto volbách zisk alespoň 5 % z celkového počtu hlasů odevzdaných ve volebním obvodu (= území kraje). Pořadí kandidátů pro přidělování mandátů je určeno pořadím kandidátů na kandidátní listině, v případě, že kandidát obdržel alespoň 10 % přednostních hlasů z celkového počtu hlasů, které získala strana, je mu mandát přidělen přednostně.

Volebním obvodem je území kraje a počet rozdělovaných mandátů je určen podle počtu obyvatel kraje.¹²

Volby mohou plnit své funkce, jsou-li založeny na zásadách všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volit (aktivní volební právo) a být voleni (pasivní volební právo) mohou všichni občané, kteří dosáhli určitého věku (ve většině evropských zemích se tato práva získávají v 18 letech). V tomto smyslu jsou volby všeobecné. Rovnost volebního práva znamená, že všichni voliči jsou si rovni z hlediska počtu hlasů, jimiž disponují, i jejich váhy.

Aby volby mohly plnit své funkce, musí být svobodné. Volič musí mít svobodu výběru mezi více stranami a kandidáty, nesmí být vystaven nátlaku, aby odevzdal hlasy pro určitou stranu či kandidáta, a musí mít možnost získat informace o kandidátech a vytvořit si vlastní úsudek. Na základě jeho volby mu nesmějí vzniknout žádné výhody ani nevýhody. S tím souvisí i to, že volby se provádějí v tajném hlasování a musí být zaručeno,

¹² Zdroj Občanské sdružení Horní Náměstí <http://www.bystrcnik.cz/?p=7789>[cit. 2011-03-13, 19:15 hod.]

že se nikdo nedozví, jak jednotliví voliči volili. Princip volebního tajemství se uplatňuje i při zveřejňování volebních statistik.¹³

Hlavním nedostatkem poměrného zastoupení je tříštění politické moci. Tato tendence oslabuje činnost parlamentu a zvláště vlády, která je z pravidla koaliční a k jejímu vytvoření musí být vedena obtížná, často i zdoluhavá jednání. Někdy dochází i ke stavu, v němž se vládní koalice nemůže opřít o spolehlivou většinu v parlamentu.

Dalším nedostatkem systému poměrného zastoupení je přílišné posílení stranických mechanismů a aparátů. Volič nemá možnost ovlivnit výběr jednotlivých kandidátů, volí pouze strany, respektive jejich kandidátní listiny. Sepětí poslance s volebním obvodem není tak silné jako u většinového systému. Při rozhodování v parlamentu zvoleném podle systému poměrného zastoupení se poslanci více ohlízejí na úzké stranické zájmy než na zájmy svého obvodu.

Aby volič dostal možnost ovlivnit výběr kandidátů, bývá systém poměrného zastoupení doplněn ještě mechanismem osobních preferencí. Přidělením preferencí může volič ovlivnit pořadí na kandidátních listinách, posunout určitého kandidáta z nevolitelného na volitelné místo. V některých systémech má volič možnost volit, kromě určité strany i jednotlivé kandidáty jiných stran. Zvláště dokonalé propojení volebního systému poměrného zastoupení a osobních preferencí mají v Irsku, kde má volič možnost určit číselným označením pořadí jak politických stran, tak i jednotlivých kandidátů.

Ačkoliv ve volebním systému poměrného zastoupení je jednotlivým stranám přiděleno v podstatě tolik procent poslaneckých mandátů, kolik procent hlasů získají, konkrétní přepočítávání volebních výsledků a rozdělování mandátů je poměrně složité. Ve světě se používá řada metod přepočítávání a zvolená metoda se do jisté míry promítá i do výsledků voleb.¹⁴

¹³ Čmejrek, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, Grada, 1. vydání, 2001, ISBN978-80-247-3061-5, s. 159-160

¹⁴ Čmejrek, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, Grada, 1. vydání, 2001, ISBN978-80-247-3061-5, s. 161-164

V České republice je čtyřleté funkční období zastupitelstev stanoveno zákonem č. 130/2000 Sb. Bylo rozhodnuto, že volby budou tajné na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení.

Krajské volby se konají na základě zákona č. 130/2000 Sb.,¹⁵ o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Tímto zákonem byly stanoveny podmínky pro historicky první volby do krajských územně samosprávných celků v polistopadové historii České republiky. V roce 2008 se uskutečnily v České republice již třetí volby do krajských zastupitelstev.

Právo volit (aktivní volební právo) do zastupitelstva kraje má dle tohoto zákona pouze státní občan České republiky, který alespoň v den voleb dosáhne věku nejméně 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, která náleží do obvodu kraje. Obdobné podmínky platí i u práva být volen (pasivní volební právo), kde byla zároveň zákonem taxativně vyjmenována neslučitelnost výkonu funkce zastupitele s výkonem některých specifických funkcí ve státní správě a samosprávě.

Zajímavým ustanovením je také § 20 týkající se kandidátních listin, který říká: „Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstev krajů mohou podávat registrované politické strany a politická hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice; za kandidátní listinu podanou koalicí se považuje ta, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice a stanoví její název.“ Z tohoto ustanovení vyplývá, že složení předvolebních koalic nemusí být v rámci České republiky jednotné, ale může se v jednotlivých krajích lišit.

Není na škodu se v tento moment zmínit o tom, co je vlastně politická strana. Satori nabízí minimální charakteristiku strany jako politické skupiny, jež se účastní voleb a jež je jejich prostřednictvím schopna své kandidáty umístit do veřejných úřadů.¹⁶

¹⁵ Zdroj Archiv ministerstva vnitra http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2008/kraje/informar_kand.html [cit. 2010-10-03, 21:42 hod.]

¹⁶ Bibret, C., Jann, W., Kronenwett, E.: Innenpolitik und politische Theorie, Opladen 1988, str. 200-201.

Další příklad definice strany uvádí Rainer-Olaf Schultze, který obecně charakterizuje strany jako skupiny stejně smýšlejících občanů, jejichž cílem je prosazení společných politických představ. Schultze sám charakterizuje svoji definici za „minimální“ a tvrdí, že zahrnuje všechny historické formy politických stran nezávisle na jejich programu, organizační formě, systémových funkcích od antiky až po současnost.¹⁷

Zde je určitě namístě odvození vztahu krajského volebního systému k systému stranickému. Tento vztah je v zásadě dán čtyřmi základními proměnnými, kterými jsou volební formule, velikost obvodů, uzavírací klauzule a počet skrutinií. Výsledný efekt působení těchto aspektů a jejich vzájemný vztah ke stranickému systému koresponduje s proporcionalitou volebního systému. Lebeda k tomuto uvádí: „V případě krajských voleb hovoříme de facto o jednom systému, který byl aplikován ve třinácti různých případech – tj. ve třinácti krajích. Návazně bychom měli hovořit, spíše než o stranickém systému, o třinácti subsystémech (které nepochybně mohou ovlivňovat celostátní stranický systém)“.¹⁸

3.2.1 Podmínky členství v krajském zastupitelstvu

Členem zastupitelstva kraje může být zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b).¹⁹

Funkce člena zastupitelstva kraje je neslučitelná s funkcí vykonávanou na ministerstvu, jiném ústředním orgánu státní správy nebo na orgánu státní správy s celostátní působností, obsazovanou volbou. Dále pak je funkce neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem kraje, zařazeným do krajského úřadu, zaměstnancem obce, zařazeným do obecního úřadu, nebo zaměstnancem jiného než ústředního orgánu státní správy, nejde-li o orgán s celostátní působností, jsou-li tyto funkce obsazovány volbou nebo jmenováním.

¹⁷ Fiala, P., Strmiska, M.: Teorie politických stran, Barrister a Principal Brno 1998, ISBN 80-85947-31-5, str. 66

¹⁸ Lebeda, T., Volební systém pro krajské volby: Charakteristika systému a jeho důsledky; nedostatky a hmožná řešení., Praha: CEVRO, 2001, str.17

¹⁹ Zákon o volbách do zastupitelstev krajů 130/2000 Sb., zákon ze dne 12. dubna 2000 o volbách do zastupitelstev krajů

Neslučitelná je také funkce zastupitele s funkcí statutárního zástupce právnické osoby zřízené nebo založené krajem, anebo v níž má kraj majetkovou účast.

Funkce člena zastupitelstva kraje je neslučitelná podle odstavce 2 písm. b) jen tehdy, vykonává-li zaměstnanec příslušnou funkci na orgánu, jehož územní působnost se alespoň zčásti kryje s územní působností tohoto kraje.²⁰

3.3 Teorie koalic ve vztahu ke krajským volbám

Koalicemi se v současné literatuře zabývá mnoho autorů. Je to hlavně proto, protože v západní Evropě jsou koalice různého typu velmi oblíbeným fenoménem politické scény. Koalice lze dělit podle různých kritérií. Základním rozlišením je dělení na volební, parlamentní a vládní. Tato práce se dále zabývá pouze koalicemi vládními, tj. v tomto případě koalicemi uzavíranými k ustavování krajských výkonných orgánů - hejtmana a krajské rady.

Zaobíráme-li se teoriemi koalic, musíme mít na mysli, že je potřeba vycházet a navazovat na teorii her.²¹ Hlavním předpokladem je to, že každý subjekt se snaží dosáhnout maximálních zisků s co nejmenšími náklady a ztrátami. Americký politolog V. H. Riker popsal nejjednodušší herní model, jeho podstatou je vztah dvou aktérů, v němž zisk jednoho se rovná prohře druhého. Riker rozšířil teorii her na situaci, kdy o zisk soupeří minimálně tři soupeři. Za nejracionálnější jednání je považováno dosažení co nejvýznamnějšího podílu na výkonné moci.²²

Evropská koalice klade důraz především na empirický výzkum a dovoluje uvažovat i společenský kontext koalic. Dokáže také odůvodnit vznik velkých koalic či menšinových

²⁰ Zdroj Občanská společnost <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?apc=uj--1-132561&s=z&x=-&f=134709#2> [cit. 2011-03-14, 21:35 hod.]

²¹ Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 105

²² Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 112

vlád, na rozdíl od tradice americké, kde jsou tyto typy vlád považovány za deviantní. Nabízí též vysvětlení neochoty některých stran podílet se na exekutivní koalici.²³

Koncept minimální vítězné koalice vychází z teorie racionální volby. Všichni aktéři mají za cíl minimalizovat zisk, přitom náklady zachovat na minimum. Je tvořena na základě velikostního principu, což znamená, že je tvořena dvěma a více stranami, které společně kontrolují většinu mandátů, která je však minimální v tom smyslu, že neobsahuje žádnou stranu ani jiný politický subjekt, který není pro získání většiny potřebný. Prvořadá hodnota je pro Rikera vládnout, primárním cílem je obsadit co nejvíce míst v exekutivě a dělit se o ně s co nejmenším počtem koaličních partnerů. Platí, že všechny koalice, které nejsou vítězné, jsou blokováné. To znamená, že nemohou prosadit své záměry nezávislé.²⁴

Rikerovo pojetí rozšířil v roce 1968 Michael Leiserson, kdy zavádí typ koalice s nejmenším počtem stran. Vychází z toho, že se vzrůstajícím počtem politických stran v koalici je stále nesnadnější dokončit vyjednávání. S menším počtem stran je také koalice stabilnější, nevzniká mnoho třecích a problémových ploch a k rozpadu nedojde tak brzy jako u koalice, která má více členů.²⁵

Další typ koalice využívá kritéria ideologické vzdálenosti. Arend Lijphart uvádí, že všechny předešlé koalice se zakládají na počtu členů, ignorují však politické programy, preference. U koalice vytvořené na bázi ideologické vzdálenosti je mnohem vyšší šance jejího udržení a stability, labilita je naopak značně potlačena. Také formování koalice je mnohem jednodušší než mezi stranami na pravolevé škále vzdálenými. Jednotlivé koalice jsou měřitelné prostorem, který jednotlivé členy koalice od sebe odděluje.²⁶

Poslední upřesnění minimální vítězné koalice provedl Robert Axelrod v roce 1970, který zavádí kritérium kombinující počet koaličních partnerů a jejich ideologickou orientaci.

²³ Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 120-121

²⁴ Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 122

²⁵ Leiserson, M., *Factions and Coalitions in One-Party: An Interpretation Based on the Theory of Games*. *The American Political Science Review*, str. 770-785

²⁶ Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 124-125

Bývá nazývána jako minimální spojená vítězná koalice. Dochází k závěru, že životaschopnou a účinnou koalici je taková, v níž se jedna strana spojí se svými nejbližšími sousedy na pravolevé ideologické škále. Do počtu členů nemusí být strana vždy minimální vítěznou koalici. Své členy přestane přijímat v okamžiku, kdy dosáhne většiny.²⁷ Od předchozích koalic se odlišuje v tom, že v rámci formování může být přijat člen mezi prostor stran, který v koalici funguje jako spojka dvou vzdálenějších stran. Obvykle se jedná o stranu menší, která je pojítkem mezi stranami většími.

Pro potřeby této práce se vychází z těchto dvou rozdělení koalicí:

1. minimální vítěznou koalici (MVK)
2. velkou koalici (VK)

Velkou koalici je většinou chápána koalice dvou nejsilnějších politických stran, které zpravidla mají protichůdné programy („pravice“, „levice“). K velkým koalicím dochází např. při patovém výsledku voleb, v případě, že možnost vytvořit koalici je ztížena velkým volebním ziskem extrémistických stran, v případě potřeby větší autority vlády (ohrožení státu např. ve válce, těžká hospodářská krize, nutnost prosazení důležitých ústavních změn) atd.²⁸

Hovoří-li se o pravici a levice, je zde nutno poznamenat, že přes veškeré pochybnosti o existenci této dimenze politického prostoru České republiky je levo-pravá osa srozumitelným organizátorem představ o vlastní politické orientaci i orientaci ostatních politických aktérů. Naprostá většina občanů v České republice dokáže říci, zda se pokládá za příznivce levice, středu nebo pravice.²⁹

²⁷ Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha, ISBN 80-7178-461-3, str. 133

²⁸ Zdroj Wikipedia <http://cs.wikipedia.org/wiki/Koalice>

²⁹ Matějů, P., Vlachová, K., Krystalizace politického spektra a faktory působící na volební rozhodování v České republice, sociologický ústav AV ČR, Praha 1997, ISBN 80-85950-33-2, str.15

4. Praktická část

4.1 Charakteristika Plzeňského kraje

V roce 2000 zákonodárci rozhodli, že se v České republice vytvoří 13 krajů (mapa č.1). Toto ustanovení vzešlo v platnost 1. ledna 2001, kdy v České republice vzniklo 13 krajů. Jedním z nich je Plzeňský kraj. Tento vyšší územně-samosprávný celek je celek, který nespravuje stát, ale zvolené zastupitelstvo daného kraje. To by mělo přinést občanům kraje větší kontrolu nad jeho činností a více možností ovlivňovat dění na území, na kterém žijí. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech.

Mapa č.1

VOLBY DO ZASTUPITELSTEV KRAJŮ ČR 17. - 18. 10. 2008
KRAJE A OKRESY ČR

Volby do zastupitelstev krajů vyhlašuje prezident republiky, volební zastupitelstva kraje je čtyřleté (viz. zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů).³⁰

³⁰ Zdroj Plzeňský kraj <http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?sec=246> [cit. 2010-10-11, 20:02 hod.]

Kraj jako instituce má velmi podobnou strukturu jako město či obec a má také své symboly (příloha č. 1). Nejvyšším rozhodujícím orgánem je krajské zastupitelstvo. Zastupitelé ze svého středu volí hejtmána, hlavního představitele, který kraj navenek reprezentuje a je oprávněn jeho jménem jednat. Jeho pozice v kraji tedy odpovídá zhruba pozici starosty či primátora ve městě či obci. Zastupitelstvo dále volí radu kraje, která připravuje podklady pro rozhodování zastupitelstva nebo sama rozhoduje v dílčích záležitostech. Úkoly v samostatné i v přenesené působnosti kraje plní krajský úřad (Viz. zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).³¹

Z voleb do krajských zastupitelstev konaných 17. – 18. října 2008 vzešlo i nové zastupitelstvo Plzeňského kraje.³²

4.1.1 Administrativní členění kraje

Svou rozlohou 7 561 km² je třetím největším krajem v České republice, avšak počtem obyvatel se řadí na deváté místo v ČR. Sedm okresů kraje (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov) představuje územní celky výrazně se odlišující krajinným charakterem, počtem i skladbou obyvatelstva, ekonomickým potenciálem, velikostí i hustotou osídlení.

Plzeňský kraj je s počtem obyvatel 571 863 osob (k 31.12.2009) čtvrtým nejmenším krajem v České republice a tvoří tak 5,4 % z celkového počtu obyvatel ČR. Pro Plzeňský kraj je typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním, chybí zde města střední velikosti, struktura středisek se v porovnání s ČR atypická. Město Plzeň se svými 169 935 obyvateli představuje protiklad k malým sídlům, neboť je po Praze druhým nejvýznamnějším centrem v Čechách. Plzeňský kraj má 55 měst, ve kterých žije 388 590 obyvatel, tj. 68,0 % z celkového počtu obyvatel kraje.

³¹ Zdroj Archiv ministerstva vnitra http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2008/kraje/informar_kand.html [cit. 2010-10-21, 20:12 hod.]

³² Zdroj Portál veřejné správy České republiky http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/703/.cmd/ad/.c/311/.ce/10823/.p/8413/_s.155/703?PC_8413_1=129/2000&PC_8413_ps=10&PC_8413_p=1#10823 [cit. 2010-10-21, 20:18 hod.]

Plzeňský kraj tvoří 501 samosprávných obcí, které sdružuje 7 okresů. Výkon státní správy zajišťuje 15 obcí s rozšířenou působností - obce III. stupně a 35 pověřených úřadů II. stupně. Krajským městem je město Plzeň. Pro Plzeňský kraj je typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním, chybí zde města střední velikosti. Plzeňský kraj má celkem 501 obcí, z toho je 46 se statutem města. Územně správní systém je členěn na 15 obcí s rozšířenou působností (mapa č.1): Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Územně správní celky se výrazně odlišují krajinným charakterem, počtem i skladbou obyvatel, ekonomickým potenciálem, velikostí i hustotou osídlení.

Mapa č.2: Obce s rozšířenou působností ³³

Rozložení obyvatel v rámci kraje je značně nerovnoměrné. Téměř 30 % obyvatel žije v Plzni a další více než pětina obyvatel je soustředěna do 13 měst s více než 5 000

³³ Zdroj Plzeňský kraj
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:48 hod.]

obyvateli. V menších městech do 4 999 obyvatel žije zhruba 17 % obyvatel Plzeňského kraje.

Graf č. 1: Obyvatelstvo v Plzeňském kraji³⁴

Plzeňský kraj je v ČR druhým nejméně zalidněným krajem. Hustota obyvatel v kraji představuje 75,6 obyvatel na km² (hustota ČR 133,2 obyvatel na km²). Nejnížší hustoty v Plzeňském kraji dosahují okresy Tachov (38,6 obyvatel na km²) a Klatovy (45,6 obyvatel na km²).

Z hlediska věkové struktury patří Plzeňský kraj k územím se starším obyvatelstvem v ČR, průměrný věk obyvatel kraje dosáhl v roce 2009 výši 41,0 let, v okrese Plzeň-město dokonce 41,9 let.³⁵ Z níže uvedené tabulky vidíme, že nejvyšší průměrný věk obyvatel je v Plzeňském kraji okrese Plzeň – sever nejvyšší průměrný věk je u obyvatel v již výše zmiňovaném okrese.

³⁴ Zdroj Statistická ročenka 2009

[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/\\$File/2009-4.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/$File/2009-4.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:55 hod.]

³⁵ Zdroj Český statistický úřad

[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:55 hod.]

Tabulka č. 1 Průměrný věk obyvatelstva

Průměrný věk v okresech Plzeňského kraje v roce 2009

	Plzeňský kraj	Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Obě pohlaví	41,0	40,3	41,3	41,9	40,8	40,0	41,5	39,0
muži	39,6	39,0	39,9	40,4	39,6	38,9	40,2	37,9
ženy	42,3	41,5	42,7	43,4	42,1	41,1	42,8	40,2

Od roku 2000 dochází k postupnému snižování věkové skupiny 0 až 17 let, naopak zastoupení věkové skupiny 65 a více se zvyšuje. Zatímco v roce 2000 činil podíl předproduktivní věkové skupiny z celkového počtu obyvatel v kraji 15,7 %, v roce 2009 činila tato skupina 13,9 %. Podíl poproduktivní věkové skupiny vzrostl ze 14,3 % v roce 2000 na 15,6 % v roce 2009.³⁶

Tabulka č. 2 Vývoj věkové struktury obyvatelstva

Vývoj věkové struktury obyvatelstva Plzeňského kraje v letech 2000-2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celkem	551 281	549 600	549 374	550 113	549 618	551 528	554 537	561 074	569 627	571 863
v tom věková skupina:										
0-14	86 686	84 914	83 516	81 848	80 199	79 032	78 308	78 533	78 805	79 631
15-64	385 663	385 792	386 831	388 931	389 337	391 166	393 643	398 284	404 068	402 844
65+	78 932	78 894	79 027	79 334	80 082	81 330	82 586	84 257	86 754	89 388
Muži	270 012	269 194	268 949	269 342	269 155	270 421	272 423	276 348	281 627	282 848
v tom věková skupina:										
0-14	44 544	43 559	42 836	41 953	41 124	40 570	40 246	40 310	40 353	40 778
15-64	194 186	194 251	194 633	195 658	195 924	197 015	198 630	201 573	205 528	205 048
65+	31 282	31 384	31 480	31 731	32 107	32 836	33 547	34 465	35 746	37 022
Ženy	281 269	280 406	280 425	280 771	280 463	281 107	282 114	284 726	288 000	289 015
v tom věková skupina:										
0-14	42 142	41 355	40 680	39 895	39 075	38 462	38 062	38 223	38 452	38 853
15-64	191 477	191 541	192 198	193 273	193 413	194 151	195 013	196 711	198 540	197 796
65+	47 650	47 510	47 547	47 603	47 975	48 494	49 039	49 792	51 008	52 366

V celorepublikovém srovnání z hlediska ukončeného vzdělání se Plzeňský kraj nijak výrazně neliší od zbývajících regionů. Z hlediska kategorie podílu vysokoškolsky

³⁶ Zdroj Český statistický úřad

[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/\\$File/2009-4.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/$File/2009-4.pdf) [cit. 2010-10-21, 21:02 hod.]

vzdělaných obyvatel je Plzeňský kraj zařaditelný mezi kraje s nadprůměrnou mírou takto vzdělaných obyvatel. Vysokoškolským diplomem disponuje 7,8 % obyvatelstva.³⁷

4.1.2 Geografie kraje

Plzeňský kraj leží na jihozápadě České republiky. Hranici kraji na západě tvoří státní hranice se SRN. Severozápadně leží kraj Karlovarský, severovýchodně kraj Středočeský a na jihovýchodě kraj Jihočeský.

Rozmanitost přírodních podmínek je dána především reliéfem kraje. Z hlediska geografického systému lze Plzeňský kraj rozdělit do několika oblastí: Plzeňská pahorkatina, Brdská vrchovina, Český les a Šumava. Klimatické, geologické a hydrologické podmínky jsou v jednotlivých územních celcích značně odlišné.³⁸

Plzeňský kraj má strategicky významnou polohu v dopravním spojení východní a západní Evropy – železniční koridor Praha – Norimberg a dálnice D5 Praha-Plzeň-Rozvadov. To se promítá i do možností ekonomického rozvoje kraje, neboť krajem prochází jedna z nejvýznamnějších rozvojových os ČR.

4.1.3 Hospodářství

V roce 2009 představoval podíl Plzeňského kraje na celkovém hrubém domácím produktu v běžných cenách 4,7 %. V přepočtu HDP na 1 obyvatele (299 846,- Kč) se v porovnání s ostatními kraji umístil na čtvrtém místě za hlavním městem Prahou, Jihomoravským krajem a Středočeským krajem. Významné umístění Plzeňského kraje v rámci ostatních krajů ovlivňuje vysoká ekonomická výkonnost města Plzně. V Plzni je soustředěna téměř třetina průmyslových subjektů.

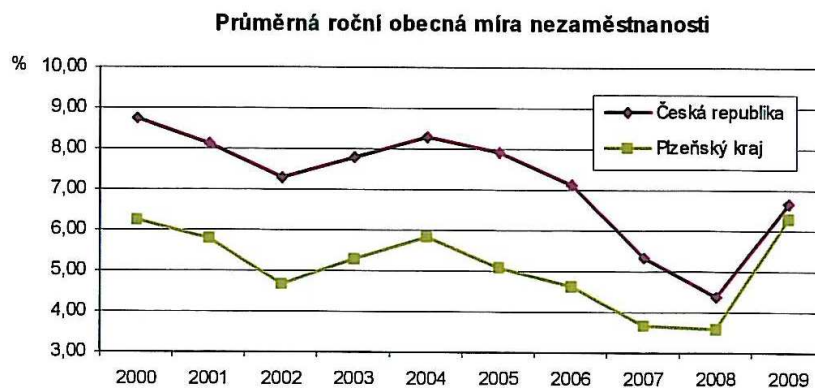
³⁷ Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2, str. 59

³⁸ Zdroj Krajský úřad Plzeňského kraje <http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?sec=245> [cit. 2010-10-15, 21:50 hod.]

4.1.4 Nezaměstnanost

Na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil bylo v roce 2009 v průměru v kraji 274,8 tisíc zaměstnaných osob. Největší početní skupinou byli zaměstnaní ve věku 30 až 44 let, kteří tvořili 40,4 % všech zaměstnaných. V rámci ČR patří Plzeňský kraj k oblastem s nižší mírou nezaměstnanosti. K 31.12.2009 bylo evidováno úřadem práce 26 802 uchazečů o zaměstnání. Plzeňský kraj zaujímá s mírou nezaměstnanosti (podle nové metodiky) 8,16 % páté místo. Nejohroženější početní skupinou nezaměstnaných jsou mladí lidé do 24 let. Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti vzrostla v roce 2009 proti předchozímu roku u žen o 2,89 a u mužů o 2,58 procentního bodu. Z hlediska pracovních sil nejobtížněji hledají zaměstnání zaměstnanci s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním omezením, absolventi škol a administrativní pracovníci se středoškolským vzděláním. Naopak nedostatek pracovníků převládá v technických profesích.³⁹

Graf č. 2

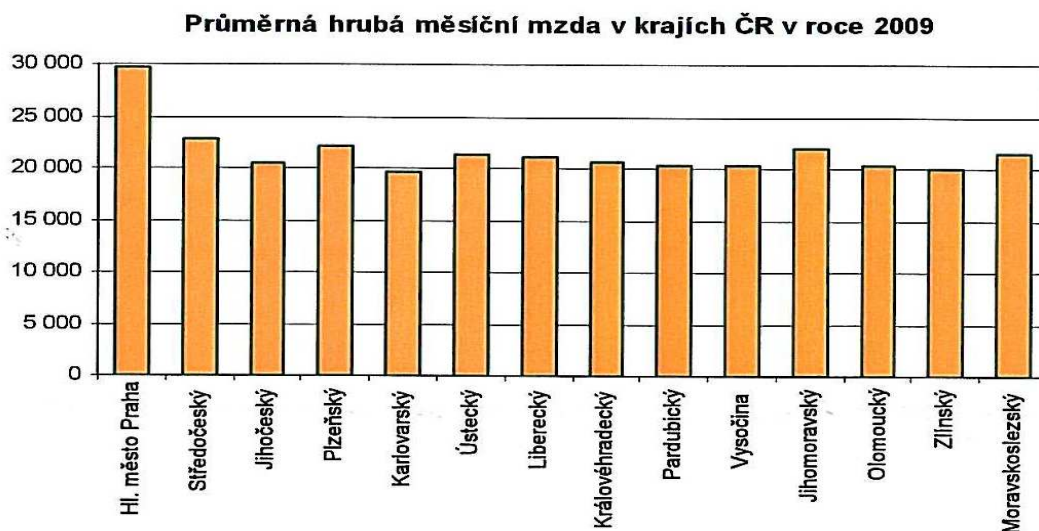

Průměrná hrubá nominální mzda na plně zaměstnané činila v roce 2009 v Plzeňském kraji 22 147,- Kč, což bylo o 5,3 % víc než v předchozím roce. Po Praze (29 726,- Kč) a Středočeském kraji dosáhla třetí nejvyšší hodnoty.

³⁹ Zdroj Statistická ročenka 2009

[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:34 hod.]

Graf č. 3

Výraznou úlohu zaměstnanosti Plzeňského kraje sehrává 42 subjektů s více než 500 zaměstnanci, z toho 20 jich zaměstnává více než 1000 zaměstnanců. Mezi organizace s největším počtem zaměstnanců patří v Plzeňském kraji Fakultní nemocnice, Psychiatrická léčebna Dobřany, Plzeňský Prazdroj a.s., Západočeská univerzita v Plzni, Panasonic AVC NETWORKS CZECH s.r.o., YAZAKI, Wiring Technologies Czech s.r.o., ŠKODA POWER s.r.o., DIOS NÝŘANY spol. s r.o., Lasselsberger a.s., Statutární město Plzeň, Plzeňské městské dopravní podniky, a.s. atd.

4.1.5 SWOT analýza Plzeňského kraje

Silné stránky

- Relativně nízká míra nezaměstnanosti
- Blízkost dálnice D5 spojující hranice s SRN a Prahou
- Výborná geografická poloha, kdy kraj sousedí s SRN
- Poměrně hustá silniční a železniční síť
- Dostatečná síť základních a středních škol, dvě vysoké školy a dobrá vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- Významný podíl stabilních průmyslových odvětví
- Využívání průmyslové výrobní tradice

- Dobrá kvalita přírodního prostředí kraje – Šumava, Český les
- Využití dotačních fondů EU

Slabé stránky

- Nízká mobilita pracovních sil
- Nízká a nerovnoměrná hustota osídlení
- Nestabilizovaná zaměstnanost ve venkovských oblastech
- Zastaralá a málo propustná železniční a silniční infrastruktura ve směru na Jižní Bavorsko
- Dopravní problémy Plzně
- Neexistence rychlostních přivaděčů na Klatovy, Domažlice, Plzeň-sever
- Nedostatečná podpora venkovských oblastí zejména v oblasti cestovního ruchu, drobného podnikání a služeb
- Nevyhovující stav sociálních a zdravotních zařízení
- Neexistence integrovaných zařízení regionálního významu pro nakládání s odpady
- Málo efektivní čerpání dotací z fondů EU pro rozvoj kraje
- Přetrvávající špatná image kraje

Příležitosti

- Zlepšení železničního spojení Praha-Mnichov
- Propojit systém vzdělávání, výzkumu, vědy a praxe
- Podporovat investory produkující vyšší přidanou hodnotu a podnikatelské aktivity v oblasti cestovního ruchu, zejména v oblasti Šumavy a Českého lesa
- Zavedením systému integrované dopravy zlepšit mobilitu obyvatelstva a pracovních sil, zavádět ekologicky šetrné energie
- Připravit kvalitní projekty na čerpání dotací z fondů EU, preferovat podpůrné projekty na stabilizaci projektových stabilizací kraj
- Metodicky řídit obce při přípravě projektů

Ohrožení

- Neřešení neuspokojivého vztahu dopravní infrastruktury a zaostávání při přípravě a realizaci dopravních staveb
- Odchod kvalifikované síly mimo region nebo do zahraničí
- Zhoršení věkové struktury obyvatelstva s negativními dopady na školství, sociální oblast, zdravotnictví a ekonomiku
- Odchod firem využívajících jako konkurenční výhodu levnou pracovní sílu a daňové zvýhodnění
- Nezájem o technické obory a učňovské školství

4.2 Krajské volby 2008

Krajské volby v roce 2008 se konaly ve dnech 17. a 18. října, kdy byly voleni zastupitelé do krajských zastupitelstev. O týden později se na 27 místech v České republice konaly také senátní volby. Byly to již třetí krajské volby, které se v Česku uskutečnily. Tyto volby se uskutečnily ve 13 krajích kromě hlavního města Prahy.

	2004	2008
Celková účast	29,62%	40,3%
Účast v Plzeňském kraji	31,34 %	40,28% ⁴⁰

V roce 2004 byla účast voličů v Plzeňském kraji o necelá 2% vyšší než byl celorepublikový průměr. Z volební účasti v roce 2008 je vidět, že Plzeňský kraj byl ve srovnání s celorepublikovou volební účastí téměř na stejných číslech. Ze zveřejněných čísel bylo patrné, že voliči přišli ve větším množství do volebních místností než před čtyřmi lety. Jedna z příčin mohla být i masivní celorepubliková kampaň ze strany ODS a ČSSD. Po sečtení všech platných hlasů byla zřetelná převaha kandidátů vítězné ČSSD. Na ustavující schůzi zastupitelstva byla zvolena první hejtmanka v historii České republiky Milada Emmerová z ČSSD, která získala víc než 8 tisíc preferenčních hlasů. Emmerová

⁴⁰ Zdroj iDnes <http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp> [cit. 2010-12-7, 20:54 hod.]

vedla menšinovou sociálně-demokratickou krajskou vládu a doposud vládnoucí ODS zůstává v kraji opoziční stranou.⁴¹

Když volební komise sečetly výsledky Krajských voleb v Plzeňském kraji, jasně vyhrála ČSSD, pro kterou to byl skok ze třetího místa v minulých volbách a i v Plzeňském kraji, stejně jako ve všech ostatních, si nárokovala místo hejtmána. ČSSD získala ve volbách 19 mandátů, druhá ODS 14 mandátů, do zastupitelstva se dostaly ještě KSČM s 9 mandáty a Koalice pro Plzeňský kraj se zvolenými 3 zastupiteli. Zajímavé je, že jeden z pětáctyřiceti nově zvolených zastupitelů dosáhl na mandát čistě díky preferenčním hlasům. Jedná se o Jaroslava Lobkowicze (KDU-ČSL), který zaujímal na kandidátce Koalice pro Plzeňský kraj až třináctou pozici. Díky více než 16 % přednostních hlasů, které od voličů Koalice získal, se ale při přepočtu hlasů na mandáty dostal na první místo kandidátní listiny a připadl mu tedy jeden ze tří mandátů Koalice.

Výsledky krajských voleb v celé České republice, kde vyhrála ve všech krajích opoziční ČSSD, jsou v porovnání s předcházejícími volbami obrovskou změnou v přízni voličů.

V krajských volbách v roce 2004, které se konaly ve dnech 5. a 6. listopadu, zvítězila ODS ve 12 krajích a byla zastoupena ve všech krajských koalicích a získala posty 12 hejtmánů. Ve třináctém Jihomoravském kraji zvítězili křesťanští demokraté.

Tabulka č. 3 Celkové výsledky voleb podle politických stran v ČR⁴²

2008				2004			
	strana	hlasy	mandáty		Strana	hlasy	Mandáty
1.	ČSSD	35,86%	280	1.	ODS	36,35%	291
2.	ODS	23,58%	180	2.	KSČM	19,68%	157
3.	KSČM	15,03%	114	3.	ČSSD	14,03%	105
4.	KDU-ČSL	6,66%	72	4.	KDU-ČS	10,67%	72

⁴¹ Zdroj Poncarová, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 20. říjen 2008 <http://www.e-polis.cz/komparace/313-volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html> ISSN 1801-1438. [cit. 2011-02-16, 21:37 hod.]

⁴² Zdroj iDnes <http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp> [cit. 2010-12-8, 21:37 hod.]

Plzeňské krajské zastupitelstvo má 45 zastupitelů (viz. příloha č. 2).⁴³ V následující tabulce je zobrazena úspěšnost politických stran a uskupení, které se dostaly do zastupitelstva. Je zde uveden jak procentuelní počet hlasů, tak i následný počet zastupitelů (tabulka č.4, graf č. 4).⁴⁴

Tabulka č. 4 Výsledky voleb podle politických stran Plzeňský kraj

	Počet hlasů (%)	Počet mandátů
1. ČSSD	36,37 %	19
2. ODS	26,76 %	14
3. KSČM	17,53 %	9
4. Koalice pro PK	7,21%	3

Graf č.4 Počet mandátů podle politických stran

Při srovnání výsledků voleb do zastupitelstva v roce 2004, je zřejmé, že do zastupitelstva bylo zvoleno méně uskupení. V roce 2004 uspěly ve volbách ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL a Sdružení nezávislých kandidátů. Ve volbách 2008 totiž KDU-ČSL vytvořila Koalici

⁴³ Zdroj Český statistický úřad <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4202-09> [cit. 2010-12-21, 22:39 hod.]

⁴⁴ Zdroj iDnes <http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp?kraj=3> [cit. 2010-12-21, 22:39 hod.]

pro Plzeňský kraj, kde sestavila kandidátku společně s uskupením Sdružení nezávislých kandidátů a Evropských demokratů, a proto můžeme říct, že v zastupitelstvu opět nebude chybět. Tato uskupení v předchozím období kandidovala samostatně a pokud sečteme jejich minulé a současné zastupitele, nově vzniklé hnutí prakticky oslabilo z 5 na 3 zastupitele.

Citelně oslabila v těchto volbách, jako ostatně v celé České republice ODS, která oproti minulému volebnímu období přišla o 8 zastupitelů. Pohoršila si i KSČM, která však přišla pouze o jediného zastupitele, ale jak později vyplynulo z povolebního vyjednávání, svůj vliv v Plzeňském kraji značně navýšila.

Jasným vítězem voleb, jak do procentuelního zisku, tak i do zisku mandátů se stala ČSSD, která si polepšila oproti minulým volbám o 11 křesel, což jí dávalo z pozice nejsilnější strany v kraji i prostor k nejpříznivějšímu povolebnímu vyjednávání.

4.2.1 Volební kampaň

V krátkosti je třeba se zmínit také o hlavní náplni volební kampaně. Je třeba uvést, že hlavní souboj se odehrával mezi dvěma největšími strany ODS a ČSSD.

ČSSD pomáhala stejně jako ve sněmovních volbách 2006 renomovaná americká agentura PSB Associates, která připravovala předvolební strategii a podílela se i na kampani samotné. Je i velmi těžké říci, kdy přesně krajská volební kampaň začala, ale za oficiální začátek je považováno datum 4. září 2008, kdy byla v Brně oficiálně (mj. za účasti R. Fica, J. Šlégra a všech třinácti kandidátů na hejtmany) zahájena. Je třeba mít na paměti, že kampaň ČSSD po sněmovních volbách v roce 2006 vlastně neskončila. ČSSD opakovaně vedla výpady proti koaliční vládě a pokračovala v kampani ODS mínus (pod hlavičkou názvu ODSouzeni k reformě).

Další fáze kampaně odstartovala 11. dubna 2008. I tentokrát ČSSD použila symbolu ODS užitého ve sněmovních volbách – turistickou šipku – upozorňovala na zdražování, zavedení poplatku u lékaře, omezování sociálních dávek. Jednalo se o vůbec první krajské volby, do nichž ODS vstupovala jako vládnoucí strana a ČSSD jako strana opoziční. Výsledky voleb byly s napětím očekávány. Volební průzkumy uveřejňované v posledních dnech před volbami preferovaly sice sociální demokraty, nicméně finální součty hlasů byly pro občanské demokraty ještě o něco více nepříjemné.

Konečné výsledky krajských voleb, které byly pro mnoho odborníků i politiků překvapivé, změnilly modrou barvu krajů na oranžovou.⁴⁵ K výsledkům voleb přispělo několik okolností, které je nutno analyzovat. Konkrétně se zaměříme na Plzeňský kraj, kde jsme měli možnost průběh volební kampaně sledovat přímo.

Občanská demokratická strana se jako vládní strana ocitla oproti svému nejsilnějšímu rivalovi, České straně sociálně demokratické straně, logicky ve znevýhodněném postavení. Této situace dokázala ČSSD znamenitě využít, když se jí podařilo do volební kampaně protlačit celorepubliková témata. Vedení ODS se naopak od centrální kampaně distancovalo a nechalo vše v rukou regionálních sdružení. Tato strategie se ukázala jako neúspěšná. ODS díky ní nebyla schopna obhájit svoji celostátní politiku a prováděné reformy.

ČSSD pochopitelně využila možnosti postavit celou kampaň jako negativní. S ústředním heslem „Změna pro kraje, naděje pro republiku“ dala sociální demokracie voličům najevo, že nesouhlasí s reformami prováděnými současnou vládní koalicí. V negativní kampani využila někdejšího hesla „ODS plus“, s nímž ODS vstupovala do parlamentních voleb, jež změnila na „ODS minus“ s dodatkem „Životní úroveň snížíme všem kromě nejbohatších“.

⁴⁵ Poncarová, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 20. říjen 2008. <http://www.e-polis.cz/komparace/313-volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html>. ISSN 1801-1438. [cit. 2011-02-16, 20:05 hod.]

ČSSD v kampani doprovázel tzv. oranžový expres, který postupně projížděl i velká města v Plzeňském kraji.⁴⁶

ODS na tuto předkampaň nebyla schopná zareagovat. Sociální demokraté opustili od komunikace regionálních či krajských témat a zaměřili se na komunikaci témat celostátních. Z krajských voleb pak pomalu vytvářeli referendu o dalším působení Topolánkovy vlády, což voliči akceptovali. A to i přes to, že v krajích nutně nemuseli být nespokojeni. Jak se později ukázalo, kampaň ČSSD byla více než úspěšná. A to i přes to, že postupně sílily hlasy, které upozorňovaly na to, že většina hlavních bodů, že většina hlavních bodů ze sociálnědemokratického programu je na krajské úrovni nerealizovatelná.

ODS ale na rozdíl od ČSSD upustila od centrální kampaně a zodpovědnost za kampaň přenechala jednotlivým krajským organizacím a obhajujícím hejtmanům. Ti své kampaně zaměřili na striktně regionální témata a logicky se snažili komunikovat úspěchy, které v uplynulém volebním období dosáhli. Nepříjemným prvkem se pro kandidáty ODS stala skutečnost, že krajská témata byla zastíněna celorepublikovou tematikou. V Plzeňském kraji se ústředním tématem stal důraz na dobrý výběr. Plakáty a billboardy s heslem „Vybírejte s námi, prosím...“ a „Vybírejte, nepřeberte“ byly doprovázeny sloganem „Vybráno. Dík!“ Tento výrok, působil přehnaně sebevědomě a jazyk, kterým byl napsán, odkazoval na nevyzrálou a určitou dávku vulgárnosti.

ODS v Plzni tradičně otevřela svůj stánek U Branky, kde byly rozdávány materiály a propagační předměty. Vyvrcholením kampaně ODS v Plzni byl 15. říjen 2008, kdy se na náměstí Republiky konal koncert s dalšími doprovodnými akcemi.⁴⁷ V rámci ODS tak probíhalo třináct volebních kampaní, které neměly jednotný vizuální styl, de facto neměly nic, co by je propojovalo, a neměly podporu z centra v podobě celorepublikového turné tak, jak to prováděla ČSSD. Tato strategie se i v kontextu volebních výsledků ukázala jako chybná a některé kampaně působily značně rozpačitě, zejména v porovnání s dobře seřízeným strojem v podobě sociálnědemokratické kampaně.

⁴⁶ Eibl, O., Havlík, V., Koloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, 1. vydání, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-187-1, str. 71

⁴⁷ Poncarová, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 20. říjen 2008. <http://www.e-polis.cz/komparace/313-volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html> ISSN 1801-1438 [cit. 2011-02-16, 23:04 hod.]

Kampaně menších parlamentních stran nebyly ničím výjimečné a dosahovaly standardů, na jaký jsme podle zkušenosti u těchto stran zvyklí. Výjimkou v jistém pohledu představovalo KDU-ČSL, která šla do voleb s inovovanou tváří (místo tradiční trikolóry strana použila modrou a žlutou barvu) a která v polovině krajů šla do voleb v koalici s dalšími subjekty pod značkou „Koalice pro...“. KDU-ČSL a její partneři tak komunikovali regionální témata a ani oni nedokázali odpovědět na centrálně vedenou kampaň ČSSD.

Ani Strana zelených nevedla centralizovanou kampaň, kterou zaštiťovalo heslo „Zelená je IN“. Užití výrazu IN odkazujícího k aktuálním trendům pak do jisté míry naznačuje, že se Strana zelených snažila oslovit mladé voliče.

Kampaň KSČM byla zaštiťována heslem „společně pro budoucnost“ a byla rovněž zaštiťována poměrně silně regionálně.⁴⁸

Předvolební kampaň neparlamentních stran, které do voleb vstupovaly, je poměrně těžké zmapovat, zejména k většímu počtu uskupení, které se v Plzeňském kraji voleb zúčastnily. Asi nejznámější větším uskupením byla posléze úspěšná Koalice pro Plzeňský kraj, která se po boku v tu dobu třech největších celorepublikových stran dostala do krajského zastupitelstva. Kampaň nezmiňovaných malých stran byla často nevýrazná, což je dáno velkými finančními limity a z části také tím, že nemají zkušenost s celorepublikovou politikou. Často se jejich kampaň zaměřuje jen na rozdávání letáků s programem a vylepováním plakátů, na kterých seznamují voliče s programem a kandidáty. Do zastupitelstva Plzeňského kraje kandidovalo celkem 17 politických subjektů. Některé z nich se snažily přilákat voliče na aktuální témata, která si dávala přímo do svého názvu (viz Dělnická strana – NE americkému radaru).

⁴⁸ Eibl, O., Havlík, V., Koloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, 1. vydání, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-187-1, str. 74

4.2.2 Volební programy největších uskupení před krajskými volbami v roce 2008

4.2.2.1 ODS

Zakladatelem a dlouholetým předsedou byl od jejího vzniku v dubnu 1991 současný prezident Václav Klaus. ODS vzniklá v roce 1991 po rozpadu Občanského fóra, které se rozdělilo na středově až levostředově orientované Občanské hnutí a pravicovou ODS. Dnes je předsedou strany Petr Nečas, který je také současně aktuálním předsedou vlády České republiky. Od roku 1992 je Občanská demokratická strana členem Evropské demokratické unie a v roce 2001 byla jako první přijata do IDU (International Democrat Union - celosvětová organizace sdružující desítky konzervativních a liberálních stran ze všech světadílů).⁴⁹

Tato strana v předcházejících krajských volbách v roce 2004 a 2000 vždy měla hejtmana ze svého středu. Celých předcházejících osm let byl plzeňským hejtmanem Petr Zimmerman. V těchto volebních obdobích ODS relativně jasně vítězila a měla proto i právo na svého hejtmana. ODS je v Česku po dlouhá léta nejsilnější pravicovou stranou a je orientována liberálně a konzervativně. Krajský lídr a zároveň hejtman z předchozích 2 období se rozhodl dále nekandidovat, a proto vedl stranu do voleb v roce 2008 současný primátor města Plzně Pavel Rödl. Po osmi letech vládnutí ODS v Plzeňském kraji na něj před volbami nečekal lehký úkol.

V té době dále mezi známé členy ODS nejenom na regionální úrovni patří v té době ministr spravedlnosti České republiky Jiří Pospíšil nebo senátor Jiří Šneberger.

Jedním z hlavních úkolů před nadcházejícím volebním obdobím bylo čerpání dotací z evropských zdrojů, kde by se měla velká část investovat do oprav a rekonstrukcí silnic druhé a třetí třídy, které kraj spravuje. Dále byl jedním z hlavních cílů rozšířit integrovanou dopravu Plzeňska až do okruhu 25 kilometrů od Plzně.

⁴⁹ Zdroj ODS http://www.ods.cz/ods_se_predstavuje_kdo_jsme_php [cit. 2011-02-18, 21:10 hod.]

Na co ODS v případě úspěchu ve volbách chtěla klást velký důraz bylo to, že za pomoci státu a evropských zdrojů by chtěla postavit nové obchvaty kolem řady měst a obcí. Mělo by se jednat o západní obchvat Plzně, dokončit severozápadní obchvat Klatov Pod Borem-Kal, severovýchodní obchvat Domažlic za finanční účasti státu. Volební program ODS sliboval vybudovat za finanční účasti státu obchvaty Přeštic, Plas, Chodové Plané, Staňkova, Babylonu, Třemošné, severozápadní obchvat Stoda a přípravu obchvatu Stříbra. ODS slibovala pohodlnější jízdu autem k hranicím díky výstavbě nové silnice Tachov – Bärnau.

ODS v oblasti životního prostředí předkládala poměrně strohý program, chce vyčistit přehradu Hracholusky a podporovat postupné a šetrné otevírání Šumavy.

Neméně důležitá byla v předvolebním programu kapitola týkající se školství, kdy chtěla ODS dostat až 250 miliónů korun na vybavení a opravy škol. Také chtěla zachovat menší základní školy v menších obcích, například v oblasti Pošumaví nebo Českého lesa. V oblasti zdravotnictví byla brána jako priorita oprava Stodské nemocnice a hlavně výstavba nové nemocnice v Klatovech. V programu týkajícím se zdravotnictví bylo také myšleno na vytvoření nové stanice záchranné zdravotní služby v Tachově.

Jednou z priorit v oblasti kultury bylo vytvoření nové Západočeské galerie v Plzni a investice 100 miliónů korun na výstavbu nového divadla v Plzni.⁵⁰

Předvolební kampaň měla ODS postavenou z velké většiny na konkrétní témata týkající se Plzeňského kraje.

4.2.2.2 ČSSD

Krajské volby v roce 2008 se odehrávaly v roce 130. výročí vzniku této strany, a podle programu strany se snažila tato strana o zajištění podmínek pro svobodný, důstojný a co možná nejspokojenější život všech lidí. ČSSD je právní nástupkyní Československé

⁵⁰ Zdroj ODS http://www.ods-pk.cz/?goto=text&v=2008_kraj&id=v2008_kraj_program&lng=cz [cit. 2011-02-18, 21:15 hod.]

sociální demokracie. Také je členkou Evropské strany sociálnědemokratické a Socialistické internacionály. Předsedou strany v roce 2008 je Jiří Paroubek. Kandidátkou na hejtmana byla v těchto volbách Milada Emmerová, která dovedla stranu k volebnímu vítězství. Hejtmankou byla v období od 14.1.2008 až do 9.9.2010, kdy na svůj post rezignovala, aby se mohla věnovat práci poslankyně za ČSSD. Jejím nástupcem na postu hejtmana Plzeňského kraje se stal Milan Chovanec.

Jedním z hlavních úkolů ČSSD v Plzeňském kraji bylo zkvalitnit dopravní infrastrukturu kraje i za cenu zadlužení kraje, využít následného efektu dopravní dostupnosti center venkovského osídlení pro lokalizaci investorů a ke stabilizaci těchto center.

V oblasti dopravní obslužnosti chtěla zkvalitnit dopravní obslužnost území zajišťovanou státem i krajem, zejména dopravní obslužnost obcí v okrajových částech kraje. ČSSD chce zlepšit dostupnost dálnice D 5 z jihu, výstavbu propojení silnic první třídy I/22 a I/26 v oblasti Českého lesa, přerušení tohoto propojení představuje významný problém rozvoje příhraničních oblastí kraje. Dále chtěla optimalizovat a částečně modernizovat III. železniční koridor, zlepšit propustnost železničního napojení Praha – Mnichov a dokončit protipovodňová opatření včetně zajištění retence vod formou ekologicky citlivého čištění vodních nádrží a výstavbou poldrů.

Je třeba také zvyšovat atraktivitu venkovských sídel kraje pro mladé rodiny podporou vytváření nových pracovních příležitostí, dostupností školství, podporou bytové výstavby, kulturního a spolkového života, zachováním základní občanské vybavenosti.

Pokud ČSSD vyhraje volby, bude usilovat o to, aby ve zdravotnických zařízeních zřizovaných krajem byly srovnatelné mzdy lékařů, sester i obslužného personálu jako ve státních neziskových zařízeních i za cenu toho, že kraj bude vyšší měrou přispívat na dostupnost a kvalitu zdravotní péče. Program ČSSD sliboval i vyšší podíl obnovitelné energie a podporu pěstování energetických plodin (biomasy), využívání solární energie a chtěl „prosazovat daňové zvýhodnění při spalování ušlechtilých paliv“.

Jedním z hlavních úkolů bylo prosazení zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví, vyjma poplatku za pobyt v nemocnici - i od těchto poplatků však chce osvobodit důchodce, děti a sociálně slabé skupiny obyvatelstva.⁵¹

V programu sociální demokracie se objevilo mnohem více témat vycházejících z celorepublikové politiky a je nutno konstatovat, že program ČSSD je méně zpracován ke konkrétním krajským cílům.

4.2.2.3 Strana zelených

Poslední z v té době parlamentních stran byla Strana zelených. Volební program zelených jednoznačně odmítl stavbu hlubinného úložiště radioaktivního odpadu v Plzeňském kraji, stejně jako zelení odmítají velkokapacitní spalovnu odpadů. Pro pohodlí cestujících je také potřeba vytvořit integrovaný systém, kdy bude možné cestovat na jednu jízdenku po celém kraji. Na tom se shodoval program Strany zelených a ČSSD.⁵²

Program Strany zelených byl hodně zaměřen na témata, týkající se ekologické problematiky, která v mnoha případech přesahuje rozměrem Plzeňský kraj.

4.2.2.4 Koalice pro Plzeňský kraj

Před krajskými volbami v roce 2008 dvě uskupení známé i z celorepublikové politiky (KDU-ČSL a SNK-ED) vytvořily jednotnou kandidátku a spojily se do Koalice pro Plzeňský kraj. Společnou kandidátku KDU-ČSL a SNK-ED pro krajské volby 2008 v rámci koalice pro Plzeňský kraj vedli společně Václav Červený (KDU-ČSL) a Stanislav Rampas (SNK-ED). V jejich politickém programu byl jako hlavní cíl uveden kvalitní život pro každého obyvatele kraje. Při uskutečňování programu chtěla Koalice pro Plzeňský kraj vycházet ze zásad trvale udržitelného rozvoje. Základem je propojování hlavních oblastí života – oblasti ekonomické, sociální a ekologické. Při posuzování problémů chtěla Koalice vždy uvažovat z hlediska dlouhodobé perspektivy a hledat řešení, které zohlední

⁵¹ Zdroj ČSSD http://www.plzensko.socdem.cz/s3399/program_cssd.doc-4015 [cit. 2011-02-18, 21:39 hod.]

⁵² Zdroj Ekolist.cz <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/volby-do-zastupitelstev-kraju-plzensky-kraj> [cit. 2011-02-18, 21:52 hod.]

všechny tři oblasti. Stavět pouze na jedné nebo dvou prioritách není v konečném důsledku efektivní.

Za nejdůležitější kapitoly rozvoje a správy Plzeňského kraje považovaly mimo jiné školství a vzdělávání. Za nezbytné bylo považováno zachování stávající počet mateřských škol, a také malých základních škol, pokud dokážou zajistit výuku podle daných standardů. Dále chtěla Koalice posilovat provázanost vzdělání s praxí, klást důraz na jazykové vzdělání žáků a jejich počítačovou gramotnost.

V oblasti dopravy byla prioritou dopravní dostupnost i okrajových částí kraje a také postupná realizace tzv. velkého krajského okruhu. Dalším důležitým bodem programu byl rovnovážný rozvoj kraje postavený na citlivém vnímání rozdílů venkova a ekonomicky silných center.

Koalice pro Plzeňský kraj v oblasti Národního parku Šumava a jeho okolí chtěla prosazovat „sladění nezbytné a rozumné ochrany přírody s rozumným hospodářským rozvojem tohoto území, který povede ke zlepšení kvality života zdejších obyvatel a k vyšší prosperitě tohoto území postavené na turistické atraktivitě“.

V oblasti zdravotnictví byla pro Koalici důležitá existence zdravotnických zařízení tak, aby byla zdravotní péče dostupná občanům na území celého kraje. Samozřejmě se koalice pro Plzeňský kraj chtěla zabývat zvyšováním schopností čerpat prostředky Evropské unie, které by byly čerpány na základě vlastních projektů institucí Plzeňského kraje.⁵³

Program, který Koalice předkládá a který prý vychází z reálné situace, je souborem řešení pro dlouhodobý komplexní rozvoj celého Plzeňského kraje.

⁵³ Zdroj KPPK <http://www.koaliceproplzenskykraj.cz/cs/program/> [cit. 2011-01-15, 21:59 hod.]

4.2.2.5 KSČM

Tato strana usilovala o cílené dobudování a zkvalitnění dopravní infrastruktury kraje jako podmínku dalšího ekonomického rozvoje. Základním kritériem veřejné dopravy musí být hospodárný provoz a rovnoměrně budovaná síť silnic, která zajistí dostatečný komfort občanů i v odlehlých částech kraje při cestách do zaměstnání, škol, k lékaři. Hlavním cílem v této velmi citlivé oblasti zdravotnictví bylo udržení Ústavou zaručené dostupné a kvalitní péče pro všechny občany Plzeňského kraje. KSČM byla proti transformaci krajských nemocnic na akciové společnosti a byla pro jejich zachování jako neziskových organizací, poskytujících veřejnou službu.

Ve svém programu se KSČM zaměřovala na důsledné naplňování priorit “Programu rozvoje kraje“, uvážené a včasné reagování na aktuální i dlouhodobé potřeby občanů našeho kraje, na efektivní využívání všech zdrojů financování (včetně fondů EU) a na účinnou dotační politiku kraje.

Program KSČM neobsahoval příliš konkrétních projektů. Vyskytovaly se zde spíše obecnější teze.

4.2.2.6 Shrnutí programů kandidujících stran a hnutí

Z pozice vítězné strany v krajských volbách z roku 2004 vstupovala do dalšího předvolebního boje ODS. Kampaň byla postavena na konkrétní témata týkající se Plzeňského kraje. Chtěla pokračovat v čerpání dotací z fondů Evropské unie a pokračovat v započatých projektech v minulém volebním období, mezi něž řadila hlavně zlepšení dopravní infrastruktury v plzeňském regionu a dokončit výstavbu nového monobloku Klatovské nemocnice, kterou kraj spravuje.

Opoziční ČSSD v programu kritizovala některé kroky ODS a poukazovala na mnoho nesprávných kroků. V jejím předvolebním programu se ale objevuje mnoho témat, která

vycházela z celorepublikové politiky. Dominantním tématem bylo zrušení poplatků ve zdravotnictví, což však nespadlo do kompetencí krajského zastupitelstva.

Program Strany zelených byl hodně zaměřen na ekologická témata, která v mnoha případech přesahovala rozměr Plzeňského kraje.

Další velké kandidující hnutí - Koalice pro Plzeňský kraj - předkládalo poměrně podrobně rozpracovanou představu o povolebním dění v Plzeňském kraji. Koalice pro Plzeňský kraj představila voličům řešení, které je zaměřeno na dlouhodobý komplexní rozvoj celého kraje.

Program KSČM neobsahoval mnoho konkrétních projektů v Plzeňském kraji. Často se zde vyskytovala obecnější prohlášení.

4.3 Průběh a výsledky krajských voleb v Plzeňském kraji 2008

Krajské volby v roce 2008 v Plzeňském kraji nesly stejně jako v roce 2004 v duchu průměrné volební účasti. K volbám přišlo 40,28% zaregistrovaných voličů, což bylo téměř přesně jako byl celorepublikový průměr (40,3%). S tímto číslem se zařadil plzeňský region na 7 místo ze všech regionů.

V Plzeňském kraji se voleb zúčastnilo celkem 17 volebních stran a hnutí, přičemž v celé České republice se o přízeň voličů ucházelo 60 politických stran a hnutí (příloha č.3)⁵⁴, což je o 2 více, než ve volbách v roce 2004, kdy se zúčastnilo jen 15 uskupení. Všechny kandidátní listiny byly schváleny a nestalo se, že by nějaká strana či hnutí byly nuceny před volbami svoji kandidátní listinu stáhnout.

V Plzeňském kraji dominovali na kandidátkách kandidáti z okresu Plzeň-město, odkud pocházelo 40,2 % kandidátů (což je o 7, 3 % více než by odpovídalo počtu voličů). V kraji

⁵⁴ Zdroj Český statistický úřad <http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/p/13-3234-08> [cit. 2011-02-24, 20:57 hod.]

lze vidět dva výrazně podhodnocené okresy. Z okresu Plzeň-sever pochází 9, 1 % kandidátů (v okrese je přitom registrováno 13 % voličů), z okresu Klatovy pak pouze 8, 4 % kandidátů, ačkoli se jedná o druhý největší okres v kraji (15, 6 % voličů). Přitom v nově zvoleném krajském zastupitelstvu má Klatovsko odpovídající zastoupení šesti úspěšnými kandidáty. V krajském zastupitelstvu má dominantní zastoupení největší okres – Plzeň-město – 15 ze 45 zastupitelů, ostatní okresy zůstávají zastoupeny čtyřmi až šesti členy.⁵⁵

Tabulka č.5: Údaje o volební účasti v okresech Plzeňského kraje⁵⁶

Okres	Počet okrsků	Počet voličů v seznamu	Počet vydaných obálek	Volební účast v %	Počet odevzdaných obálek	Počet platných hlasů	Podíl platných hlasů v %
Plzeňský kraj	1 087	454 460	183 076	40,28	182 619	178 865	97,94
Domažlice	137	47 893	18 987	39,64	18 976	18 809	99,12
Klatovy	232	70 941	28 544	40,24	28 532	28 302	99,19
Plzeň-město	208	149 447	61 405	41,09	61 076	59 192	96,92
Plzeň-jih	177	48 149	20 148	41,85	20 135	19 915	98,91
Plzeň-sever	146	59 280	23 638	39,88	23 628	23 424	99,14
Rokycany	102	37 908	16 042	42,32	16 035	15 860	98,91
Tachov	85	40 842	14 312	35,04	14 237	13 363	93,86

Plzeňský kraj je rozdělen na 1087 volebních okrsků (tabulka č.5). Nejvíce okrsků má rozlohou největší okres plzeňského kraje- Klatovy. Zde se nachází 232 volebních okrsků, což je 25,22%. Druhý největší počet volebních okrsků je v okrese Plzeň-město. Pouhých 9,23% okrsků je v tachovském okrese.

Jak je vidno při pohledu na seznam počtu voličů, tak v Plzeňském kraji je 454 460 občanů, kteří mají volební právo, z nichž největší počet, což z hlediska okresů je plných 149 447 (32,89%) má trvalé bydliště v rozlohou nejmenším okrese Plzeň-město. Jak je již uvedeno ve SWOT analýze Plzeňského kraje, je zde nerovnoměrné rozložení osídlení obyvatelstva. Zde je to dobře vidět, protože ve voličsky nejsilnějším okrese je 32,88% všech oprávněných voličů kraje. Na zbylých 6 okresů zbývá 67,12% oprávněných voličů. Daleko za nejpočetnějším okresem je početně druhý největší okres – Klatovy, kde je 70 941

⁵⁵ Eibl, O., Havlík, V., Koloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, 1. vydání, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-187-1, str. 43

⁵⁶ Zdroj Český statistický úřad:

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3> [cit. 2011-02-03, 21:31 hod.]

(15,6%) voličů. Nejméně voličů má trvalé bydliště v okrese Tachov - 40 842, což je jen 8,99% voličů.

Při pohledu na volební účast z hlediska jednotlivých okresů, je patrné, že jedinými okresy, kde se volební účast dostala nad krajský průměr, jsou okresy Plzeň-město a Plzeň-jih. Tyto dva okresy měly o nadprůměrnou volební účast i z hlediska celorepublikového srovnání. Nejnižší volební účast, jak už se stalo v Plzeňském regionu pravidlem, je v okrese Tachov, kde přišlo téměř o 7% méně voličů, než byl krajský průměr. A nejenže na Tachovsku přišlo nejméně voličů, bylo zde navíc odevzdáno nejmenší procento platných hlasů z celého kraje, pouhých 93,86%.

Tabulka č.6: Meziroční srovnání krajských voleb

Plzeňský kraj	Zastupitelstvo kraje		
	2000	2004	2008
Zapsaní voliči	443 935	449 374	454 460
Vydané úřední obálky	157 797	140 814	183 076
Účast voličů (%)	35,55	31,34	40,28
Odevzdané úřední obálky	157 230	140 641	182 619
Platné hlasy	152 890	138 504	178 865
Kandidáti celkem	609	509	594
z toho ženy	144	121	152
Zvolení zastupitelé/poslanci celkem	45	45	45
z toho ženy	13	9	9
Průměrný věk zastupitelů	46,29	48,11	48,71
Vítězná strana podle počtu získaných hlasů	ODS	ODS	ČSSD
zisk hlasů (%)	24,17	41,29	36,37

Krajských voleb v roce 2008 se zúčastnilo zatím nejvíce voličů v krátké historii těchto voleb a nejen, že byla největší účast, byl současně i největší počet zapsaných voličů. Zajímavé je hlavně číslo volební účasti, které nám ukazuje, že v roce 2008 přišlo k urnám o 9,94% voličů více, než bylo ve volbách minulých. Je to možná dáno i stylem kampaně opoziční ČSSD, která se snažila k účasti v krajských volbách mobilizovat voliče i tématy, které na krajské úrovni neměla možnost splnit. Týká se to třeba zrušení poplatků ve zdravotnictví, které se staly jedním z hlavních tématem těchto voleb, ale které mohl centrálně zrušit až parlamentní zákon, což se dodnes, přes jasné sliby ČSSD nestalo.

Voleb se zúčastnilo 594 kandidátů (tab. č. 6), což je o 16,69% více než v minulých volbách. Je to ale o 15 kandidátů méně, než v roce 2000, kdy ale kandidovalo pouze 15 stran a uskupení. Zajímavé je to, že žen bylo zvoleno opět jen 9, což je 20% z celého zastupitelstva.

Oproti minulým krajským volbám se průměrný věk zastupitelů zvýšil pouze o 0,6 roku a dostal se na 48,72 roku.

Vítěznou stranou, která v Plzeňském kraji vyhrála volby, byla poprvé ČSSD, když poprvé vystřídala do té doby vždy vítěznou ODS. Na vítězství ve volbách jí stačilo 36,67%. Na své poslední vítězství potřebovala ODS o 4,92% hlasů více.

Tabulka č. 7 Kandidáti podle věku a pohlaví v Plzeňském kraji⁵⁷

Věková skupina	Celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Celkem	594	100,00	442	74,41	152	25,59
v tom ve věku:						
18 - 19 let	12	2,02	8	1,35	4	0,67
20 - 29 let	71	11,95	50	8,42	21	3,54
30 - 39 let	145	24,41	113	19,02	32	5,39
40 - 49 let	152	25,59	104	17,51	48	8,08
50 - 59 let	147	24,75	119	20,03	28	4,71
60 - 69 let	59	9,93	43	7,24	16	2,69
70 a více	8	1,35	5,00	0,84	3	0,51
Průměrný věk	43,76	X	43,99	x	43,11	X

Ve výše uvedené tabulce č.7 je zaznamenán věk a pohlaví kandidátů do krajských voleb. Průměrný věk kandidátů byl o 4,96 roku nižší (43,76 let) než průměrný věk všech zastupitelů. Nejpočetněji zastoupená věková skupina celkem všech kandidátů byla 40-49 let, kterou tvořilo 152 kandidátů stran a hnutí. Stejně tomu bylo u žen, kdy tato věková skupina byla zastoupena mezi 8,08% kandidátek. Muži tvořili nejpočetnější skupinu kandidátů v pozdějším věku, konkrétně mezi 50-59 lety. V této věkové skupině kandidovalo 20,03% mužů. V této nejpočetněji zastoupené skupině kandidátů bylo také zvoleno nejvíce zastupitelů. 18 kandidátů bylo zvoleno ve věku více než 50 let, což je

⁵⁷ Zdroj Český statistický úřad
<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz122?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=1> [cit. 2011-02-03, 21:39 hod.]

40% všech zastupitelů. Dalších 18 zvolených zastupitelů bylo ve věkové skupině mezi 30-49 roky. Je zajímavé, že z 36 zvolených mužů nebyl ani jeden zastupitel mladší 30 let. Při pohledu na ženy, bylo zjištěno, že 5 zastupitelek je ve věku 30-49 let (11,11%) a 4 zastupitelky jsou ve skupině více než 50 let (8,89%). Stejně jako u mužů není žádná zastupitelka mladší 30let.

Při srovnání pohlaví všech kandidátů, bylo zjištěno, že 442 osob za kandidátních listin tvoří muži (74,41%) a 152 kandidátek jsou ženy (25,59%). Percentuelní rozdíl mezi muži a ženami je velký, ale když se podíváme na zvolenou podobu zastupitelstva, je poměr mezi oběma pohlavími ještě výraznější. Mužů je v současném krajském zastupitelstvu 36, což je 80%, a žen pouhých 9, což je 20%. Po nahlédnutí do historie na volby v roce 2004, bylo zjištěno, že v minulých volbách zasedl v zastupitelstvu úplně stejný počet mužů a žen jako v roce 2008, tzn. že mužů bylo také 80% a žen pouze 20%.

Srovnání nejmladšího a nejstaršího kandidáta v Plzeňském kraji je zajímavé. Dělí je od sebe téměř 70 let. Nejmladšími kandidáty byli ve volbách studenti Jan Muknšnábl z Čížkova, kterému bylo 18 let, kandidoval za České strany národně socialistické, dále stejně stará Iva Poláčková z Milínova z Dělnické strany - NE americkému radaru! a Josef Muller z Mirošova z Dělnická strana - NE americkému radaru! Nejstarším kandidátem do zastupitelstva byl 87letý důchodce Václav Kufner ze Zbůchu z Volte Pravý Blok-stranu za ODVOLAT. polit., NÍZKÉ daně, VYROVN. rozp., MIN. byrokr., SPRAV. just., PŘÍMOU demokr. WWW.CIBULKA.NET.⁵⁸

Nejstarším zvoleným zastupitelem bylo 66 let. Byli jimi plzeňský podnikatel Jaroslav Lobkowitz z Koalice pro Plzeňský kraj a starosta Trokavce Jan Neoral z ČSSD. Naopak nejmladším zvoleným zastupitelem byl 30-ti letý projektový manažer Petr Baloun z Plzně, který byl zvolen za ODS.⁵⁹

⁵⁸ Zdroj volby.cz

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz121?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=1> [cit. 2011-02-03, 21:31 hod.]

⁵⁹ Zdroj volby.cz

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz121?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=2> [cit. 2011-02-03, 21:33 hod.]

Tabulka č. 8: Výsledky hlasování za kraj

VOLBY DO ZASTUPITELSTEV KRAJŮ ČR 17. - 18.10.2008

Počet obcí	510
Počet okrsků	1 087
Počet osob v seznamu	454 460
Počet vydaných obálek	183 076
Procento účasti na volbách	40,28
Počet odevzdaných obálek	182 619
Počet platných hlasů celkem	178 865

	Strana, hnutí, koalice	Počet hlasů pro stranu	Struktura platných hlasů v %	Pořadí
1	Komunistická str. Čech a Moravy	31 369	17,54	3
6	Zelení	490	0,27	14
18	Strana zelených	6 826	3,82	5
20	Děln.str.-NE americkému radaru	2 639	1,48	7
23	NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ	2 075	1,16	8
26	Česká str.národ.socialistická	681	0,38	12
30	Str.pro otevřenou společnost	2 869	1,60	6
32	Strana zdravého rozumu	1 248	0,70	9
33	Sdruž.pro rep.-Republ.str.Čsl.	360	0,20	16
36	Koalice pro Plzeňský kraj	12 899	7,21	4
37	SDŽ - Strana důstojného života	996	0,56	11
39	Balbinova poetická strana	580	0,32	13
41	Spojení demokraté-Sdruž.nezáv.	442	0,25	15
42	Volte Pr.Blok-www.cibulka.net	1 272	0,71	9
47	Občanská demokratická strana	47 879	26,77	2
48	Česká str.sociálně demokrat.	65 066	36,38	1
58	Koruna Česká (monarch.strana)	1 174	0,66	10
	Celkem	178 865	100,00	-

V Plzeňském kraji ve volbách v roce 2008 jasně zvítězila ČSSD (tabulka č. 8), která zatím nikdy krajské volby nevyhrála. Tentokrát zvítězila s náskokem 9,94% hlasů, před druhou ODS. Pro tu je druhé místo také nové, protože právě ODS v Plzeňském kraji doposud vždy vyhrála. Minulé krajské volby ODS (41,29%) vyhrála s náskokem 21,39% před druhou KSČM (19,9%).⁶⁰

⁶⁰ Zdroj Český statistický úřad
<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:37 hod.]

Pro vítěznou ČSSD bylo vítězství o to větší, protože od minulých voleb se její voličská základna zvětšila ze 14,92% na 36,38% ve volbách v roce 2008. Srovnáme-li výsledky z roku 2004 a roku 2008 je vidno, že zatímco ČSSD si o 21,46% polepšila, u ODS došlo k propadu o 14,52%. V roce 2008 třetí KSČM si sice pohoršila v celkovém součtu z druhého na třetí místo, ale ve finále přišla jen o 2,36% voličů.

Takový rozbor lze složitěji dělat u KDU-ČSL, která v roce 2004 získala 3 mandáty v krajském zastupitelstvu, na které potřebovala 7,23%.⁶¹ V minulém zastupitelstvu zasedalo i SNK sdružení nezávislých, které mělo 2 zastupitele za 5,19% hlasů. Tato dvě uskupení vytvořila v roce 2008 společnou kandidátku ještě s Evropskými demokraty a do voleb šli jako Sdružení pro Plzeňský kraj. Toto hnutí získalo ve volbách 7,21% hlasů a 3 zastupitele.

Vzhledem k ziskům jednotlivých stran tvořící tuto Koalici je třeba konstatovat, že nejenom že tato hnutí přišla o několik procent hlasů, ale hlavně dohromady ztratila také 2 zastupitele, protože v minulých volbách bylo oproti současným 3 zastupitelů, zástupců 5. Žádná jiná strana ani hnutí v roce 2004 ani v roce 2008 nepřekročily 5% počet hlasů potřebný k zisku mandátu do krajského zastupitelstva.

⁶¹ Zdroj Český statistický úřad
<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 21:39 hod.]

Tabulka č.9:Počet platných hlasů pro jednotlivé strany v okresech Plzeňského kraje⁶²

Strana a hnutí	Plzeňský kraj	v tom okres						
		Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Počet platných hlasů	178 865	18 809	28 302	59 192	19 915	23 424	15 860	13 363
v tom volební strana:								
1 Komunistická strana Čech a Moravy	31 369	3 606	5 045	7 507	3 975	4 489	3 280	3 467
6 Zelení	490	31	44	183	53	76	68	35
18 Strana zelených	6 826	676	760	3 114	676	705	461	434
20 Děln. str. - NE americkému radaru	2 639	225	365	640	409	359	501	140
23 NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ	2 075	133	299	500	226	511	140	266
26 Česká strana národně socialistická	681	34	55	208	257	58	44	25
30 Strana pro otevřenou společnost	2 869	248	190	1 603	175	219	374	60
32 Strana zdravého rozumu	1 248	91	296	286	146	309	74	46
33 Sdružení pro republiku - Republikán. strana Českosl.	360	45	64	70	39	47	60	35
36 Koalice pro Plzeňský kraj	12 899	1 498	2 713	3 858	2 000	1 700	625	505
37 SDŽ - Strana důstojného života	996	70	141	299	153	137	79	117
39 Balbínova poetická strana	580	68	86	198	57	60	79	32
41 Spojení demokraté - Sdružení nezávislých	442	22	74	180	34	70	37	25
42 Volte Pravý Blok - www.cibulka.net	1 272	159	283	301	150	200	100	79
47 Občanská demokratická strana	47 879	4 958	7 124	963	4 410	5 901	4 157	2 366
48 Česká strana sociálně demokratická	65 066	6 842	640	790	7 034	8 450	5 683	5 627
58 Koruna Česká (monarch.str.Čech, Moravy a Slezska)	1 174	103	123	492	121	133	98	104

Je nutné zdůraznit i fakt, jak se lišily počty obdržených hlasů v krajských volbách v roce 2004 a v roce 2008. I kdyby v roce 2008 získala ODS stejný počet hlasů jako před čtyřmi lety, což bylo 57 192 hlasů,⁶³ stejně by jí to při vyšší účasti voličů na nejúspěšnější stranu v současných volbách nestačilo. S tímto počtem hlasů by v roce 2008 obsadila stejně až druhé místo, protože ČSSD rozšířila svoji voličskou základnu až na 65 066 voličů.

Při pohledu na voličskou základnu KSČM zjistíme, že také, stejně jako ČSSD, získala voliče, konkrétně získala 3793 hlasů. Je-li brána Koalice pro Plzeňský kraj jako nástupce KDU-ČSL, SNK nezávislých kandidátů a Evropských demokratů, došlo zde i přes vytvoření koalice ke ztrátě 6631 voličských hlasů. V roce tato uskupení získala dohromady 19530 platných hlasů, o čtyři roky později jako jednotná koalice obdržela 12899 hlasů. Při

⁶² Zdroj Český statistický úřad <http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20081017> [cit. 2011-02-19, 21:58 hod.]

⁶³ Zdroj volby.cz <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:45 hod.]

sečtení hlasů stran, které tvořily koalici v Plzeňském kraji v minulém volebním období (ODS, KDU-ČSL, SNK nezávislí kandidáti), se došlo k číslu 74413.⁶⁴ Stejná hnutí dostala ve volbách v roce 2008 jen 60778 hlasů, což je pokles o 18,32%. Oproti tomu strany, které v minulém volebním období byly v opozici dostaly o 49,99% více, než ve volbách minulých. Vítězná ČSSD si polepšila z 20670 na 65066 hlasů, což ji dostalo na post vládnoucí strany v kraji a KSČM si polepšila z 27576 na 31369 hlasů, což ji prakticky umožnilo spoluúčast na vládě v kraji, protože menšinová vláda ČSSD se spoléhá na její tichou podporu.

Tabulka č.10: Podíl platných hlasů pro jednotlivé strany v okresech Plzeňského kraje v %⁶⁵

Strana a hnutí	Plzeňský kraj	v tom okres						
		Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Podíl platných hlasů v %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
v tom volební strana:								
1 Komunistická strana Čech a Moravy	17,53	19,17	17,82	12,68	19,95	19,16	20,68	25,94
6 Zelení	0,27	0,16	0,15	0,30	0,26	0,32	0,42	0,26
18 Strana zelených	3,81	3,59	2,68	5,26	3,39	3,00	2,90	3,24
20 Děln. str. - NE americkému radaru	1,47	1,19	1,28	1,08	2,05	1,53	3,15	1,04
23 NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ	1,16	0,70	1,05	0,84	1,13	2,18	0,88	1,99
26 Česká strana národně socialistická	0,38	0,18	0,19	0,35	1,29	0,24	0,27	0,18
30 Strana pro otevřenou společnost	1,60	1,31	0,67	2,70	0,87	0,93	2,35	0,44
32 Strana zdravého rozumu	0,69	0,48	1,04	0,48	0,73	1,31	0,46	0,34
Sdružení pro republiku - Republikán. strana Českosl.	0,20	0,23	0,22	0,11	0,19	0,20	0,37	0,26
36 Koalice pro Plzeňský kraj	7,21	7,96	9,58	6,51	10,04	7,25	3,94	3,77
37 SDŽ - Strana důstojného života	0,55	0,37	0,49	0,50	0,76	0,58	0,49	0,87
39 Balbínova poetická strana	0,32	0,36	0,30	0,33	0,28	0,25	0,49	0,23
41 Spojení demokraté - Sdružení nezávislých	0,24	0,11	0,26	0,30	0,17	0,29	0,23	0,18
42 Volte Pravý Blok - www.cibulka.net	0,71	0,84	0,99	0,50	0,75	0,85	0,63	0,59
47 Občanská demokratická strana	26,76	26,35	25,17	32,03	22,14	25,19	26,21	17,70
48 Česká strana sociálně demokratická	36,38	36,37	37,59	35,12	35,32	36,07	35,83	42,10
Koruna Česká (monarch.str.Čech, Moravy a Slezska)	0,65	0,54	0,43	0,83	0,60	0,56	0,61	0,77

Z výše uvedeného přehledu je vidět, že ve všech okresech Plzeňského kraje zvítězila ČSSD s průměrným ziskem 36,7% hlasů, druhé místo obsadila ODS se ziskem 26,76% hlasů, na třetím místě se umístila KSČM s 17,53% hlasů a posledním hnutím, které se dostalo do

⁶⁴ Zdroj volby.cz <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:54 hod.]

⁶⁵ Zdroj volby.cz <http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3> [cit. 2011-02-25, 20:48 hod.]

zastupitelstva byla KPPK se ziskem 7,21% hlasů. Na pátém místě byla s 3,81% hlasů Strana zelených a žádná z dalších stran a hnutí v součtu celého kraje nepřesáhla ani 2% hlasů. Při pohledu na výsledky po jednotlivých okresech, lze vidět, že ČSSD zvítězila všude, přičemž ji ODS následovala na druhém místě v 6 okresech a jen na Tachovsku se na druhém místě umístila KSČM, která ve zbylých okresech obsadila vždy třetí místo.

Náskok vítězné ČSSD v jednotlivých okresech byl mezi 16,18% (okres Tachov) až pouhými 3,09% (okres Plzeň-město). Největší náskok na druhou stranu v pořadí měla ČSSD v okrese Tachov, kde zvítězila nad druhou KSČM o 16,18% a kde shodou okolností zaznamenala nejhorší výsledek ODS (17,7%). Druhá ODS získala svůj nejvyšší počet hlasů v okrese Plzeň-město (32,03%), což byl ale nejhorší výsledek z doposud uskutečněných krajských voleb.

Nejtěsnějšího vítězství dosáhla ČSSD v okrese Plzeň-město, kde byl rozdíl 3,09%, což bylo pouhých 1827 hlasů. Tento okres byl také jediný, kde Strana zelených dosáhla více než 5% hlasů, což bylo v součtu kraje na vstup do zastupitelstva málo. Koalice pro Plzeňský kraj dosáhla nejvyššího zisku v okrese Plzeň-jih (10,04%) a ačkoliv v okrese Tachov a Rokycany nezískala ani 4% hlasů, v konečných výsledcích se do zastupitelstva dostala a získala 3 mandáty. Za zmínku ještě stojí výsledek 3,15% hnutí Dělnická strana - NE americkému radaru v okrese Rokycany.

Toto hnutí vystupovalo proti umístění protiraketového radaru v Brdech, což v daném období bylo ožehavé téma obyvatel okresu Rokycany, potažmo části Plzeňského kraje. Ale takovéto téma, které se týkalo pouze omezeného místa, nepomohlo tomuto hnutí ke zvolení do zastupitelstva. Žádné z dalších kandidujících uskupení se ani v jednotlivých okresech nedostalo přes 2% hlasů.

Tab. 11: Údaje o volební účasti v SO ORP Plzeňského kraje⁶⁶

	Počet okrsků	Počet voličů v seznamu	Počet vydaných obálek	Volební účast v %	Počet odevzdaných obálek	Počet platných hlasů	Podíl platných hlasů v %
Plzeňský kraj	1 087	454 460	183 076	40,28	182 619	178 865	97,94
v tom SO ORP:							
Blovice	37	9 236	4 098	44,37	4 096	4 058	99,07
Domažlice	90	31 753	13 246	41,72	13 235	13 112	99,07
Horažďovice	50	9 889	4 386	44,35	4 386	4 353	99,25
Horšovský Týn	33	11 211	4 022	35,88	4 022	3 991	99,23
Klatovy	120	40 733	16 223	39,83	16 214	16 084	99,20
Kralovice	65	18 044	8 026	44,48	8 024	7 958	99,18
Nepomuk	56	9 135	4 176	45,71	4 173	4 122	98,78
Nýřany	81	41 236	15 612	37,86	15 604	15 466	99,12
Plzeň	208	149 447	61 405	41,09	61 076	59 192	96,92
Přeštice	56	17 082	7 343	42,99	7 339	7 256	98,87
Rokycany	102	37 908	16 042	42,32	16 035	15 860	98,91
Stod	42	17 625	6 250	35,46	6 246	6 185	99,02
Stříbro	34	13 397	5 176	38,64	5 147	4 826	93,76
Sušice	62	20 319	7 935	39,05	7 932	7 865	99,16
Tachov	51	27 445	9 136	33,29	9 090	8 537	93,92

Z výše uvedeného je patrné, že největší počet voličů je zapsán v nejpočetnějším správním obvodě obcí s rozšířenou působností (SO ORP) v Plzni, kde také volilo nejvíce lidí – 149 447. Zde bylo i nejvíce volebních okrsků – 208. Druhý největší počet volebních okrsků je veden v SO Klatovy – 120. Nejnižší počet volebních okrsků je v Horšovském Týně.

Nejvyšší volební účast byla v SO Nepomuk, kde přišlo volit 45,71% voličů, což je o 5,43% více, než byl průměr v celém Plzeňském kraji. Dále se nejvíce voličů dostavilo ve SO Blovice, kde volilo 44,37% voličů, který těsně následoval SO Horažďovice, kde byla volební účast 44,35%. Na druhé straně v žebříčku volební účasti ve správním obvodě ORP se umístil Tachov, kde byla účast 33,42%, což bylo o 6,99% pod průměrem krajské účasti.

⁶⁶ Zdroj <http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/p/13-3234-08> [cit. 2011-02-25, 20:48 hod.]

Tabulka č.12

Podíl platných hlasů pro jednotlivé volební strany v SO ORP Píseňského kraje v %

	Celkový počet platných hlasů	Podíl platných hlasů pro jednotlivé volební strany v %								
		1	5	17	20	21	26	30	32	
Píseňský kraj	100,00	17,83	0,27	3,81	1,47	1,15	0,38	1,50	0,89	
v tom SO ORP:										
Blovice	100,00	18,87	0,23	2,63	2,68	0,71	4,43	1,05	0,38	
Domažlice	100,00	18,78	0,18	3,94	0,66	0,62	0,14	0,35	0,54	
Horná Stoupa	100,00	18,38	0,09	2,46	1,74	1,44	0,39	0,43	1,30	
Hornosvobuzský Týn	100,00	21,07	0,15	2,95	1,52	0,82	0,27	1,02	0,32	
Klatovy	100,00	18,95	0,14	2,84	1,19	1,10	0,15	0,51	0,78	
Kralovice	100,00	20,19	0,18	2,60	1,52	1,41	0,18	0,52	2,34	
Nepomuk	100,00	18,92	0,16	5,86	2,40	0,75	0,99	1,09	0,82	
Nyřany	100,00	18,53	0,39	3,21	1,58	2,57	0,27	1,14	0,78	
Píseň	100,00	12,88	0,30	5,26	1,08	0,84	0,35	2,70	0,48	
Předšice	100,00	20,88	0,30	2,94	1,83	1,32	0,33	0,79	0,85	
Rakycany	100,00	20,88	0,42	2,90	3,15	0,88	0,27	2,35	0,46	
Sted	100,00	19,53	0,28	2,70	1,58	1,42	0,25	3,07	0,87	
Stříbro	100,00	21,85	0,31	4,62	1,32	1,71	0,16	0,45	0,43	
Sušice	100,00	16,88	0,21	2,48	1,22	0,75	0,17	1,11	1,42	
Tachov	100,00	28,37	0,23	2,47	0,89	2,14	0,19	0,44	0,29	

Podíl platných hlasů pro jednotlivé volební strany v SO ORP Píseňského kraje v %

	Podíl platných hlasů pro jednotlivé volební strany v %								
	34	35	37	38	41	42	47	48	58
Píseňský kraj	0,30	7,21	0,55	0,32	0,24	0,71	25,78	36,37	0,55
v tom SO ORP:									
Blovice	0,09	6,90	0,38	0,12	0,09	0,54	23,63	34,64	0,68
Domažlice	0,18	9,49	0,38	0,31	0,11	0,86	26,81	35,78	0,52
Horná Stoupa	0,22	12,38	0,58	0,18	0,29	0,84	20,30	41,62	0,32
Hornosvobuzský Týn	0,42	4,91	0,37	0,50	0,12	0,82	28,06	28,08	0,52
Klatovy	0,29	6,29	0,45	0,37	0,30	0,98	27,18	38,06	0,47
Kralovice	0,12	12,49	0,62	0,17	0,22	0,87	19,15	37,00	0,52
Nepomuk	0,19	16,52	0,94	0,29	0,12	1,36	17,78	31,81	0,95
Nyřany	0,23	4,58	0,58	0,28	0,33	0,94	26,30	35,59	0,58
Píseň	0,11	5,51	0,60	0,33	0,30	0,50	32,09	35,12	0,83
Předšice	0,24	9,50	0,79	0,28	0,22	0,60	23,30	34,10	0,96
Rakycany	0,37	3,94	0,49	0,49	0,23	0,68	28,21	35,83	0,81
Sted	0,21	5,51	0,74	0,45	0,17	0,67	23,10	38,99	0,81
Stříbro	0,37	4,84	0,64	0,20	0,28	0,68	19,15	42,14	1,18
Sušice	0,21	10,68	0,63	0,24	0,16	1,10	29,75	38,81	0,41
Tachov	0,18	3,29	1,00	0,25	0,12	0,56	18,87	42,08	0,55

Bylo-li hodnoceno, jak volby do krajského zastupitelstva dopadly v sedmi okresech kraje, je také dobré se podívat na menší samosprávné celky, což jsou správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), kterých je v kraji 15. Vítězná ČSSD vyhrála ve všech 15 správních obvodech, přičemž nejlepšího výsledku dosáhla v Tachově (42,08%), druhým nejúspěšnějším sociálně demokratickým obvodem bylo Stříbro (42,14%) a třetí byly Horažďovice (41,62%). To byl poslední SO ORP, kde ČSSD přesáhla hranici 40%. Zajímavé je, že nejhorší výsledek, který ČSSD dosáhla byl 31,61% v Nepomuku. Tento výsledek v celkovém pořadí druhá ODS překonala jen ve svém nejúspěšnějším SO ORP v Plzni, kde její výsledek činil 32,03%. V tomto správním obvodu byl mezi těmito dvěma stranami také nejmenší volební rozdíl, činil pouhých 3,09%. Zato nejvyšší rozdíl mezi ODS a ČSSD byl v SO ORP Tachov, kde tento rozdíl činil plných 25,21%.

O nejúspěšnějším volebním SO ORP ODS již bylo napsáno, druhým nejúspěšnějším místem pro tuto stranu byly Nýřany se ziskem 28,3% získaných hlasů a třetím nejúspěšnějším místem byly Klatovy se ziskem 27,18%. Jasně nejhoršího výsledku dosáhla ODS v Tachově (16,87%), kde ji předběhla i v celkových krajských volbách v Plzeňském kraji třetí KSČM. Ta zde dosáhla výsledku 28,37% a v Tachově byl pro tuto stranu získala svůj nejlepší výsledek. Druhým SO s nejvyšším ziskem hlasů bylo Stříbro (21,65%) a třetím Horšovský Týn (21,07%), kde ale tento zisk nestačil na předstížení druhé ODS. KSČM porazila druhou ODS kromě Tachova ještě ve třech správních obvodech obcí s rozšířenou působností, byly to v pořadí dle zisku již zmiňované Stříbro, dále Kralovice (20,19%) a Nepomuk (18,92%).

Poslední uskupení, které se dostalo do zastupitelstva byla KPPK. Ta svého nejlepšího výsledku dosáhla v Nepomuku, kde se ziskem 16,52% byla pouze o 2,4% za druhou KSČM a o pouhých 1,26% hlasů za třetí ODS. Nepomuk byl tudíž SO ORP s nejtěsnějším rozdílem ve výsledcích mezi druhou a čtvrtou zvolenou stranou či hnutím. Svůj druhý nejvyšší volební zisk získala KPPK v Kralovicích (12,49%), těsně před Horažďovicemi (12,38%). Nejhoršího výsledku Koalice dosáhla v Tachově (3,29%) a Rokycanech (3,94%).

Je třeba se zmínit o výsledku Strany zelených v Nepomuku, což byl jeden ze dvou správních obvodů s rozšířenou působností, kde tato strana překonala pětiprocentní zisk, konkrétně obdržela 5,36% volebních hlasů. Druhým SO byla Plzeň, kde Strana zelených získala 5,26%. Ale ani tento výsledek nepomohl SZ ke vstupu do zastupitelstva. Z celkových výsledků SO ORP je zřejmé, že Nepomuk je SO, kde byl nejnižší rozdíl mezi první a pátou stranou, rozdíl činil 26,25%.

Je nutno ještě poznamenat, že ze srovnání je třeba zmínit ještě výsledek ve SO Rokycany u Dělnické strany - NE americkému radaru, kde obdržela solidních 3,15% hlasů a poslední výsledek nad tři procenta ve správních obvodech s rozšířenou působností dosáhla ve Stodě strana pro otevřenou společnost, celkem 3,07% hlasů. Žádná další strana ani hnutí v žádném správním obvodě obce s rozšířenou působností neobdržely více jak dvě procenta platných hlasů.

4.4 Situace po volbách

4.4.1 Možné koalice v Plzeňském kraji

Po sečtení všech hlasů a potvrzení platnosti voleb se začalo jednat o tom, jak bude vypadat vláda nad Plzeňským krajem v příštích čtyřech letech. Pokud by sociální demokraté a komunisté vyjednali sestavení koalice v Plzeňském kraji, získali by dohromady 28 hlasů (viz tabulka č.4). Tento výsledek by jim zaručil ve 45 členném zastupitelstvu pohodlnou většinu. Další variantou byla „velká koalice“ mezi ČSSD a ODS. Tato možnost se však vzhledem k agresivní kampani ČSSD, která byla evidentně zaměřená proti ODS, jevila méně pravděpodobnou. Ve svém důsledku by mohla poškodit jak kredit ODS, tak ČSSD u voličů a to je – pokud vezmeme v úvahu blížící se volby do Poslanecké sněmovny PČR, jež by se v řádném termínu měly konat za necelé dva roky – nežádoucí. Připočteme-li k tomu, jakým způsobem se proti sobě vymezovaly v předvolební kampani dvě největší strany, směr vyjednávání se dal do určité míry předpokládat a při jiném výsledku, by byl asi značně překvapivý. Vzhledem k tomu, že Koalice pro Plzeňský kraj získala pouze tři mandáty, není početně možné, aby ČSSD mohla většinovou koalici sestavit s touto

stranou. Zbývá však ještě jeden možný scénář vývoje. Jedná se o menšinové vládnutí ČSSD s ad hoc podporou další politických subjektů. Takováto situace by v zastupitelstvech vytvořila potenciál pro obchodování s hlasy a pochopitelně i pro korupci.⁶⁷

Jako nejpravděpodobnější varianty se jevila koalice ČSSD s KSČM nebo menšinové vládnutí sociálních demokratů s podporou některého dalšího subjektu. Pro komunisty by realizace prvního scénáře znamenala vystoupení z politické izolace, v níž se ocitli na počátku 90. let. Tento krok by mohl předznamenávat precedens, kdy by se komunistická strana mohla v dalších letech dostat i do koalic na centrální úrovni. Během formování koalic na úrovních jednotlivých krajů pochopitelně záleželo jak na konkrétních výsledcích voleb, tak na vzájemných vztazích mezi jednotlivými politickými subjekty. Svou roli zde sehraji i vnitřní postoje sociálních demokratů. V Plzeňském kraji se daly u sociální demokracie nalézt jak hlasy, které by se spolupráce s komunisty bránily, tak i hlasy otevřené pro tuto spolupráci.

Tabulka č.4 – Možné koalice po volbách 2008

varianta	koaliční partneři	počet mandátů	typologie
A	ODS + ČSSD	33	velká koalice
B	ODS + ČSSD + KPPK	36	velká koalice
C	ČSSD + KSČM	28	minimální vítězná koalice
D	ODS + ČSSD + KSČM	42	velká koalice

ODS – Občanská demokratická strana; **KSČM** – Komunistická strana Čech a Moravy; **ČSSD** – Česká strana sociálně demokratická; **KPPK** – Koalice pro Plzeňský kraj (KDU-ČSL a SNK-ED)

4.4.2 Krajská rada po volbách v roce 2008

Vzhledem k faktu, že se do zastupitelstva dostala pouze 4 uskupení, povolební situace nenabízela s přihlédnutím k počtu získaných mandátů mnoho způsobů povolebního řešení.

⁶⁷Eibl, O., Havlík, V., Koloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, 1. vydání, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-187-1, str. 139

Po zpracování výsledků voleb, kdy se vítězem poprvé stala ČSSD bylo jasné, že pravděpodobně dojde ke změně ve vedení kraje a s největší pravděpodobností bude zvolen hejtman z řad této strany. Hned zpočátku jednání ODS i Koalice pro Plzeňský kraj daly najevo, že nesouhlasí s koalicí všech stran a to hlavně kvůli přítomnosti KSČM. Ačkoliv by sama ČSSD a ODS vytvořily koalici s jasnou nadpoloviční většinou hlasů, ČSSD spolupráci jen s druhou ODS jasně odmítla. ČSSD přišla s myšlenkou, že osloví všechny strany, včetně KSČM. Velkou koalici s ODS ale nechtěla, protože by prý těžko hledala programovou shodu.

Oproti tomu ODS nesouhlasila s vytvořením tříčlenné koalice, kdy by společně ve vedení kraje byla sociální demokracie, ODS a Koalice pro Plzeňský kraj. Velká koalice nebyla dobrým řešením ani pro lídra kandidátky ODS, plzeňského primátora Pavla Rödla. Také on předpokládal, že se sociální demokracie nejspíše dohodne na nějaké formě spolupráce s komunisty.⁶⁸

Nakonec jednání dopadla tak, že ČSSD a komunisté se společně dohodly na podpoře menšinové rady ČSSD. 14. listopadu 2008 se tak první ženou ve vedení některého z krajů v České republice stala Milada Emmerová, pro kterou se vyslovilo 29 ze 45 zastupitelů, z čehož vyplývá, že kromě sociálnědemokratických a komunistických zastupitelů podpořil novou hejtmanku v tajné volbě některý ze zastupitelů ODS nebo Koalice pro Plzeňský kraj. Radu kraje vytvořili tudíž pouze zastupitelé ČSSD, což znamená, že plzeňská krajská rada po krajských volbách byla jednobarevná menšinová a byla podporovaná KSČM, čímž opravdu KSČM vystoupila z politické izolace. Nová rada vystřídala radu minulou, která byla složena ze zástupců ODS a KDU–ČSL. ČSSD zde díky dohodě s komunisty vládla menšinově. Skutečná opozice je představována ODS a Koalicí pro Plzeňský kraj, tvořená lidovci a SNK-ED.⁶⁹

⁶⁸ Zdroj Aktuálně <http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=620686> [cit. 2011-01-15, 22:43 hod.]

⁶⁹ Zdroj iDnes http://zpravy.idnes.cz/jak-se-kraje-zbarvily-do-oranzova-a-kdo-jsou-novi-hejtmani-pmu-/domaci.asp?c=A081113_140442_domaci_adb [cit. 2011-01-19, 22:57 hod.]

Krajská rada je tvořena 9 členy, přičemž v tomto volebním období jsou všichni z vítězné ČSSD. V čele je bývalá ministryně zdravotnictví Milada Emmerová, to bylo jasné hned po vyhlášení výsledků voleb.

Ekonomický úsek je spravován dosavadní předsedou kontrolního výboru na plzeňské radnici Milan Chovanec, který avizoval, že pokud se stane členem Krajské rady, tak se vzdá předsednictví kontrolního výboru do konce ledna 2009. Zároveň se stal prvním náměstkem hejtmanky Plzeňského kraje.

Další předseda kontrolního výboru Jaroslav Bauer, který dohlížel na chod Plzeňského kraje, usedl na místo náměstka pro dopravu.

Právě předsednictví kontrolního výboru socialisté nenabídli nejsilnější opoziční straně, občanským demokratům, jak se všeobecně očekávalo, ale komunistům. Ti tuto funkci dostali za to, že podpořili na ustavujícím zastupitelstvu všechny kandidáty sociální demokracie. Komunisté na tuto pozici vybrali druhého muže ze své kandidátky, právníka Františka Podlipského z Boru.

ODS byla nespokojena, že nedosáhla na předsednictví v kontrolním výboru. Dostala nabídnuty ODS posty uvolněných předsedů finančního výboru a výboru pro vzdělání, což odmítla.

Třetím náměstkem v byl zvolen Ivo Grüner. Další dva členové rady budou neuvolnění, a to Dagmar Terelmešová a Václav Šimánek.

Zdravotnictví rozdělili socialisté na dva obory: zdravotnictví a sociální věci, naopak zemědělství bude spojeno s životním prostředím.⁷⁰

⁷⁰ Zdroj Plzeňský deník <http://plzensky.denik.cz/volby-2008/cssd-odkryla-karty-a-predstavila-budouci-radni.html> [cit. 2011-02-21, 21:57 hod.]

4.4.3 Změny ve vedení Plzeňského kraje

První personální zeměřesení ve vedení Plzeňského kraje nastalo po parlamentních volbách 2010, kdy práci v parlamentu dala přednost hejtmanka Milada Emmerová. Ve funkci ji nahradil její náměstek Milan Chovanec, který si ponechal i ekonomický resort kraje. Novým radním se tehdy stal Martin Zrzavecký.

Sociální demokraté byli ovšem nuceni zalovit ve svých již značně prořídých řadách na kraji ještě jednou, vzhledem k tomu, že dosavadní radní pro sociální oblast Dagmar Terelmešová uspěla v senátních volbách a stala se senátorkou. Ve funkci radní zůstane do března roku 2011, kdy na dalším jednání krajského zastupitelstva rezignuje.

Změny se děly na kraji i v řadách opoziční ODS, kdy na funkci předsedy výboru zastupitelstva kraje pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost rezignoval nový plzeňský primátor Martin Baxa (ODS). Ve funkci ho nahradil jeho stranický kolega Jiří Kalista, který v bývalém vedení kraje zastával funkci radního pro rozvoj.⁷¹

Poté na podzim roku 2010 na postu krajského radního pro majetek a investice vystřídal Martina Zrzaveckého (ČSSD) sociální demokrat František Bláha. Zrzavecký rezignoval na funkci radního vzhledem k tomu, že se po komunálních volbách stal ekonomickým náměstkem primátora Plzně.

Nováčkem v řadách krajských radních se stal dosavadní zastupitel František Bláha. Odchod z pozice krajského radního oznámil Zrzavecký okamžitě po komunálních volbách, ve kterých zaznamenal výrazný výsledek a dal přednost práci ve vedení plzeňského magistrátu.

⁷¹ Zdroj Parlamentní listy <http://www.parlamentnilisty.cz/kraje/plzensky/183922.aspx> [cit. 2011-02-21, 21:58 hod.]

5. Dotazníkové šetření

5.1 Cíle výzkumu

Protože tématem diplomové práce jsou Krajské volby v roce 2008 v Plzeňském kraji, jsou otázky v tomto výzkumu směřovány ke krajským volbám. Informace načerpané při studiu odborné literatury jsou zpracované v praktické části a využité při zpracování a vyhodnocení této práce.

Cílem tohoto výzkumu je ověření toho, jak se lidé chovají při volbách do krajských zastupitelstev.

K ověření teoretických poznatků v praktických podmínkách byly stanoveny tyto úkoly:

1. Formulovat hypotézy výzkumu.
2. Stanovit vhodné metody k ověření hypotéz.
3. Vhodným způsobem vytvořit, zpracovat a vyhodnotit dotazník od respondentů.
4. Zhodnotit a ověřit hypotézy.

5.2 Základní hypotézy

Ve této práci je stanoveno několik hypotéz, které jsou potvrzené nebo vyvrácené. Byly zkoumány následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Předpokládám, že muži více sledují politické dění než ženy.

Hypotéza č. 2: Předpokládám, že s rostoucím vzděláním se lidé více účastní jak krajských, tak i celorepublikových voleb.

Hypotéza č. 3: Předpokládám, že krajské volby se těší menšímu zájmu voličů než volby do Parlamentu ČR.

Hypotéza č. 4: Předpokládám, že v krajských volbách, stejně jako ve volbách celostátních, lidé volí primárně strany, ne konkrétní osobnosti.

Hypotéza č. 5: Předpokládám, že chování lidí v krajských volbách se primárně neliší od chování lidí v celostátních volbách.

Hypotéza č. 6: Předpokládám, že dotazované nepřekvapili výsledky voleb a jestli ano, tak spíše negativně.

Hypotéza č. 7: Předpokládám, že vytvoření krajů nemá pro dotazované viditelný význam.

Hypotéza č. 8: Předpokládám, že většina těch, kteří se v roce 2008 účastnili krajských voleb, půjdou i k volbám příštím.

5.3 Metody výzkumu

K praktickému ověření hypotéz byla použita průřezová metoda výzkumu. Pomocí této metody byly sledovány vybraní respondenti. K přednostem průřezového (příčného) výzkumu patří jeho poměrná rychlost (v porovnání s longitudinálním výzkumem) a možnost získat výsledky od zkoumaných jedinců v krátkém časovém horizontu. K přednostem této metody také patří menší finanční nákladnost, na základě výběrových kritérií také relativně snazší dosažení vyrovnanosti souboru a možnost postižení změn za stejných sociokulturních podmínek.⁷²

Další metodou, která byla použita pro ověření hypotéz, byla metoda specifická, subjektivní – dotazník. Dotazníky jsou určeny především hromadnému zkoumání informací a umožňují získávání dat pro statistické zpracování. Dotazník patří k široce využívaným diagnostickým metodám. Je to vlastně ve své podstatě rozhovor převedený do formalizované psané podoby, v němž se sledované osoby většinou omezují na vybírání určité „vhodné“ odpovědi.

Pro potřeby této diplomové práce byl vytvořen dotazník (příloha č. 4), kde dotazovaní měli označit jednu z požadovaných odpovědí, popřípadě doplnit více odpovědí.

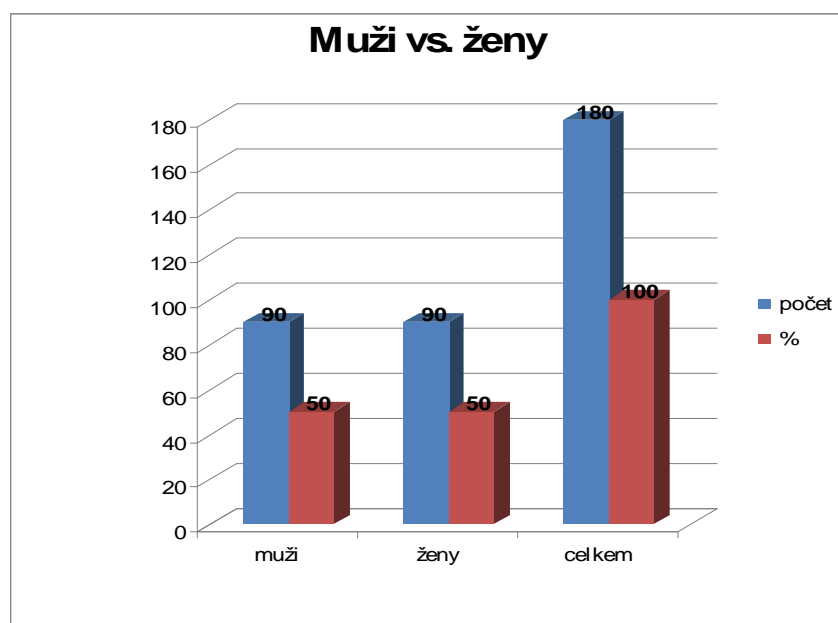
⁷² Kol. autorů: Vybrané kapitoly z obecné psychologie pro učitele, Plzeň, 1.vydání, PEF ZČU 1996

5.4 Charakteristika zkoumaného vzorku

Průzkum, ze kterého je v diplomové práci vycházeno, byl vykonán v období mezi prvním a patnáctým říjnem 2010.

Dotazník byl rozdán mezi zaměstnance firem Rodenstock ČR s.r.o. v Klatovech, Intertell s.r.o. v Klatovech, Allianz pojišťovna v Plzni a rodičům žáků prvních tříd na ZŠ Čapkova v Klatovech. Dotazníky byly vráceny vyplněné druhý den po rozdání. Rozdáno bylo 200 kusů dotazníků. K vyhodnocení jich bylo možno využít jen 180, protože 20 nebylo plně vyplněno, popřípadě se nevrátily vůbec. Z původního výběru 100 mužů a 100 žen bylo využito 90 úplných dotazníků od žen a 90 plně vyplněných dotazníků od mužů.

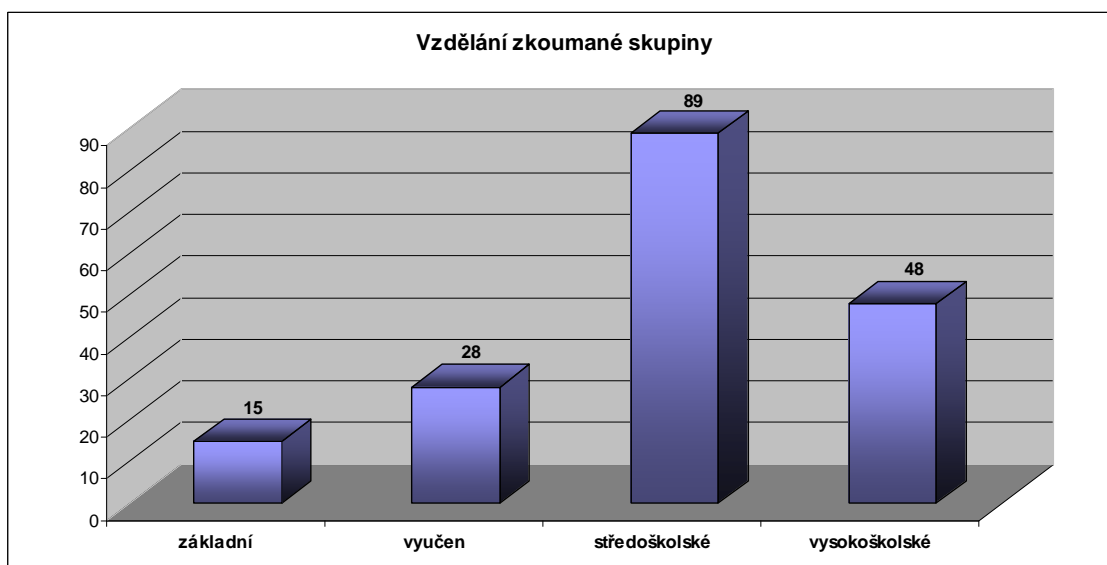
Graf č. 5: Poměr mužů a žen ve zkoumaném vzorku

U zkoumaného vzorku nelze specifikovat přesné místo, kde dotazovaní volí, protože zejména zaměstnanci výše uvedených firem do zaměstnání mohou dojíždět i z jiného okresu Plzeňského kraje.

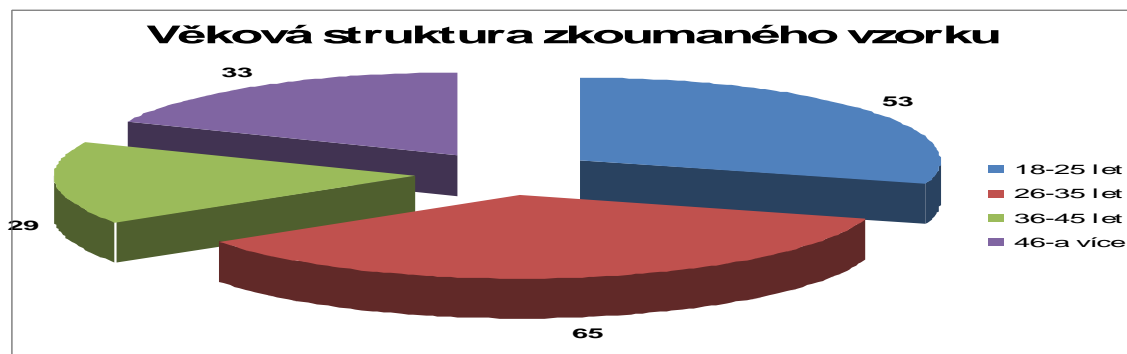
Při pohledu na vzdělání (graf č. 6) je třeba konstatovat, že nejsilněji je zastoupena skupina středoškoláků, kterých je 89, druhou nejpočetnější vzdělaností skupinou z dotazovaných jsou vysokoškoláci (48). Vyučených bylo dotazováno 28 a nejmenší počet dotazovaných respondentů byl se základním vzděláním (15).

Graf č.6: Vzdělání respondentů

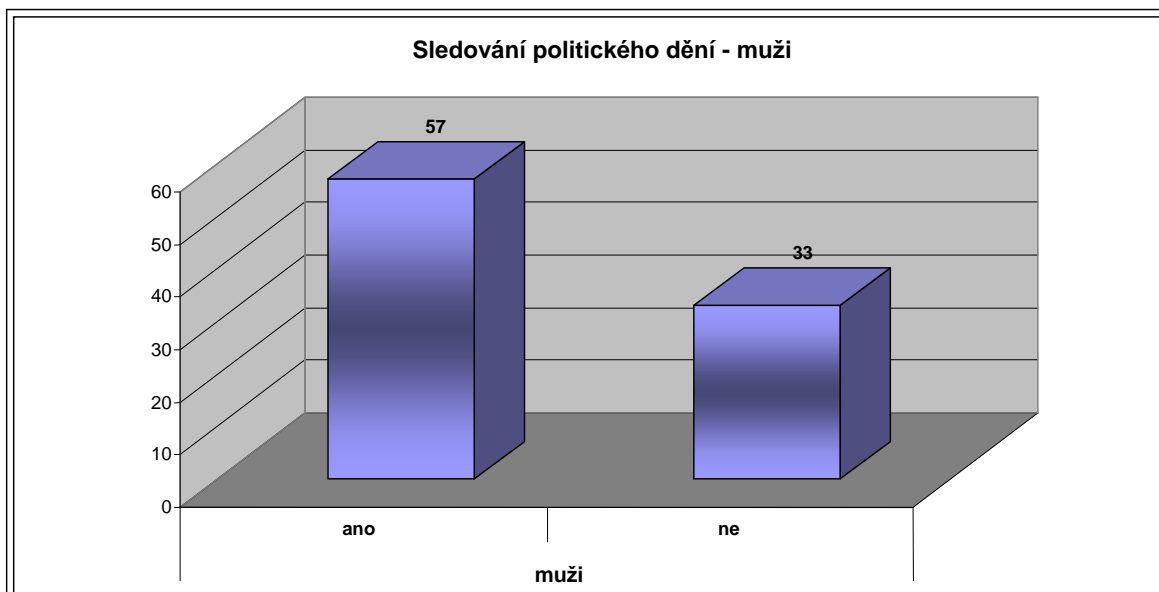
Při charakteristice zkoumaného vzorku je třeba se také zmínit o věkové struktuře dotazovaných (graf č.7). Nejpočetnější skupinu tvořili dotazovaní ve věku 26-35 let, kterých bylo 65. Další silně zastoupenou skupinou byli respondenti ve věku 18-25 let, kterých bylo 53. Dotazovaných ve věkové skupině 46 a více let bylo 33 a nejméně početně zastoupená skupina byla ve věku 36-45 let (29).

Graf č.7

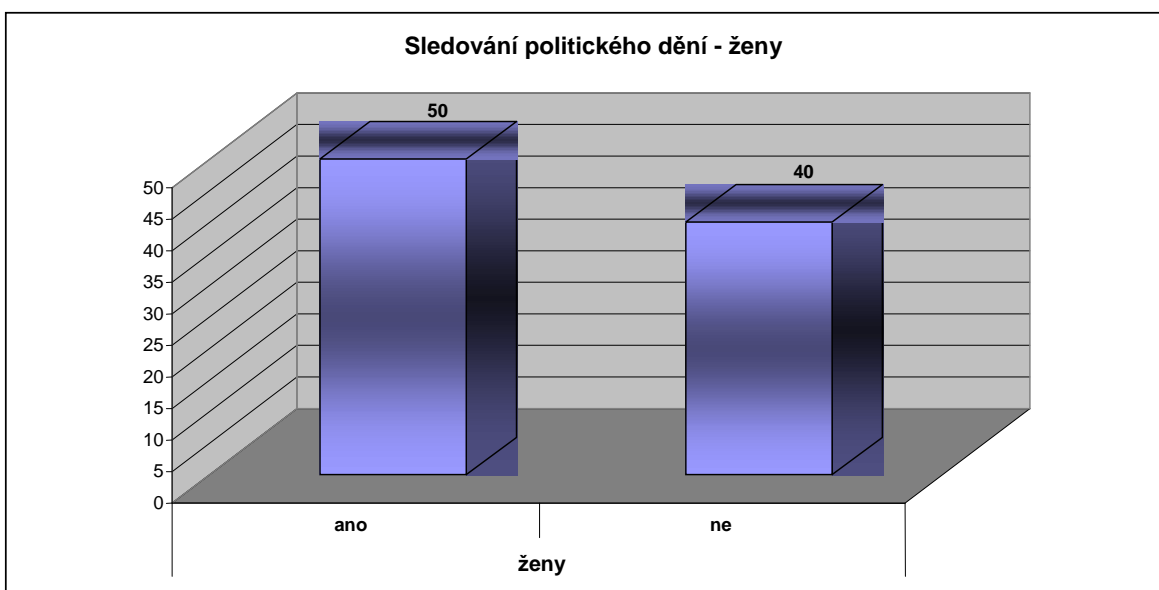

5.5 Výsledky šetření a jejich interpretace

Graf č. 8

Graf č. 9

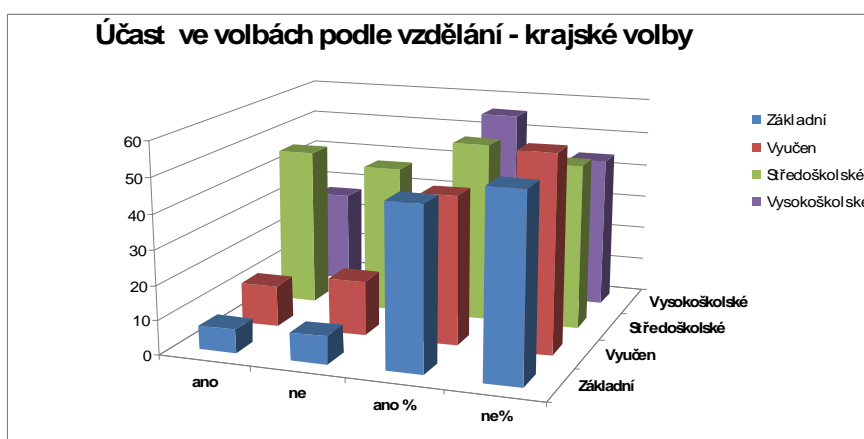
V grafu č. 8 a č.9 je zaznamenáno, kolik žen a mužů ze zkoumaného vzorku sleduje politické dění. Politiku sleduje celkem 107 ze 190 dotazovaných, což je 56,31% účastníků výzkumu. Zbytek 43,69% uvedl, že se o politické dění nezajímá. Podíváme-li se na výsledek podle toho, zda je dotazovaný muž nebo žena, zjistíme, že mužů politické dění sleduje 57, což je 63,33% ze všech dotázaných mužů. Žen politiku sleduje jen 50, což je z dotazovaných žen 55,56%.

Tabulka č. 13

Účast ve volbách podle vzdělání

	Krajských			
	ano	ne	ano%	ne%
Základní	7	8	47	53
Vyučen	12	16	43	57
Středoškolské	46	43	52	48
Vysokoškolské	27	21	56	44

Graf č.10

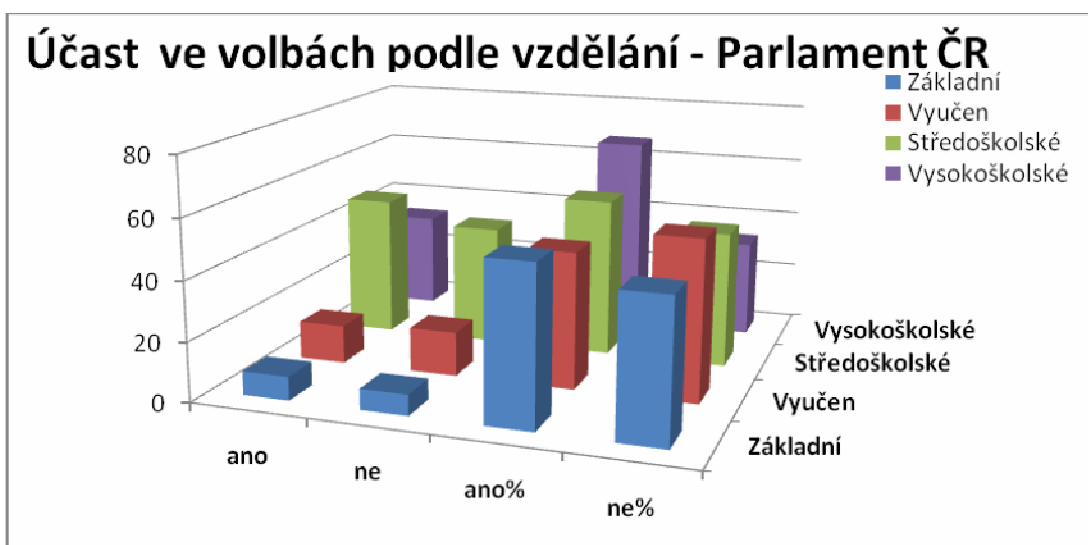
V tabulce č. 13 a grafu č. 10 jsou zpracovány výsledky odpovědí na otázku, zda dotazovaní chodí k volbám. Odpovědi jsou zpracovány i s ohledem na další odpověď, jakého nejvyššího vzdělání respondenti dosáhli. Ve svém vzdělání vybírali dotazovaní z možností základní vzdělání, vyučen, středoškolské vzdělání a nebo vysokoškolské vzdělání.

Z výsledků je vidět, že z 15 dotazovaných s nejnižším vzděláním chodí ke krajským volbám jen 47% respondentů a 53% k nim nechodí. Ještě méně volí do krajských zastupitelstev vyučení, kde se z 26 dotazovaných voleb účastní jen 43%. Ve výzkumu odpovídalo 89 lidí se středoškolským vzděláním, z nichž 46 (což je 52%) volí do krajských zastupitelstev a 43 (48%) se voleb neúčastní. Ještě více % volí v krajských volbách vysokoškoláků, konkrétně jich je 27 (56%) a voleb se jich neúčastní 21 (44%). Je zajímavé, že z výsledků výzkumu je patrné, že u krajských voleb bylo bez rozdílu vzdělání 51,11% dotazovaných, přitom celková volební účast v Plzeňském kraji ve volbách v roce 2008 byla jen 40,28%.

Tabulka č.14

	Účast ve volbách podle vzdělání			
	Parlament ČR			
	ano	ne	ano%	ne%
Základní	8	7	53	47
Vyučen	13	15	46	54
Středoškolské	48	41	54	46
Vysokoškolské	33	15	67	33

Graf.č 11

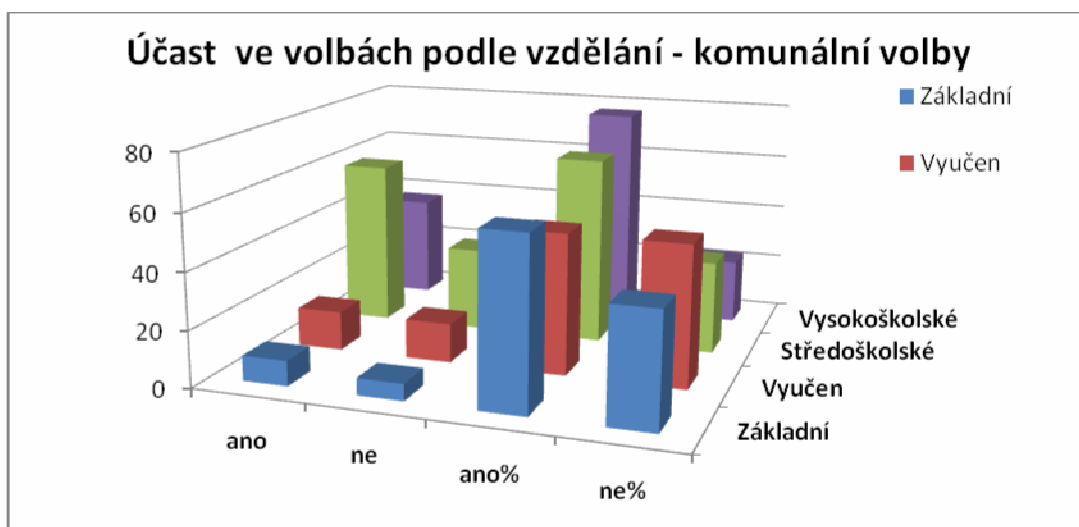
V tabulce č.14 a grafu č. 11 je zaznamenáno, že parlamentních voleb se účastní 53% dotazovaných se základním vzděláním ze zkoumaného vzorku. Vyučených se účastní jen 46%, zde tudíž převládají ti, kteří k volbám nechodí. Vyučení jsou jedinou vzdělanostní skupinou, kde volí menšina dotazovaných. Středoškoláků chodí k parlamentním volbám 54% a nejvyšší volící skupinou jsou zde lidé s ukončeným vysokoškolským vzděláním, kterých je zde 67%. Při sečtení všech dotazníků bylo zjištěno, že z dotazovaných 180 lidí jich volí 102 v parlamentních volbách, což je 53,68%.

Tabulka č.15

Účast ve volbách podle vzdělání

	Komunální volby			
	ano	ne	ano%	ne%
Základní	9	6	60	40
Vyučen	14	14	50	50
Středoškolské	59	30	67	33
Vysokoškolské	37	11	77	23

Graf č. 12

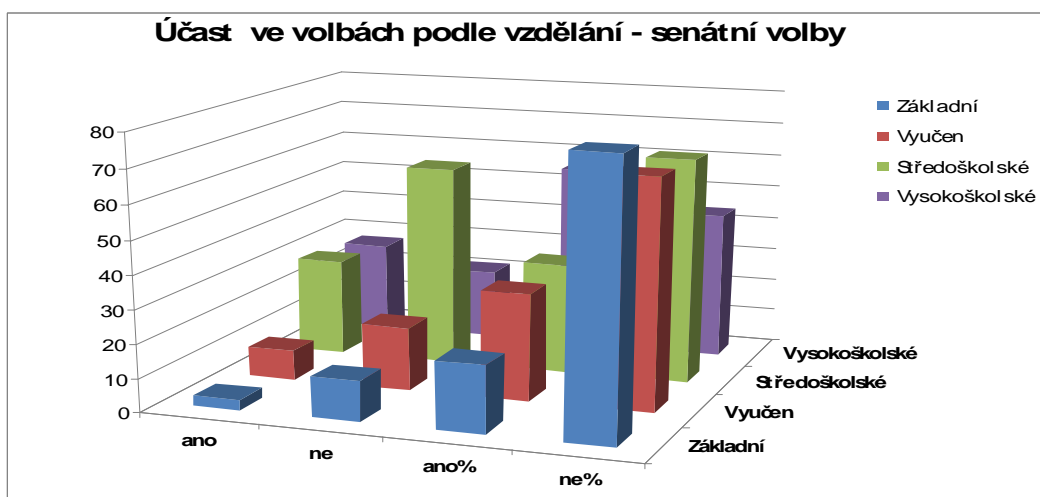
Komunální volby dotazované dle výsledků šetření zajímají nejvíce. Vyučených se těchto voleb účastnilo 60%, což bylo nejvíce ze všech voleb. Mezi středoškoláky je 50% těch, kteří se komunálních voleb účastní i neúčastní. Nejvyšší procento účasti je uváděno i u středoškoláků, kterých chodí v komunálních volbách volit 67%. U vysokoškoláků nejen že byl také nejvyšší poměr ve volební účasti v komunálních volbách (77%), bylo je to i nejvyšší číslo mezi vzdělanostními skupinami ve všech volbách. Celkově bylo zjištěno, že ke komunálním volbám, kde voliči pravděpodobně nejvíce osobně znají volené kandidáty, chodí 119 dotázaných, což je 62,63%.

Tabulka č. 16

Účast ve volbách podle vzdělání

	Senátní			
	ano	ne	ano%	ne%
Základní	3	12	20	80
Vyučen	9	19	32	68
Středoškolské	29	60	33	67
Vysokoškolské	27	21	56	44

Graf č.13

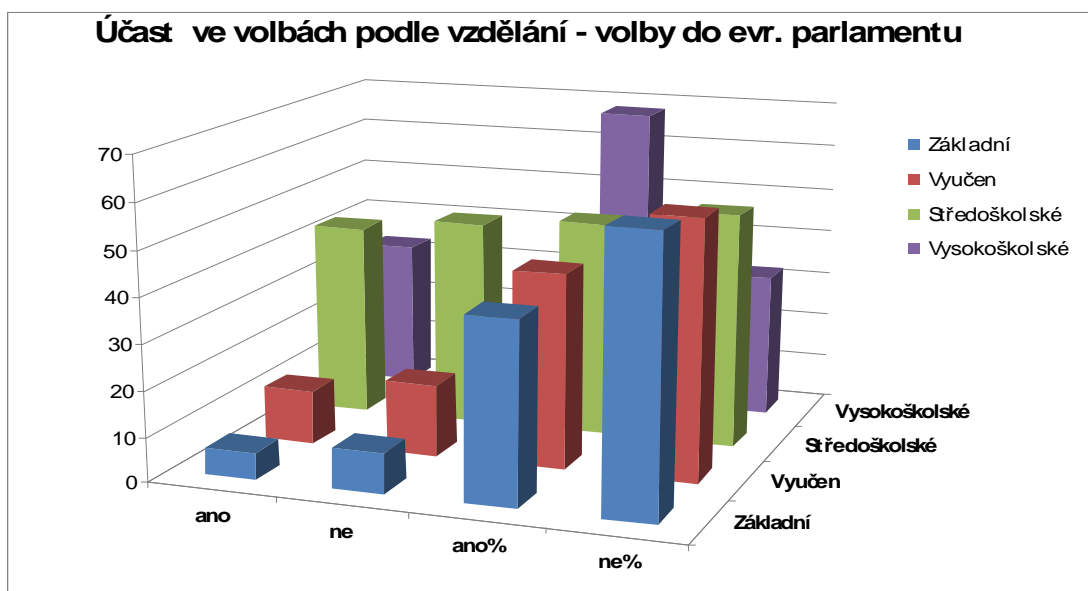
Z tabulky č. 16 a grafu č.13 je patrné, že senátní volby se mezi dotazovanými těší nejmenší oblibě. Tři zkoumané věkové skupiny ve větším počtu k senátním volbám chodí v menšině a pouze vysokoškoláci berou senátní volby v potaz. Lidí se základním vzděláním se účastní 20%, u vyučených je to 32% dotazovaných. Téměř stejné procento (33%) je i v účasti středoškoláků. Jen mezi vysokoškoláky je účast u senátních voleb vyšší, je to 56% dotazovaných. Mezi všemi dotazovanými je tudíž 68 účastníků senátních voleb, což tvoří účast 35,78%. To dělá ze senátních voleb volby s nejnižší voličskou účastí.

Tabulka č. 17

Účast ve volbách podle vzdělání

	Volby do EP			
	ano	ne	ano%	ne%
Základní	6	9	40	60
Vyučen	12	16	43	57
Středoškolské	43	46	48	52
Vysokoškolské	33	15	68	32

Graf č. 14

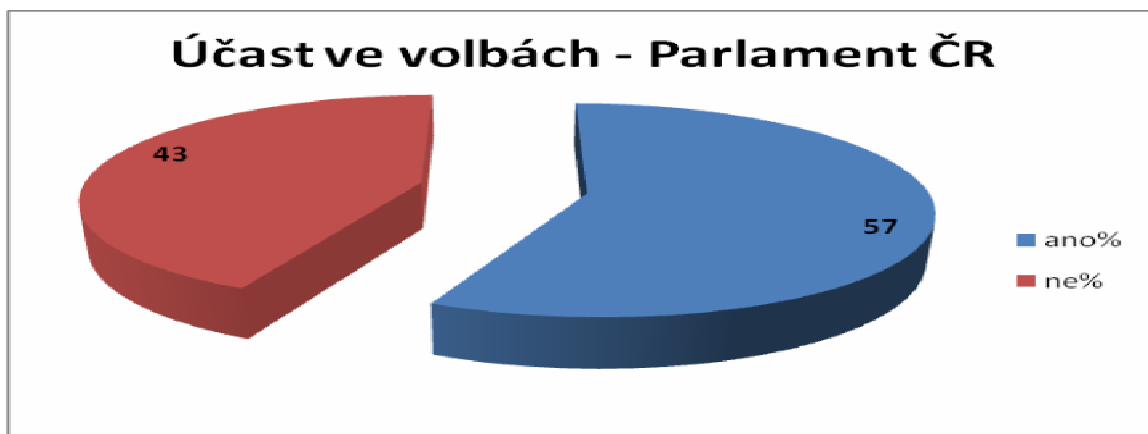
Ani voleb do evropského parlamentu se nezúčastnila nadpoloviční většina dotazovaných. Se základním vzděláním se zúčastnilo 40% respondentů, vyučených 43% a středoškoláků 48% dotázaných. Jen vysokoškoláků se těchto voleb účastnilo 68%. Celková účast všech dotazovaných v těchto volbách byla 49% .

Graf č. 15

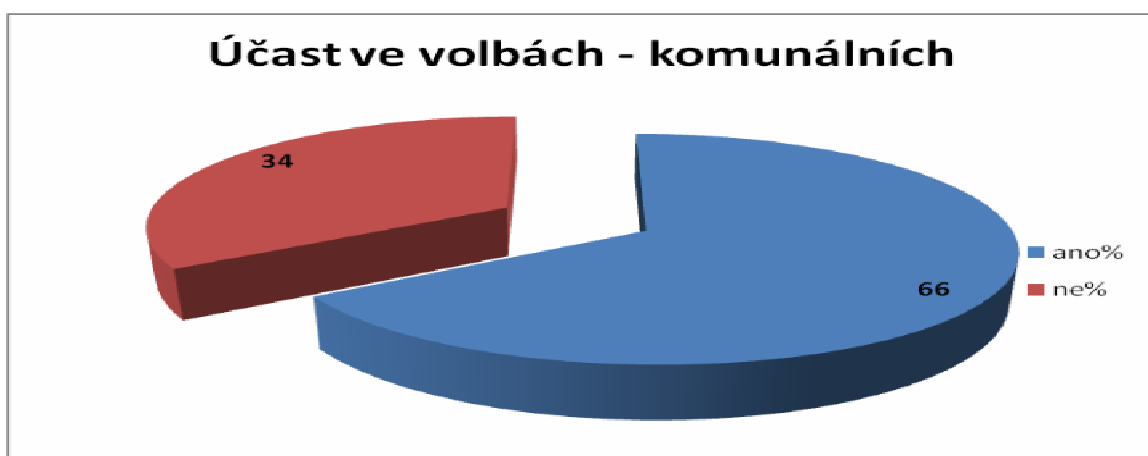
V grafu č.15 je zaznamenáno, že krajských voleb se účastnilo 51% respondentů.

Graf č. 16

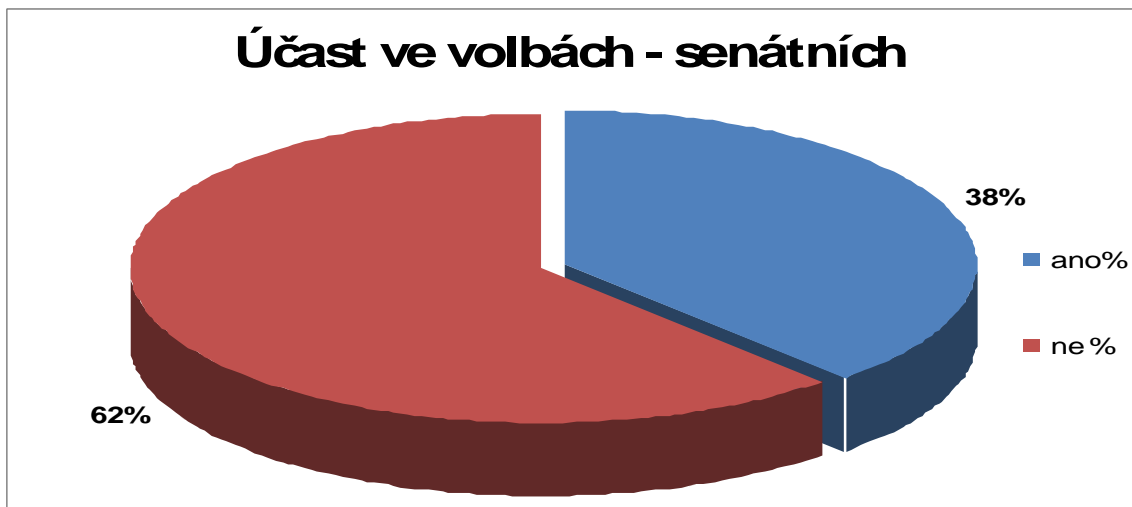
V grafu č.16 je zaznamenáno, že voleb do Parlamentu ČR se účastnilo 57% respondentů.

Graf č.17

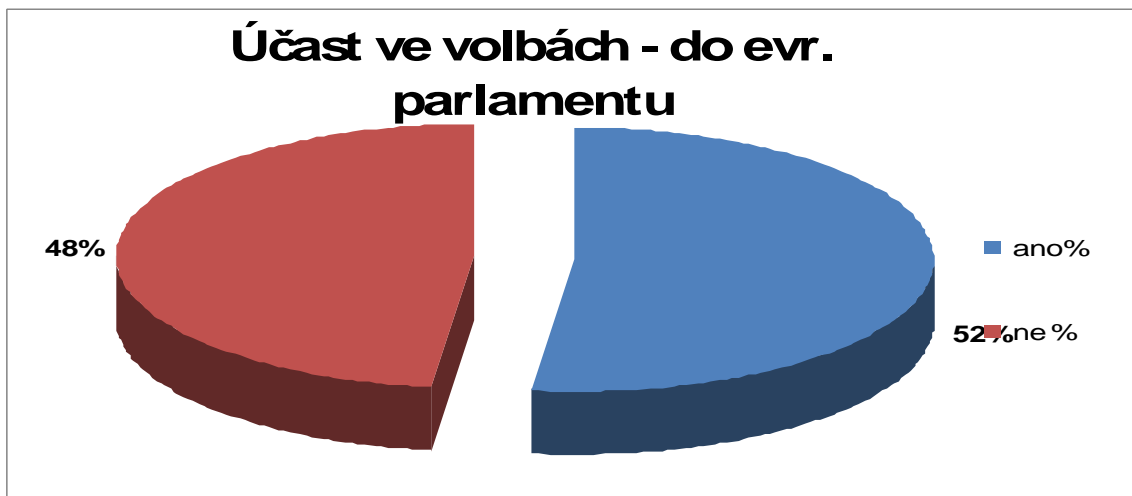
V grafu č. 17 je zaznamenáno, že komunálních voleb se účastnilo 66% respondentů.

Graf č. 18

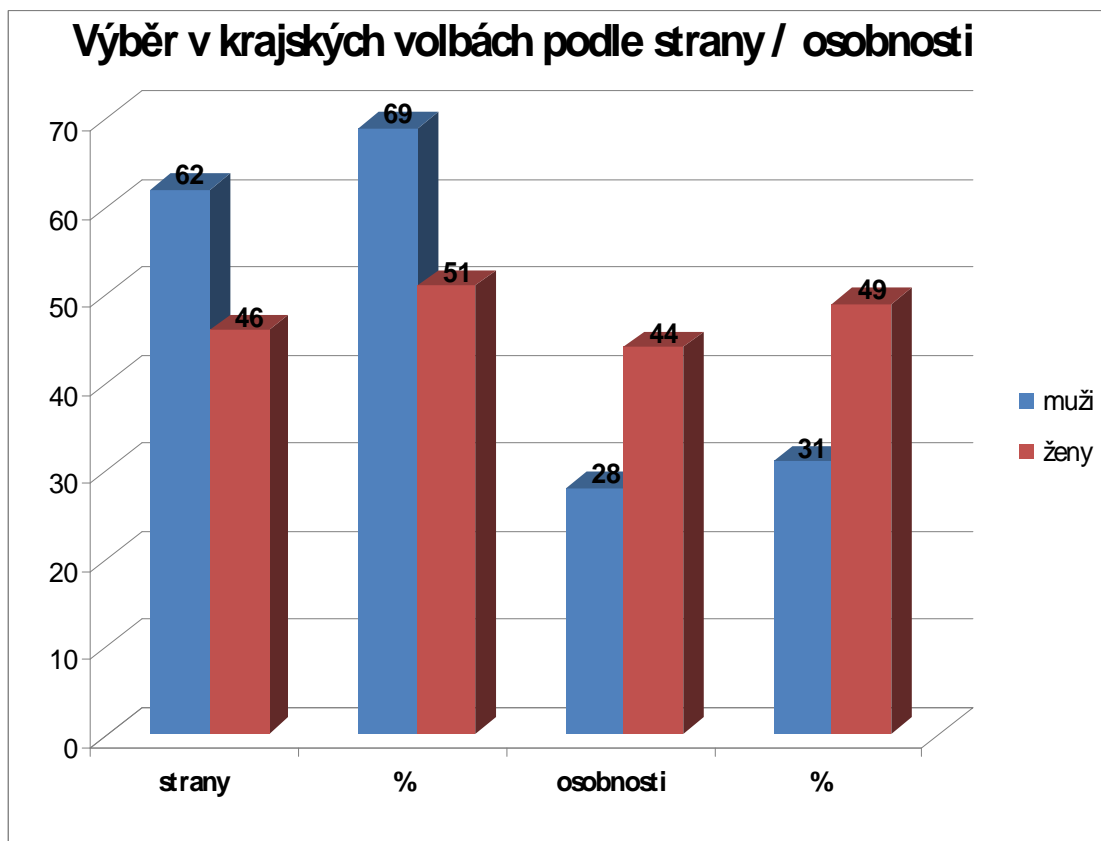
V grafu č. 18 je zaznamenáno, že senátních voleb se účastnilo 38% respondentů.

Graf č. 19

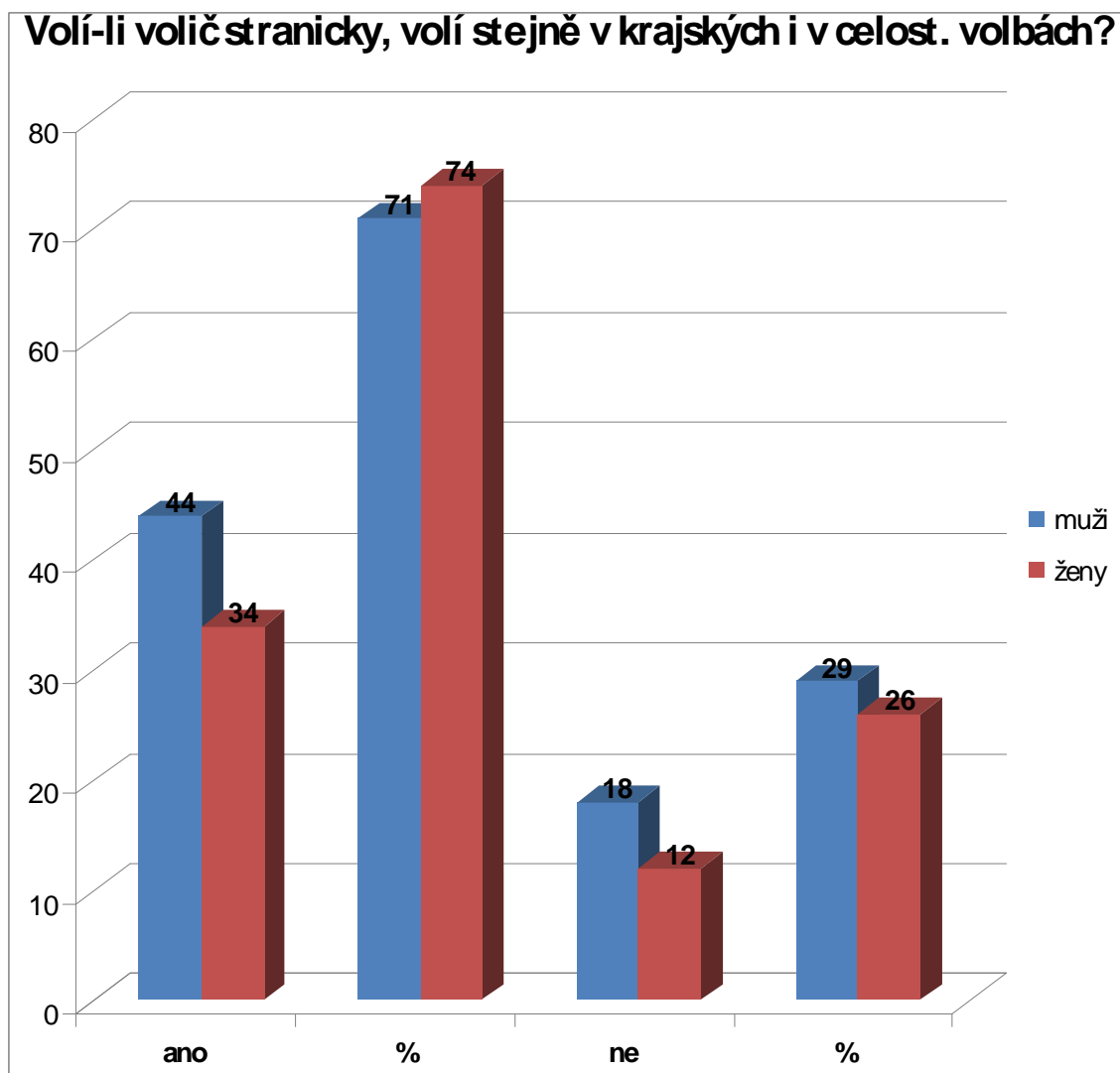
V grafu č. 19 je zaznamenáno, že voleb do evropského parlamentu se účastnilo 48 % respondentů.

Graf č. 20

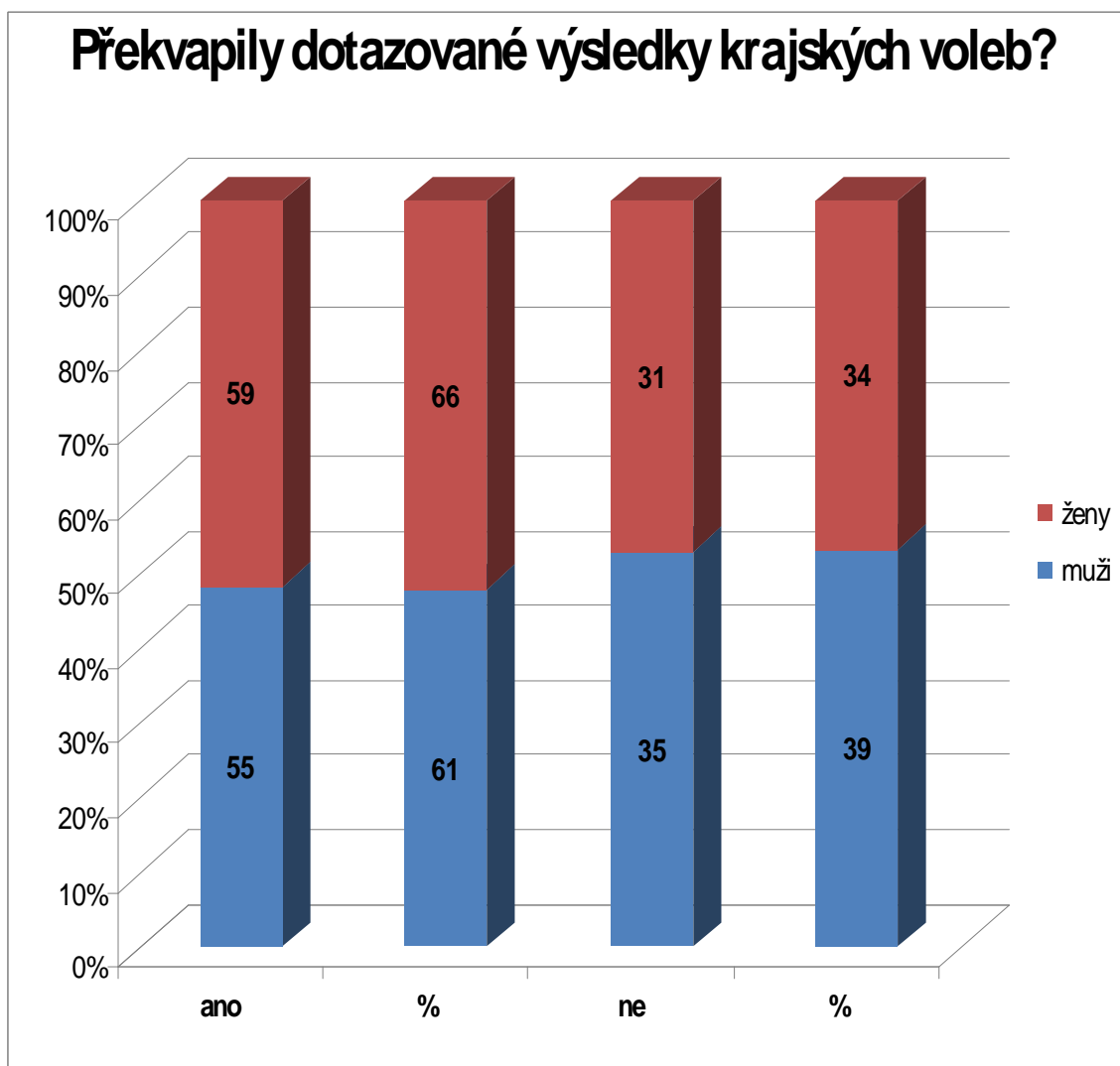
V grafu č. 20 je zaznamenáno, podle čeho se volič rozhoduje v krajských volbách. Zda je pro je ho volbu prioritní volená strana nebo konkrétní osobnost. Je patrné, že 62 dotazovaných mužů vybírá ve volbách podle strany, což je 69% mužů. Těch jen 28 preferuje při svém rozhodování v krajských volbách konkrétní osobnost, což je 31% dotázaných. U žen také vítězí stranická volba, i když ne s takovou převahou jako u mužů. Ženy se při volbě orientují podle strany ve 46 případech (51%) a konkrétní osoba ovlivňuje 44 respondentek, což je 49%. Nebude-li bráno v potaz pohlaví, dle strany se rozhoduje u voleb 106 dotazovaných (56%) a podle konkrétní osobnosti 84 lidí (44%).

Graf č. 21

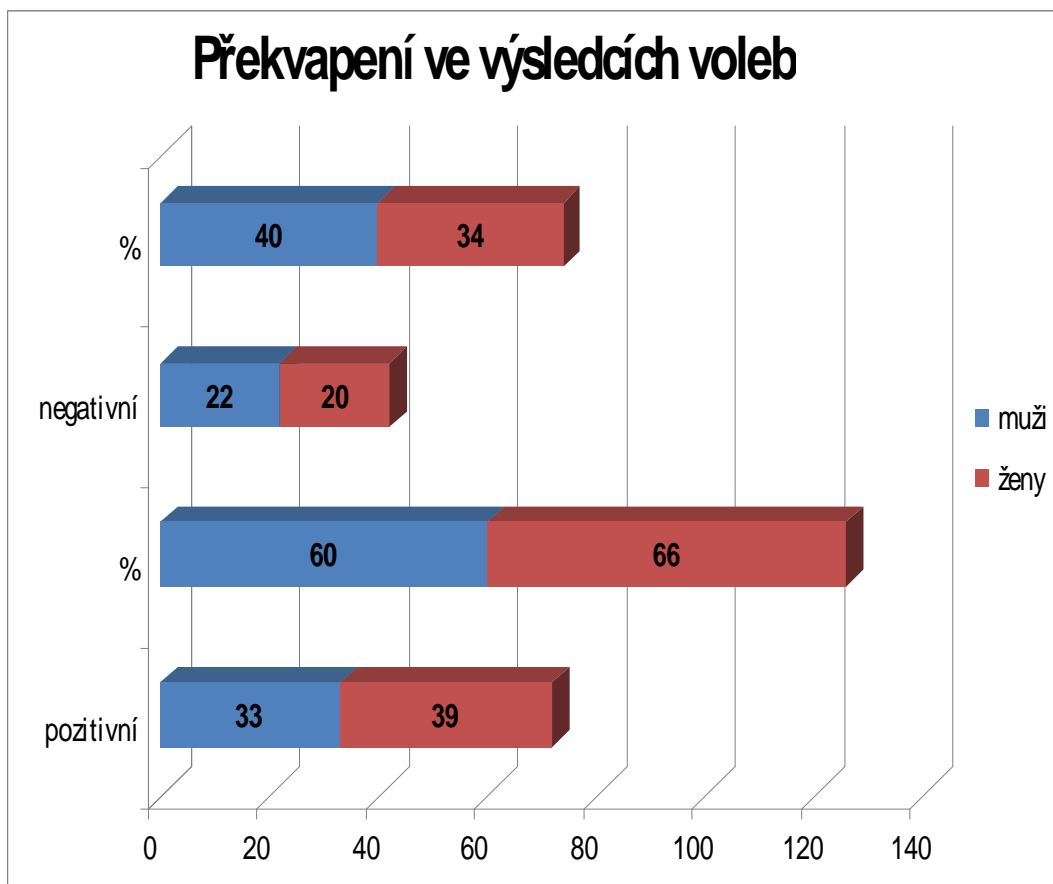
V grafu č. 21 jsou zpracovány výsledky na dotaz, zda voliči, kteří volí v krajských volbách dle strany a ne podle konkrétního kandidáta, zda se rozhodují podle stejného principu i ve volbách celostátních. V tomto grafu jsou zpracováni respondenti, kteří v dotazníku odpověděli, že ve volbách preferují stranickou volbu před konkrétními osobnostmi. Takto odpovědělo 108 dotazovaných. Z nich stejně volí v celostátních volbách 44 mužů (77% mužů) a 34 žen (74% žen). Jsou-li sečteny údaje bez rozdílu pohlaví, tak stranicky volí v obou volbách 72,2% respondentů.

Graf č. 22

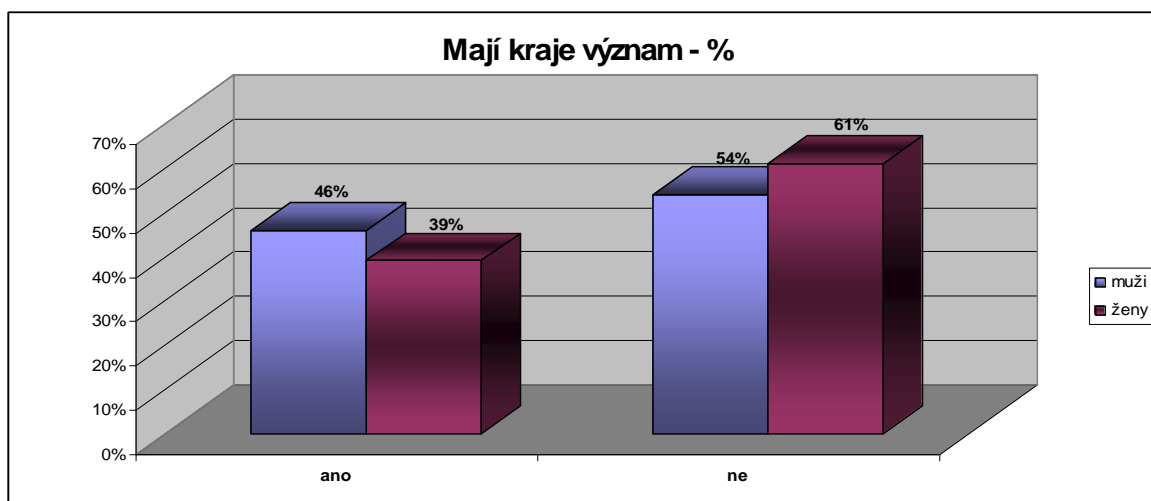
V grafu č. 22 jsou zaznamenány odpovědi na otázku, zda byly pro dotázané výsledky krajských voleb překvapením. Pro 55 mužů (61% mužů) byly konečné výsledky překvapivé. Volby nepřekvapily 35 mužů (39%). Více byly překvapené výsledky krajských voleb v roce 2008 ženy, protože 59 dotazovaných (66% žen) uvedlo výsledek jako překvapivý. Pro 31 žen (34% žen) výsledky překvapivé nebyly. Nebudeme-li rozlišovat pohlaví respondentů, tak výsledky bylo překvapeno 63,33 % dotázaných.

Graf č. 23

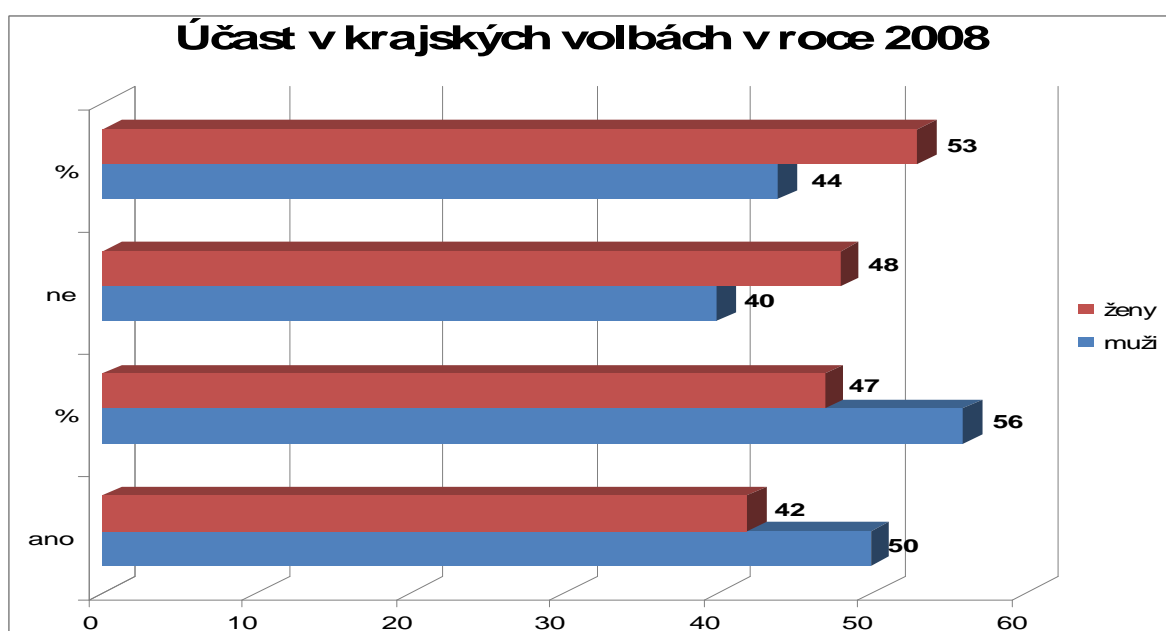
V grafu č. 23 jsou zaznamenány výsledky respondentů, kteří uvedli v odpovědích, že je výsledky krajských voleb překvapily. Graficky je zde znázorněno, zda je výsledky překvapily negativně nebo pozitivně. Z mužů, kteří v průzkumu uvedli, že je výsledky překvapili, jich z 55 bylo pozitivně překvapeno 33 (60% mužů) a negativně 22 (40% mužů). Ženy byly pozitivněji překvapené více než muži, protože z 59 zpracovávaných odpovědí jich 39 (66% žen) bylo překvapeno pozitivně a jen 40 (34% žen) bylo překvapeno negativně. Bez rozdílu pohlaví bylo 63,16% bylo pozitivně překvapeno, negativně volby překvapily 36,84% dotázaných.

Graf č. 24

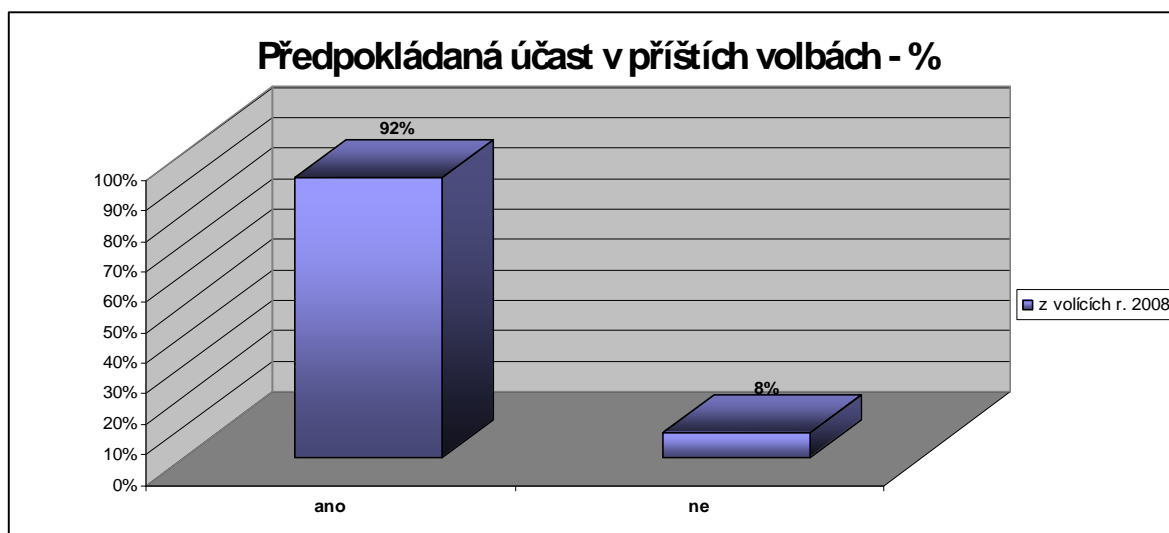
V grafu č. 24 jsou zpracovány výsledky odpovědí na dotaz, zda zavedení krajů má pro voliče význam. Jsou zde zaznamenány nejdříve prosté počty odpovědí, poté pak percentuelní rozložení odpovědí. Pro muže mají kraje větší význam než pro ženy. Z výsledků vyplývá, že pro 41 mužů (46%) kraje význam mají a pro 49 mužů (54 %) kraje význam nemají. Jen pro 35 dotazovaných žen (39%) má vytvoření krajů význam a pro 55 dotázaných (61%) kraje význam nemají. Celkově kraje mají význam pro menšinu dotazovaných, konkrétně je to pro 42,22% respondentů.

Graf č. 25

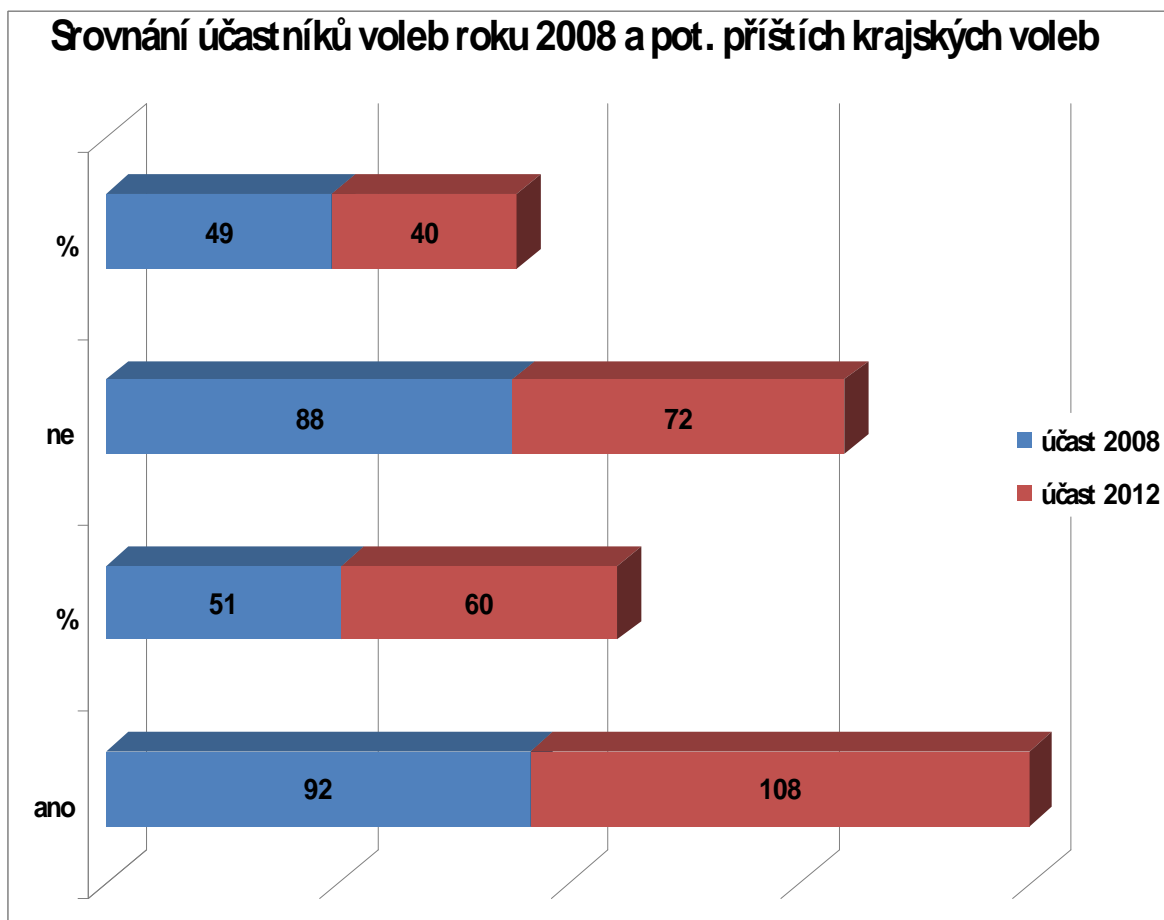
V grafu č. 25 jsou zaznamenány výsledky dotazovaných na otázku, zda se účastnili krajských voleb v roce 2008. Jsou zde odpovědi rozděleny podle pohlaví. Z 90 mužů se krajských voleb zúčastnilo 50 dotázaných (56%), k volbám nešlo 40 mužů (44 %). U žen byla účast nižší, volit bylo 42 žen (47%) z 90, voleb se neúčastnilo 48 žen (53%).

Graf č. 26

V grafu č. 26 jsou zaznamenány odpovědi dotazovaných, kteří se zúčastnili krajských voleb v roce 2008 na otázku, zda se zúčastní i následujících krajských voleb. Je zde jak celkový počet odpovědí, tak percentuelní zpracování výsledků. Z 92 voličů v krajských volbách v roce 2008 jich 83 předpokládá, že půjde volit i v příštích volbách do krajských zastupitelstev, což činí 92 %. Naopak v roce 2012 již nechce jít znovu volit 9 účastníků voleb v roce 2008, což je celkem 8% .

Graf č. 27

V grafu č. 27 jsou zaznamenány odpovědi na otázky, zda se dotazovaní účastnili krajských voleb v roce 2008 a zda se chtějí zúčastnit i příštích krajských voleb v roce 2012.

V roce 2008 se účastnilo krajských voleb 92 respondentů (51%) ze 190, 88 dotazovaných k volbám nešlo (49%). V roce 2012 se chce krajských voleb 108 respondentů (60%) ze 190. Dalších 72 (40%) podle odpovědí v dotazníku se k příštím krajským volbám nechystá.

5.6 Zhodnocení a ověření hypotéz

Hypotéza č. 1, která tvrdí, že muži sledují více politické dění než ženy, se potvrdila. Z dotazníkového průzkumu vyplynulo, že muži sledují politické dění o 7,77 % více než ženy. Rozdíl to není velký, vzhledem k tomu, jak jsou ve všech politických funkcích více zastoupeni muži. Což je vidno i v současném krajském zastupitelstvu, když ženy mají pouze 9 zástupkyň (20%) a muži 36 zastupitelů (80%), na druhou stranu je nutno podotknout, že ačkoliv jsou ženy v krajském zastupitelstvu v menšině, do nejvyšší funkce hejtmanky v Plzeňském kraji byla zvolena žena.

Hypotéza č. 2 předpokládá, že s rostoucím vzděláním se lidé více účastní jak krajských, tak i celorepublikových voleb. Tato hypotéza se průzkumem potvrdila. Jak u voleb komunálních, krajských, voleb do Parlamentu ČR, senátu i evropského parlamentu měli středoškoláci vždy vyšší volební účast než lidé se základním vzděláním nebo vyučením. Je to pravděpodobně dáno tím, že čím vyšší vzdělání, tím více si lidé uvědomují možnost ovlivnění jednotlivých věcí.

Hypotéza č. 3, která říká, že krajské volby se těší menšímu zájmu voličů než volby do Parlamentu ČR se také potvrdila. Potvrdila se při přímém srovnání vyučených, středoškoláků i mezi vysokoškolsky vzdělanou částí dotazovaných.

Hypotéza č. 4 tvrdí, že v krajských volbách, stejně jako ve volbách celostátních, lidé volí primárně strany, ne konkrétní osobnosti. Tato hypotéza se průzkumem potvrdila. Jak muži, tak i ženy potvrdili, že volí ve volbách primárně podle strany.

Hypotéza č. 5 předpokládá, že chování lidí, kteří volí stranu v krajských volbách se primárně neliší od chování lidí v celostátních volbách. Tato hypotéza se také potvrdila. Zde byly zkoumány odpovědi dotazovaných, kteří v krajských volbách volí podle strany a tito voliči se většinou rozhodují stejně i v celorepublikových volbách. Může to být dáno tím, že v České republice existují poměrně jasně vyhranění voliči konkrétních politických stran, a proto se někteří voliči snaží svoji oblíbenou stranu podpořit ve všech typech voleb v České republice.

Hypotéza č. 6, která předpokládá, že dotazované nepřekvapily výsledky voleb a jestli ano, tak spíše negativně, se nepotvrdila. Průzkum ukázal, že výsledkem voleb byli překvapeni jak muži, tak i ženy. Může to být dáno i tím, že zatím v žádných krajských volbách nezvítězil kandidát levice na hejtmana, a proto lidé nevěřili, že takto mohou volby dopadnout. A to ještě většina voličů byla překvapena pozitivně, než negativně. Z tohoto výsledku ale není možné poznat, zda pozitivně překvapení voliči jsou voliči levice, kteří takový výsledek neočekávali, nebo zda jde o voliče pravice, kteří se obávali ještě horšího výsledku voleb pravice.

Hypotéza č. 7 tvrdí, že vytvoření krajů nemá pro dotazované význam. Tato hypotéza se potvrdila. Většina mužů a ještě větší množství žen v průzkumu uvedlo, že kraje pro ně nemají viditelný význam. Může to být zapříčiněno tím, že zatím jsou krajská zastupitelstva v České republice relativně krátce a spousta lidí přesně neví, jaké kompetence a jaké pravomoci přesně spadají pod krajskou správu. Voliči nejsou schopni přesně rozlišit, co jejich krajská vláda může ovlivnit a co ne.

Hypotéza č. 8 předpokládá, že většina těch, kteří se v roce 2008 účastnili krajských voleb, půjdou i k volbám příštím. Tato hypotéza se průzkumem potvrdila. Naprostá většina dotazovaných totiž uvedla, že se hodlá zúčastnit i následujících krajských voleb v roce 2012.

6. Závěr

Diplomová práce se zabývá krajskými volbami v Plzeňském kraji v roce 2008. V teoretické části je popsán význam krajské samosprávy a systém voleb. Dále je zde pojednáváno o teoriích koalic ve vztahu ke krajským volbám.

V praktické části diplomové práce je zpracována SWOT analýza Plzeňského kraje, kde mezi silné stránky patří relativně nízká míra nezaměstnanosti, výborná geografická poloha, kdy kraj sousedí s Německem a také blízkost dálnice D5 spojující hranice Německa s Prahou. Mezi slabé stránky kraje patří nízká a nerovnoměrná hustota osídlení, dopravní problémy Plzně a neexistence rychlostních přivaděčů spojující krajskou metropoli a Klatovy, Domažlice a Plzeň-sever. Příležitosti kraje tvoří podpora investorů produkující vyšší přidanou hodnotu a podnikatelské aktivity v oblasti cestovního ruchu, zejména v oblasti Šumavy a Českého lesa a také zavedením systému integrované dopravy zlepšit mobilitu obyvatelstva. Ohrožením pro Plzeňský kraj je odchod kvalifikované síly mimo region nebo do zahraničí.

Z výsledků práce vyplývá, že oproti minulým krajským volbám dorazilo k urnám v Plzeňském kraji o téměř deset procent více voličů než ve volbách minulých. Bylo zjištěno, že dvě největší politické strany v České republice (ODS a ČSSD) vedly předvolební kampaň v krajích naprosto odlišně. Zatímco ODS kladla důraz na regionální osobnosti a problematiku, ČSSD se zaměřila hlavně na celorepubliková témata, která ne vždy přímo spadala do kompetencí krajů.

Nutno poznamenat, že tato strategie se vítězná ČSSD vyplatila, protože v Plzeňském kraji poprvé zvítězila nejenom celkově, ale i ve všech sedmi okresech Plzeňského kraje, přičemž jí ODS následovala na druhém místě v šesti okresech a jen na Tachovsku se na druhém místě umístila KSČM, která ve zbylých okresech obsadila vždy třetí místo. Čtvrté místo vždy obsadila Koalice pro Plzeňský kraj, což je poslední hnutí, které se dostalo do krajského zastupitelstva. Při pohledu na menší samosprávné celky, což jsou správní obvody obcí s rozšířenou působností, je třeba opět konstatovat, že ve všech patnácti správních obvodech opět vyhrála ČSSD.

V práci jsou zpracovány možnosti některých koalic. Zatímco v celostátní politice obecně (Evropa) vedou minimální vítězné koalice, tady je to tomu jinak. Nejsilnější možná koalice ze stran, které před volbami kategoricky nevyloučily spolupráci, by byla koalice ODS, ČSSD a Koalice pro Plzeňský kraj, která by měla 36 zastupitelů. ODS ani KPPK nenašly společnou řeč při povolebním vyjednávání s ČSSD. Programové rozpory mezi ČSSD na jedné straně a ODS a KPPK na straně druhé byly tak velké, že se tyto strany staly v tomto volebním období opozicí. Jak ODS tak KPPK dali jasně najevo, že nepůjdou do koalice s levicovou KSČM, která se doposud nedistancovala od své minulosti. Nakonec tedy v Plzeňském kraji vládne menšinová vláda ČSSD s tichou podporou KSČM, která má podporu 28 z možných 45 zastupitelů.

Dotazníkovým šetřením a statistickými metodami je zde ověřena platnost hypotéz, které se ve většině případů potvrdily. Potvrdilo se, že muži sledují politické dění více než ženy. V dalším případě se potvrdilo, že s rostoucím vzděláním se lidé účastní více jak krajských, tak i celorepublikových voleb.

Dále bylo zjištěno, že krajské volby se těší menšímu zájmu voličů než volby do Parlamentu České republiky. Může to být dáno tím, že i strany samotné věnují parlamentním volbám větší prostor jak v kampani, tak ve všech sdělovacích prostředcích. Je to také možná dáno tím, že některé strany nemají na úrovni krajů tak známé osobnosti, které by dokázaly přivést k volbám více voličů. Dvě největší strany se v době krajských voleb 2008 profilovaly jako souboj dvou lídrů Topolánka a Paroubka a každého nemuselo oslovit konfrontační téma kampaně zejména ze strany sociální demokracie, která prezentovala tyto komunální volby jako vymezení se voličů vůči stranám vládnoucí koalice.

Potvrdilo se také to, že v krajských volbách, stejně jako ve volbách celostátních, volí lidé primárně strany, ne konkrétní osobnosti. Potvrdilo se, že lidé volí strany, i když jsou jako kandidáti nasazovány osobnosti, které mají lidi přitáhnout ke krajským volbám.

Výzkumem se potvrdilo i to, že lidé, kteří volí podle strany a ne podle osobností v krajských volbách, volí stejným způsobem i ve volbách celostátních. Dá se předpokládat,

že lidé neznají tolik krajské kandidáty, znají, hlavně díky médiím, hlavně politickou stranu jako celek.

Nepotvrdila se hypotéza předpokládající, že dotazované nepřekvapily výsledky voleb. Ukázalo se, že dotazovaní byli výsledkem voleb překvapeni. Je třeba dodat, že většina překvapených voličů byla překvapena výsledky voleb pozitivně.

Dále se potvrdilo také to, že vytvoření krajů nemá pro dotazované význam a také to, že většina účastníků krajských voleb v roce 2008 se chce zúčastnit i příštích krajských voleb.

Dá se předpokládat, že krajské volby byly pravděpodobně reakcí proti současné vládě. Na politické scéně se v celé republice rozhořel souboj mezi dvěma největšími politickými stranami, mezi v té době spoluvládající ODS a opoziční ČSSD. Sociální demokracie z krajských voleb do určité míry udělala referendum o souhlasu s vládnoucí koalicí. Snažila se mobilizovat voliče celorepublikovými tématy, které do určité míry nemohla ovlivnit v té době volená krajská zastupitelstva. Jedním z příkladů je jeden z hlavních bodů volebního programu sociální demokracie, kdy je voličům slibováno plošné zrušení zdravotnických poplatků, což v žádném případě nespadá do kompetencí krajských zastupitelstev. Dle výsledku voleb do krajských zastupitelstev v roce 2008 se sociální demokracii povedlo proměnit tyto krajské volby v určitý druh protestu proti stranám vládnoucí koalice.

Na závěr diplomové práce je nutno podotknout, že vzhledem k tomu, jakým způsobem se na veřejnosti a v médiích prezentují krajská zastupitelstva, čeká tato zastupitelstva a celou politickou reprezentaci hodně práce, aby lidem vysvětlily význam, možnosti a samotné kompetence krajských samospráv.

7. Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam odborné literatury

- [1] Balík, S., Koloušek, J., Krajské volby v České republice 2004, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN 80-210-3880-2
- [2] Bibret, C., Jann, W., Kronenwett, E.: Innenpolitik und politische Theorie, Opladen 1988,
- [3] Čmejrek, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, Grada, 1. vydání, 2001, ISBN 978-80-247-3061-5
- [4] Eibl, O., Havlík, V., Koloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, 1. vydání, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-187-1
- [5] Fiala, P., Strmiska, M.: Teorie politických stran, Barrister a Principal Brno 1998, ISBN 80-85947-31-5
- [6] Kol. autorů: Vybrané kapitoly z obecné psychologie pro učitele, Plzeň, 1. vydání, PEF ZČU 1996
- [7] LEBEDA, T., Volební systém pro krajské volby: Charakteristika systému a jeho důsledky; nedostatky a hmožná řešení., Praha: CEVRO, 2001
- [8] Leiserson, M., Factions and Coalitions in One-Party: An Interpretation Based on the Tudory of Games. The American Political Science Review
- [9] Matějů, P., Vlachová, K., Krystalizace politického spektra a faktory působící na volební rozhodování v České republice, sociologický ústav AV ČR, Praha 1997, ISBN 80-85950-33-2
- [10] Říchová, B., Přehled moderních politologických teorií, 1. vydání, Portál Praha 2000, ISBN 80-7178-461-3

7.2 Internetové zdroje

- [1] Zdroj Infoweb Středočeského kraje
<http://www.centralbohemia.cz/index.asp?thema=306732> [cit. 2010-10-03, 21:03 hod.]
- [2] Zdroj Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=154&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=154&par[lang]=CS) [cit. 2011-03-13, 20:20 hod.]
- [3] Zdroj Infoweb Středočeského kraje
<http://www.centralbohemia.cz/index.asp?thema=306732> [cit. 2010-10-03, 21:20 hod.]

- [4] Zdroj Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
[http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1082&par\[lang\]=CS](http://www.krajjihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1082&par[lang]=CS) [cit. 2011-03-11, 18:27 hod.]
- [5] Zdroj Sborník 2005 - Obce jako aktéři politického procesu
http://vsrr.euweb.cz/sbornik/prispevky/analyza_voleb_bubenicek.pdf [cit. 2011-03-12, 16:35 hod.]
- [6] Zdroj Občanské sdružení Horní náměstí
<http://www.bystrcnik.cz/?p=7789>[cit. 2011-03-13, 19:15 hod.]
- [7] Zdroj Archiv ministerstva vnitra
http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2008/kraje/informar_kand.html [cit. 2010-10-03, 21:42 hod.]
- [8] Zdroj Občanská společnost
<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?apc=uj--1-132561&s=z&x=-&f=134709#2>[cit. 2011-03-14, 21:35 hod.]
<http://jlik.cz/?p=7789>[cit. 2011-03-13, 19:15 hod.]
- [9] Zdroj Plzeňský kraj
<http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?sec=246> [cit. 2010-10-11, 20:02 hod.]
- [10] Zdroj Wikipedia
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Koalice>
- [11] Zdroj Archiv ministerstva vnitra
http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2008/kraje/informar_kand.html [cit. 2010-10-21, 20:12 hod.]
- [12] Zdroj Portál veřejné správy České republiky
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/703/.cmd/ad/.c/311/.ce/10823/.p/8413/_s.155/703?PC_8413_l=129/2000&PC_8413_ps=10&PC_8413_p=1#10823 [cit. 2010-10-21, 20:18 hod.]
- [13] Zdroj Plzeňský kraj
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:48 hod.]
- [14] Zdroj Statistická ročenka 2009
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/\\$File/2009-4.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/$File/2009-4.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:55 hod.]
- [15] Zdroj Český statistický úřad
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:55 hod.]

- [16] Zdroj Český statistický úřad
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/\\$File/2009-4.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/analyza:_plzensky_kraj_v_roce_2009/$File/2009-4.pdf) [cit. 2010-10-21, 21:02 hod.]
- [17] Zdroj Krajský úřad Plzeňského kraje: <http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?sec=245>
[cit. 2010-10-15, 21:50 hod.]
- [18] Zdroj Statistická ročenka 2009
[http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/\\$File/charakteristika.pdf](http://www.plzen.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_plzenskeho_kraje/$File/charakteristika.pdf) [cit. 2010-10-21, 20:34 hod.]
- [19] Zdroj iDnes
<http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp> [cit. 2010-12-7, 20:54 hod.]
- [20] Zdroj Poncarová, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 20. říjen 2008 <http://www.e-polis.cz/komparace/313-volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html>
ISSN 1801-1438. [cit. 2011-02-16, 21:37 hod.]
- [21] Zdroj iDnes
<http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp> [cit. 2010-12-8, 21:37 hod.]
- [22] Zdroj Český statistický úřad
<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4202-09> [cit. 2010-12-21, 22:39 hod.]
- [23] Zdroj iDnes
<http://volby.idnes.cz/krajske-2008.asp?kraj=3> [cit. 2010-12-21, 22:39 hod.]
- [24] Poncarová, Jana. Volby do zastupitelstev krajů 2008 [online]. E-polis.cz, 20. říjen 2008. <http://www.e-polis.cz/komparace/313-volby-do-zastupitelstev-kraju-2008.html>.
ISSN 1801-1438. [cit. 2011-02-16, 20:05 hod.]
- [25] Zdroj ODS
http://www.ods.cz/ods_se_predstavuje_kdo_jsme_php [cit. 2011-02-18, 21:10 hod.]
- [26] Zdroj ODS
http://www.ods-pk.cz/?goto=text&v2008_kraj&id=v2008_kraj_program&lng=cz [cit. 2011-02-18, 21:15 hod.]
- [27] Zdroj ČSSD
http://www.plzensko.socdem.cz/s3399/program_cssd.doc-4015 [cit. 2011-02-18, 21:39 hod.]
- [28] Zdroj Ekolist.cz
<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/volby-do-zastupitelstev-kraju-plzensky-kraj> [cit. 2011-02-18, 21:52 hod.]
- [29] Zdroj KPPK

<http://www.koaliceproplzenskykraj.cz/cs/program/> [cit. 2011-01-15, 21:59 hod.]

[30] Zdroj Aktuálně.cz

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=620686> [cit. 2011-01-15, 22:43 hod.]

[31] Zdroj iDnes

http://zpravy.idnes.cz/jak-se-kraje-zbarvily-do-oranzova-a-kdo-jsou-novi-hejtmani-pmu-domaci.asp?c=A081113_140442_domaci_adb [cit. 2011-01-19, 22:57 hod.]

[32] Zdroj Plzeňský deník

<http://plzensky.denik.cz/volby-2008/cssd-odkryla-karty-a-predstavila-budouci-radni.html> [cit. 2011-02-21, 21:57 hod.]

[33] Zdroj Parlamentní listy

<http://www.parlamentnilisty.cz/kraje/plzensky/183922.aspx> [cit. 2011-02-21, 21:58 hod.]

[34] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/p/13-3234-08> [cit. 2011-02-24, 20:57 hod.]

[35] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3> [cit. 2011-02-03, 21:31 hod.]

[36] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz122?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=1> [cit. 2011-02-03, 21:39 hod.]

[37] Zdroj volby.cz

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz121?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=1> [cit. 2011-02-03, 21:31 hod.]

[38] Zdroj volby.cz

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz121?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3&xstrana=0&xv=2> [cit. 2011-02-03, 21:33 hod.]

[39] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:37 hod.]

[40] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 21:39 hod.]

[41] Zdroj Český statistický úřad

<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20081017> [cit. 2011-02-19, 21:58 hod.]

[42] Zdroj volby.cz
<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:45 hod.]

[43] Zdroj volby.cz
<http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=3> [cit. 2011-02-19, 22:54 hod.]

[44] Zdroj volby.cz
<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=3> [cit. 2011-02-25, 20:48 hod.]

[45] Zdroj Český statistický úřad Plzeňský kraj
<http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/p/13-3234-08> [cit. 2011-02-25, 20:48 hod.]

7.3 Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1: Průměrný věk obyvatelstva

Tabulka č. 2: Vývoj věkové struktury obyvatelstva

Tabulka č. 3: Celkové výsledky voleb podle politických stran v ČR

Tabulka č. 4: Možné koalice po krajských volbách v r. 2008

Tabulka č. 5: Údaje o volební účasti v okresech Plzeňského kraje

Tabulka č. 6: Srovnání krajských voleb

Tabulka č. 7: Kandidáti podle věku a pohlaví v Plzeňském kraji

Tabulka č. 8: Výsledky hlasování za Plzeňský kraj

Tabulka č. 9: Počet platných hlasů pro jednotlivé strany v okresech Plzeňského kraje

Tabulka č. 10: Podíl platných hlasů pro jednotlivé strany v okr. Plzeňského kraje - procenta

Tabulka č. 11: Údaje o volební účasti v SO ORP Plzeňského kraje

Tabulka č. 12: Podíl platných hlasů pro jednotlivé strany v SO ORP v procentech

Tabulka č. 13: Účast v krajských volbách podle vzdělání

Tabulka č. 14: Účast ve volbách do Parlamentu ČR podle vzdělání

Tabulka č. 15: Účast v komunálních volbách podle vzdělání

Tabulka č. 16: Účast v senátních volbách

Tabulka č. 17: Účast ve volbách do Evropského parlamentu

7.4 Seznam grafů

- Graf č. 1: Obyvatelstvo v Plzeňském kraji
- Graf č. 2: Průměrná roční obecná míra nezaměstnanosti
- Graf č. 3: Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích v ČR v r. 2009
- Graf č. 4: Počet mandátů podle politických stran
- Graf č. 5: Poměr mužů a žen zkoumaného vzorku
- Graf č. 6: Vzdělání respondentů
- Graf č. 7: Věková struktura zkoumaného vzorku
- Graf č. 8: Sledování politického dění – muži
- Graf č. 9: Sledování politického dění – ženy
- Graf č. 10: Účast ve volbách dle vzdělání – krajské volby
- Graf č. 11: Účast ve volbách dle vzdělání – Parlament ČR
- Graf č. 12: Účast ve volbách dle vzdělání – komunální volby
- Graf č. 13: Účast ve volbách dle vzdělání - senát
- Graf č. 14: Účast ve volbách dle vzdělání –Evropský parlament
- Graf č. 15: Účast ve volbách - krajských
- Graf č. 16: Účast ve volbách do Parlamentu ČR
- Graf č. 17: Účast v komunálních volbách
- Graf č. 18: Účast v senátních volbách
- Graf č. 19: Účast ve volbách do Evropského parlamentu
- Graf č. 20: Výběr voličů dle strany nebo osobnosti
- Graf č. 21: Volí-li volič stranicky, volí stejně v krajských i celostátních volbách?
- Graf č. 22: Překvapily dotazované výsledky krajských voleb?
- Graf č. 23: Překvapení v krajských volbách- pozitivní/negativní
- Graf č. 24: Mají kraje význam
- Graf č. 25: Účast v krajských volbách 2008 – muži a ženy
- Graf č. 26: Předpokládaná účast v příštích volbách
- Graf č. 27: Účast v r. 2008 a potenciální účast v r. 2012

7.5 Seznam příloh

- Příloha č. 1: Symboly Plzeňského kraje

Příloha č. 2: Abecední seznam zastupitelů Plzeňského kraje

Příloha č. 3: Seznam kandidujících stran v krajských volbách v r. 2008

Příloha č. 4: Dotazník

Příloha č. 5: Přehled vítězných stran v obcích Plzeňského kraje

7.6 Seznam map

Mapa č.1: Rozdělení krajů a okresů ČR

Mapa č. 2: Obce s rozšířenou působností Plzeňského kraje

7.7 Seznam zákonů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon o volbách do zastupitelstev krajů 130/2000 Sb.

8. Přílohy

Příloha č.1

Symboly Plzeňského kraje

Znak Plzeňského kraje

Prapor Plzeňského kraje

Návrh znaku symbolů Plzeňského kraje vychází ze zadání soutěže. Štítové pole znaku francouzského typu je čtvrcené.

Příloha č. 2 Abecední seznam zvolených zastupitelů

Příjmení, jméno, tituly	Věk	Kandidátní listina		Poř.číslo	Navrh. strana	Polit. přísl.	Přednostní hlasy	
							abs.	v %
Baloun Petr Ing.	31	47	ODS	11	ODS	ODS	278	0,58
Bauer Jaroslav	55	48	ČSSD	2	ČSSD	ČSSD	2 339	3,59
Baxa Martin Mgr.	33	47	ODS	7	ODS	ODS	1 610	3,36
Benediktová Hana	43	1	KSČM	3	KSČM	BEZPP	1 037	3,30
Bláha František	55	48	ČSSD	14	ČSSD	ČSSD	529	0,81
Brabec Miroslav Mgr.	53	48	ČSSD	17	ČSSD	ČSSD	519	0,79
Buriánek Jan	40	47	ODS	12	ODS	ODS	471	0,98
Červený Václav MVDr.	58	36	KOALPLZ1	1	KDU-ČSL	KDU-ČSL	1 462	11,33
Emmerová Milada Doc. MUDr. CSc.	63	48	ČSSD	1	ČSSD	ČSSD	8 615	13,24
Fojtík Pavel	45	48	ČSSD	16	ČSSD	ČSSD	263	0,40
Grüner Ivo	38	48	ČSSD	8	ČSSD	ČSSD	413	0,63
Hornořová Zdeňka RSDr.	61	1	KSČM	8	KSČM	KSČM	557	1,77
Hrubeš František RSDr. Mgr.	56	1	KSČM	9	KSČM	KSČM	283	0,90
Chovanec Milan	38	48	ČSSD	4	ČSSD	ČSSD	1 741	2,67
Jaroš Miroslav Ing.	46	47	ODS	4	ODS	ODS	1 331	2,77
Jelínek Ondřej MUDr.	44	48	ČSSD	18	ČSSD	BEZPP	1 889	2,90
Kalista Jiří Ing.	49	47	ODS	6	ODS	ODS	766	1,59
Karpíšek Pavel Ing. Mgr.	39	47	ODS	5	ODS	ODS	1 376	2,87
Kastner Petr	55	47	ODS	14	ODS	ODS	88	0,18
Koubík Václav	54	48	ČSSD	7	ČSSD	ČSSD	777	1,19
Látka Jan	54	48	ČSSD	5	ČSSD	ČSSD	2 081	3,19
Lišková Zdeňka JUDr.	54	1	KSČM	7	KSČM	KSČM	1 115	3,55
Lobkowicz Jaroslav Ing.	66	36	KOALPLZ1	13	KDU-ČSL	KDU-ČSL	2 092	16,21
Macák Ladislav Mgr.	63	48	ČSSD	11	ČSSD	ČSSD	1 850	2,84
Nágrová Alexandra	55	1	KSČM	4	KSČM	KSČM	1 049	3,34
Neoral Jan	66	48	ČSSD	15	ČSSD	BEZPP	2 443	3,75
Podlipský František JUDr.	58	1	KSČM	2	KSČM	KSČM	2 415	7,69
Poduška Jan	59	47	ODS	8	ODS	ODS	594	1,24
Rampas Stanislav Bc.	54	36	KOALPLZ1		SNK ED	SNK ED	699	5,41
Rippelová Jiřina JUDr.	49	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	3 336	5,12
Rödl Pavel Ing.	54	47	ODS		ODS	ODS	3 796	7,92
Salvetr Rudolf Mgr.	44	47	ODS		ODS	ODS	1 434	2,99
Smutný Petr Ing.	61	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	1 604	2,46
Struček Jiří	41	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	956	1,46
Šidlo Karel Ing.	50	1	KSČM		KSČM	KSČM	2 056	6,55
Šimánek Václav MUDr. Ph.D.	38	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	1 125	1,72
Štekl Václav Ing.	32	1	KSČM		KSČM	BEZPP	479	1,52
Terelmešová Dagmar	38	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	848	1,30
Váchalová Hana	42	1	KSČM		KSČM	BEZPP	458	1,46
Valentová Gabriela	38	47	ODS		ODS	ODS	1 369	2,85
Varga Robert JUDr.	45	47	ODS		ODS	ODS	480	1,00
Vilímec Vladislav Ing.	45	47	ODS		ODS	ODS	3 120	6,51
Votava Václav Ing.	52	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	3 399	5,22
Zezula Zdeněk Ing.	43	47	ODS		ODS	ODS	336	0,70
Zrzavecký Martin	35	48	ČSSD		ČSSD	ČSSD	441	0,67

Příloha č. 3: Seznam kandidujících stran ve volbách do zastupitelstev krajů v ČR

Číslo volební strany	Zkratka volební strany	Název volební strany	Složení koalice nebo sdružení
1	KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy	
2	ŠANCE_OL	Šance pro náš kraj	Unie svobody - Demokratická unie Strana pro otevřenou společnost SNK Evropští demokraté
3	SNK ED	SNK Evropští demokraté	
4	SDŽP	Strana drobných živnostníků a podnikatelů	
5	STŘEDOČ.	STŘEDOČEŠI	Klub angažovaných nestraníků Unie svobody - Demokratická unie Strana pro otevřenou společnost
6	Z	Zelení	
7	VOLBA_HK	Volba pro kraj	Strana pro otevřenou společnost Volba pro město
8	S.O.S.	S.O.S. pro kraj	Unie svobody - Demokratická unie Strana pro otevřenou společnost
9	NSK	Nezávislí starostové pro kraj	
10	S.cz	Severočeši.cz	
11	KOALPAR1	Koalice pro Pardubický kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová SNK Evropští demokraté Nestraníci
12	KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová	
13	NEZ	NEZÁVISLÍ	
15	SLK	Starostové pro Liberecký kraj	
16	KOALNEST	Koalice nestraníků	Sdružení nestraníků Nestraníci
17	MDS	Masarykova demokratická strana	
18	SZ	Strana zelených	
19	M	Moravané	
20	DS_RADAR	Dělnická strana - NE americkému radaru!	Dělnická strana Demokratická strana sociální spravedlnosti
21	PROZMENU	Dohoda pro změnu	Česká strana národně sociální Koruna Česká (monarch.str.Čech, Moravy a Slezska) Strana zdravého rozumu 4 VIZE-www.4vize.cz
22	NS+SZR	NÁRODNÍ SOCIALISTÉ A ROZUMNÍ	Strana zdravého rozumu Česká strana národně socialistická
23	NEZ/DEM	NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ	
24	OSOBNOST	Osobnosti kraje	Coexistentia SNK Evropští demokraté
25	Doktoři	Doktoři (za uzdravení společnosti)	
26	ČSNS2005	Česká strana národně socialistická	
27	NS	Národní strana	
28	HAS+ŽIVN	Nejen hasiči a živnostníci pro kraj	Strana drobných živnostníků a podnikatelů Hnutí na podporu dobrov.hasičů a dal.dobrovolníků
29	KOALLIB1	Koalice pro Liberecký kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová SNK Evropští demokraté
30	SOS	Strana pro otevřenou společnost	
31	HAS+ŽIVN	Nejen hasiči a živnostníci pro kraj - www.hnpd.cz, www.sdzp.cz	Strana drobných živnostníků a podnikatelů Hnutí na podporu dobrov.hasičů a dal.dobrovolníků
32	SZR	Strana zdravého rozumu	
33	SPR-RSČ	Sdružení pro republiku-Republikánská strana Československa	
34	DOHODA_Ú	DOHODA pro Ústecký kraj	Unie svobody - Demokratická unie

			Liberální reformní strana
35	KOALSTČ1	Koalice pro Středočeský kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová SNK Evropští demokraté
36	KOALPLZ1	Koalice pro Plzeňský kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová SNK Evropští demokraté
37	SDŽ	SDŽ - Strana důstojného života	
38	US-DEU	Unie svobody - Demokratická unie	
39	BPS	Balbínova poetická strana	
40	STAR+NEZ	STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ PRO ZLÍNSKÝ KRAJ	Zlínské hnutí nezávislých Nezávislí starostové pro kraj
41	SD-SN	Spojení demokraté - Sdružení nezávislých	
42	PB	Volte Pravý Blok-stranu za ODVOLAT.polit., NÍZKÉ daně,VYROVN.rozp.,MIN.byrokr., SPRAV.just.,PŘÍMOU demokr. WWW.CIBULKA.NET	
43	NO!	NESPOKOJENÍ OBČANÉ!	
44	DK	Demokracie	
45	DOHODAVY	DOHODA pro Vysočinu	Unie svobody - Demokratická unie Aktiv nezávislých občanů Strana práce
46	Alt_2008	Alternativa 2008	Unie svobody - Demokratická unie Strana pro otevřenou společnost Liberální reformní strana
47	ODS	Občanská demokratická strana	
48	ČSSD	Česká strana sociálně demokratická	
49	Altern	ALTERNATIVA PRO KRAJ	
50	KOAL_HK1	Koalice pro Královéhradecký kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová Nestraníci
51	FIS	Folklor i Společnost	
52	ČSNS	Česká strana národně sociální	
53	DS_POPL	Dělnická strana - za zrušení poplatků ve zdravotnictví	Dělnická strana Demokratická strana sociální spravedlnosti
54	KONZKOAL	Konzervativní koalice	Republikán.str.zemědělského a malorolnického lidu Konzervativní strana Koruna Česká (monarch.str.Čech, Moravy a Slezska) Právo a Spravedlnost
55	KOAL_KV1	Koalice pro Karlovarský kraj	Křesťan.a demokrat.unie-Českosl.strana lidová HNUTÍ NEZÁVISLÝCH ZA HARMONICKÝ ROZVOJ OBCÍ A MĚST
56	ESDS	Evropská strana důstojného stáří	
57	USZ	Unie pro sport a zdraví	
58	KČ	Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)	
59	DOHODAJM	DOHODA PRO JIŽNÍ MORAVU	Česká strana národně sociální Nezávislá iniciativa (NEI) Klub angažovaných nestraníků Aktiv nezávislých občanů Strana práce Strana drobných živnostníků a podnikatelů Hnutí na podporu dobrov.hasičů a dal.dobrovolníků NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ Strana občanské sebeobraný 4 VIZE-www.4vize.cz Doktoři (za uzdravení společnosti) Nezávislí starostové Evrop.demokraté za právo, morálku a spravedlnost
60	SZSP	Sdružení pro zdraví, sport a prosperitu	

Modře jsou vyznačeny strany, které kandidovaly v Plzeňském kraji

Příloha č.4

DOTAZNÍK

k diplomové práci na téma: Krajské volby v roce 2008 v Plzeňském kraji
Bc. Vladislava Mazánová, studentka 4. ročníku České zemědělské univerzity

Vámi zvolenou odpověď prosím zakroužkujte.

1. Jste muž / žena

2. Je vám

- a) 18 – 25 let
- b) 26 – 35 let
- c) 36 – 45 let
- c) 46 – a více let

3. Vzdělání:a) základní

- b) vyučen
- c) středoškolské
- d) vysokoškolské

4. Bydlíte na vesnici nebo ve městě

- a) do 1000 obyvatel
- b) do 5000 obyvatel
- c) do 15 000 obyvatel
- d) více obyvatel

5. Sledujete politické dění v zemi? ano / ne

6. Účastnil jste se v roce 2008 krajských voleb? ano / ne

7. Účastnil jste se v roce 2004 krajských voleb? ano / ne

8. Jakých voleb se účastníte?

- a) komunální
- b) krajské
- c) volby do Parlamentu ČR
- d) senátní
- e) volby do Evropského parlamentu

9. V krajských volbách se rozhodujete a) podle politické orientace
b) podle konkrétní osobnosti

10. Jaké téma je pro vás prioritou v krajských volbách:

- a) zdravotnictví
- b) školství

- c) kultura
- d) sport
- e) správa komunikací
- f) ekonomické hledisko

11. Pokud preferujete politickou stranu, rozhodujete se v krajských volbách odlišně než ve volbách do PS? ano / ne

12. Pomáhá vám předvolební kampaň v rozhodnutí, koho volit? ano / ne

13. Které volby jsou pro vás nejdůležitější?

- a) komunální
- b) krajské
- c) volby do Parlamentu ČR
- d) senátní
- e) volby do EP

14. Má zavedení krajů podle vás nějaký význam? ano / ne

15. Byl jste spokojen s výsledky voleb? ano / ne

16. Slyšel jste již před krajskými volbami o zvolených kandidátech ve volbách 2008?
ano / ne

17. Překvapily vás výsledky voleb?

- ano / ne
- pozitivně / negativně

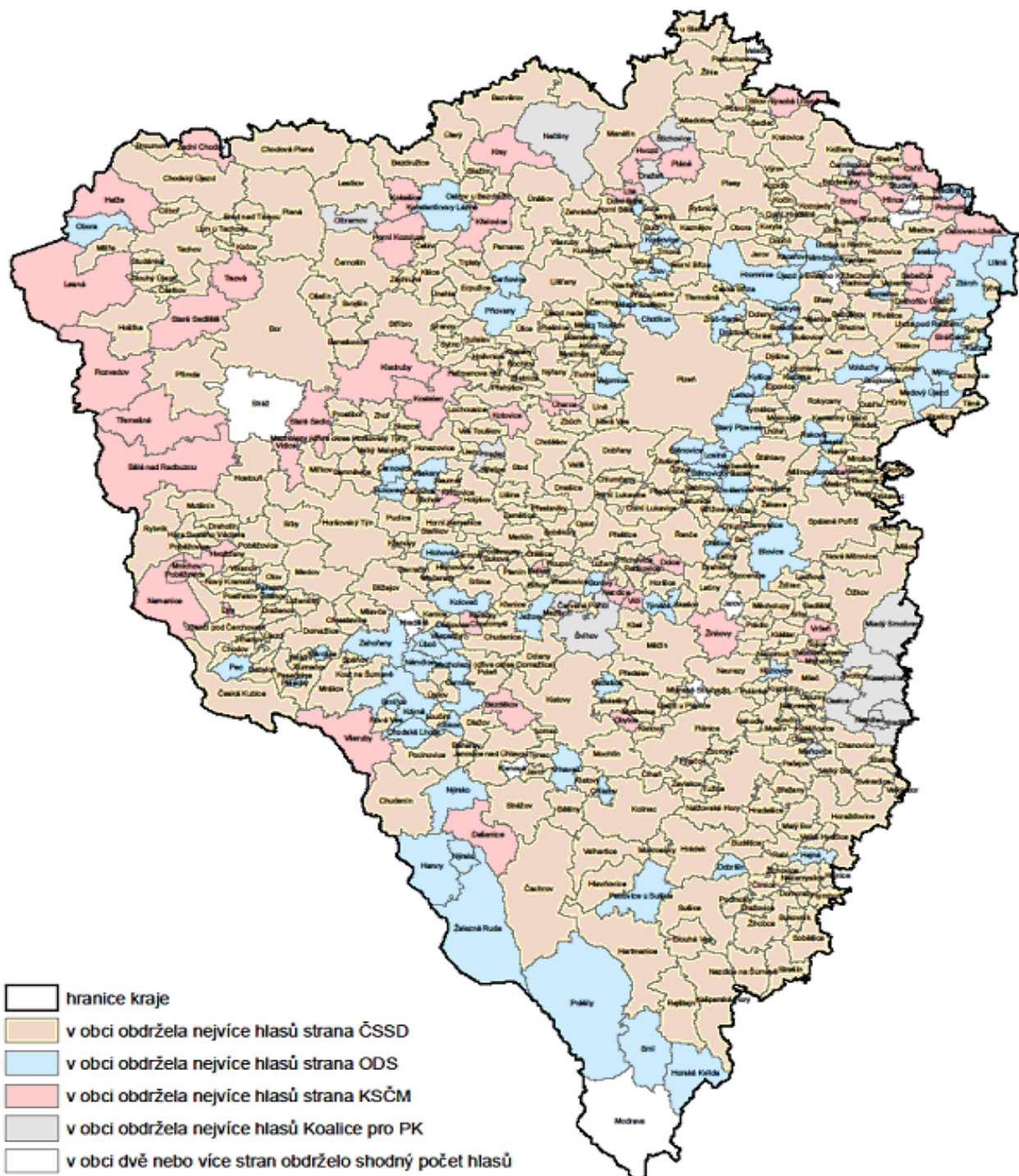
18. Ve které z uvedených oblastí lze pozorovat nejvýraznější pozitivní změny za dobu cca dva roky od posledních voleb?

- a) zdravotnictví
- b) školství
- c) kultura
- d) sport
- e) správa komunikací
- f) ekonomické hledisko

19. Půjdete k příštím krajským volbám? ano / ne

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Pižeňský kraj
Volby do zastupitelstva Pižeňského kraje v roce 2008
Vítězná politická strana v dané obci

Zdroj dat Český statistický úřad; Zpracování a tisk Pižeňský kraj, odbor informatiky, gis@plzensky-kraj.cz 20. 10. 2008